

Användarhandbok

HAT 4.1

1

*Att använda
handboken*

Syfte och omfattning

Denna handbok är i första hand en referenshandbok, dvs den handlar huvudsakligen om hur HAT fungerar, inte om vad man kan använda HAT till. Syftet är främst att beskriva de tekniker som är unika för HAT, men inte sådana funktioner som används av datorns operativsystem. Vi förutsätter att Du redan har inhämtat kunskaper om hur din dator fungerar från annat håll.

Hat 4.1 kan användas på olika datortyper (PC och Macintosh) och system (Windows 3.1, Windows 95, Windows NT, MacOS 7 och MacOS 8. För användaren fungerar HAT likadant på dessa system. Illustrationerna i denna handbok är hämtade från Windows 95-versionen av HAT, och de kan avvika något från vad Du ser på din egen skärm. Avvikelse är i allmänhet mycket små och bör därför inte skapa några tvetydigheter. I de få fall när Macintosh-versionen skiljer sig avsevärt har vi markerat detta på följande sätt:

..... MacOS

Använd Kommando-knappen på Macintosh i stället för Windows Ctrl-knapp. Använd Alt-knappen på Macintosh i stället för F1 i Windows. Alt-knappen har vanligen samma funktion i båda systemen.

Exempelföretaget

Många av illustrationerna i handboken kommer från HAT:s exempelföretag - Demo AB, vars data kommer ur redovisningen för ett företag. Dessa data har en ganska enkel struktur:

- Grundtransaktionerna är redovisningens *verifikat* (kallas *kort* i HAT). Korten innehåller dokumentation om affärshändelser på det sätt som är normalt i alla redovisningssystem.

Bokföringsorder		Datum 980302	
Omföring likvida medel			
Konto	Kst	Debet	Kredit
1024		15000,00	
1050			15000,00

Vart och ett av exempelföretagets verifikat har ett datum, en text som beskriver händelsen, och ett antal konteringsrader (två eller flera, eftersom summan av debet- och kreditbelopp ska bli noll för varje verifikat i redovisningen.) Dessa konteringsrader kallas rader i HAT.

Varje rad i exempelföretagets verifikat innehåller följande fält:

- Belopp i kronor (positivt för debet och negativt för kredit)
- Kontonummer
- Resultatenhet (kostnadsställe). I Demoföretaget är detta angivet endast för resultaträkningens konton.
- Ett fält som anger om värdet gäller för budget eller verkliga värden.
- Det finns även några mindre viktiga fält.

Navigera i handboken

Handboken är uppställd på samma sätt som programmets huvudmenyer. Du kan behålla dokumentet som en PDF-fil på din dator och läsa den med hjälp av Adobe Acrobat (gratisprogram för att läsa denna typ av dokument på skärm) eller så kan Du skriva ut hela eller delar av det på din skrivare. Du kan använda handboken på olika sätt beroende på situationen. Om Du är en ny HAT-användare kanske Du vill läsa det som en vanlig handbok från början till slut. Då föredrar du säkert att skriva ut dokumentet. Är du van användare vill du kanske använda dokumentet som ett uppslagsverk. För att läsa om enstaka funktioner eller kommandon är det oftare enklare att arbeta med den elektroniska versionen. Använd Acrobat-läsarens sökfunktion (Find), eller klicka i innehållsförteckningen till vänster för att hitta rätt avsnitt.

2

Allmänt om HAT

Syftet med HAT

Problemet

Varje organisation alstrar mängder av data som ett resultat av verksamheten. Dessa data utgör en källa till potentiell information om verksamheten. Behovet av information är ofta stort, särskilt hos chefer på olika nivåer. Men företagens verksamhetssystem är sällan utformade för att underlätta analys av data på ett effektivt sätt. Vanligen finns det någon form av rapportgenerator eller någon inbyggd ledningsfunktion. Dessa funktioner är dessvärre ofta klumpiga, långsamma och svåra att använda. För att svarstiderna ska bli acceptabla arbetar de gärna med summerade data för att minska datavolymen. Detta gör att bara rätt grunda analyser kan genomföras. Med programvara som är byggd kring en massa kompromisser förvånar det inte att användarna ofta upplever dessa bidrag till ledningsinformation som halvmesyrrer.

HAT:s lösning

De styrande principerna vid utvecklingen av HAT har varit:

- Det ska vara möjligt att analysera alla slags verksamhetsdata, även i kombination med data från olika verksamhetssystem (tex försäljning, redovisning, tillverkning).
- Mycket stora datavolymer ("stordatorvolymer") ska vara tillgängliga för den som utför analysen, utan summeringar och förlust av detaljer.
- Analysen ska vara mycket snabb. Det tycks vara en vanlig mänsklig egenskap att svarstider på mera än några få sekunder upplevs som besvärande, och att det minskar motivationen att slutföra en analysuppgift.
- Presentationen av resultat ska vara lätt att förstå, flexibel och anpassad till användarens behov. Ofta är en grafisk presentation bättre än en tabell med tal. Men ibland vill man se exakta tal med ett lämpligt antal decimaler. Detta beror på situationen - och HAT ska kunna anpassas till ögonblickets behov.
- HAT ska stödja naturliga tankekedjor. En viss sammanställning kanske inte ger det slutliga svaret, utan snarare ger upphov till ytterligare en fråga. Genom att intuitivt peka och klicka ska användaren kunna fullfölja sin tanke genom att få mer information och/eller mera detaljerade förklaringar.

Grundläggande begrepp

Verkligheten

Affärshändelser och dokument

Det är svårt att tänka sig en organisation som inte alstrar en massa data. Till och med en liten enmans konsultfirma behöver ett enkelt redovisningssystem. I den andra extreman finner vi det stora tillverkningsföretaget där informationssystem för tillverkning, distribution, lager, betalningar mm var för sig skapar stora mängder data. Stora banker genererar millioner transaktioner varje dag. Alla dessa system har en gemensam egenskap - som underlag för datainmatningen finns det alltid någon form av *inmatningsdokument*. Ett dokument beskriver en händelse i verksamheten.

Dokumentets innehåll

Innehållet i ett dokument bestäms givetvis av sammanhanget. Men de flesta har flera egenskaper gemensamt.

- De innehåller ett eller flera numeriska värden, som representerar tex sålt antal enheter, antal arbetade timmar, antal kronor att betala etc.
- De är tids- eller datumstämplade med den tidpunkt då händelsen inträffade/registrerades.
- De innehåller ett varierande antal attribut eller bestämmningar till det numeriska värdet. Vilket konto berörs, vilken artikel, kund, anställd, avdelning, säljare etc.

Det är uppenbart att alla dessa data utgör en informationsresurs, som med rätt verktyg kan användas för att driva verksamheten framåt.

HAT:s datastruktur

Varje databas avbildar något utanför sig själv - vanligtvis kallar man detta för "verkligheten". HAT-databaserna är utformade för att göra det lätt att avbilda data från verksamhetens system till de tillgängliga datastrukturerna i HAT. HAT arbetar med två grundläggande datastrukturer:

- Kort och rader
- Dimensioner.

Kort och Rader

Kort är benämningen på den grundläggande enheten i en HAT-databas. Syftet med kortet är att avbilda ett dokument från en affärshändelse. Kortet har vanligen en faktisk motsvarighet i form av ett verifikat i redovisningen, en faktura, ett kontoutdrag etc. Men det finns undantag. I vissa fall skapar vi "konstgjorda" kort som bara förekommer i HAT:s databas utan någon direkt motsvarighet i ett fysiskt dokument utanför denna data-

bas. Det är till exempel möjligt att låta HAT skapa kort som kombineras av data från olika filer.

Varje kort har minst en *Rad*, men vanligtvis flera. Ett kort kan ha två rader och nästa flera tusen. Det beror på verksamheten. Följande exempel visar kortets vanliga utseende, i detta fall illustrerat av ett redovisningsverifikat från exempelföretaget:

Kort ID = Datum+ordningsnummer

Korttitel

Kortrubrik

Rader

Sidfot

Skapad/modifierad

Valideringsfält (tomma i detta fall)

Anteckningar

Konto	Radtext	Värde	Res enhet	Ku
U Utfall Exempel AB				
TLK1011 KASSA - 1		30 000,00		
KÖSB911 BIOMKOSTNADER		385,20		
TOD1410 AVRÄKN LÖNER ETC ANSTÄL		1 000,00		
SSKF2390 ÖVRIGA INTERIMSSKULDER		1 806,00		

☒ Anteckningar

Fält för anteckningar

Registrerad 970305 19:05 frb
Ändrad 970403 19:41 bbb

Kontrollerad
Attesterad

Grupper.

Man kan tänka sig en hierarki av posttyper i ett register, med den ena typen underordnad den andra, *Kort* på högsta nivå och *Rader* på den lägsta. Dessa typer är i praktiken de viktigaste och vanligaste, men det finns även en mellanliggande nivå som vi kallar *Grupper*.

```

Kort 1
  Grupp 1
    Rad 1
    Rad 2
  Grupp 2
    Rad 3
    Rad 4
    Rad 5
Kort 2
  Grupp 3
    Rad 6 ... etc
  
```

Även om de är mindre vanliga än kort och rader så kan grupper vara lämpliga i vissa fall.

Exempel

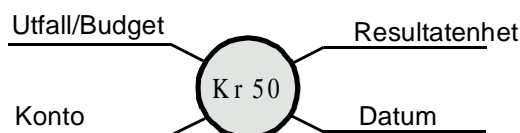
Om det finns flera olika oberoende resultatenheter i ett företag, med många transaktioner mellan sig (interna transaktioner), så kan man vilja

göra inrapporteringen för alla enheter samtidigt på samma kort. Genom att man betraktar resultatenheterna som Grupper i HAT-tillämpningen så kan man skapa en mera praktisk och lättförståelig tillämpning.

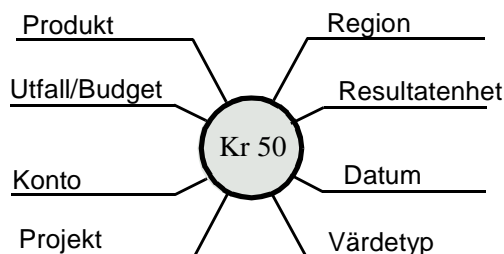
Dimensioner

HAT är ett flerdimensionellt analysverktyg med möjlighet att låta användaren bestämma upp till tolv hierarkiska dimensioner. En extra dimension för tiden är inbyggd i varje HAT-databas utöver detta.

På samma sätt som en punkt i rummet bestäms av dess position i tre dimensioner, så bestäms en händelse i HAT av dess "koordinater" i ett antal HAT-dimensioner. Varje rad i HAT har exakt ett numeriskt värde. Beroende på vilken typ av data som lästs in i HAT så får varje tal olika attribut eller bestämningar. I exempel-företaget motsvarar de numeriska värdena tex ett värde i kronor. Detta värde har ett datum, påverkar ett konto, hör till en resultatenhet och gäller antingen en verklig händelse eller ett budgeterat värde. Följande bild illustrerar detta fall (för exempel-företaget):

Men det hela kan se ut på ett annat sätt i ett annat företag eller för en annan typ av verksamhet. I följande exempel är det flera och andra värden som registreras för varje numeriskt värde:

På samma sätt som vi behöver ett "referenssystem" för att bestämma en punkt i rummet, så arbetar vi med *Dimensioner* i en HAT-tillämpning. För varje typ av bestämning använder vi en HAT dimension. Dimensionsplanen beskriver hur vi bestämt dess uppbyggnad. Grundelementet i en dimension är dess *komponenter*. I dimensionen "Konto" är enskilda konton exempel på detta. Komponenterna är vanligen sammanförda i grupper som i sin tur är sammanförda till grupper, i upp till 64 nivåer. I exemplet Konto ser hierarkin ut så här:

<u>Kontonamn</u>	<u>Kontonummer</u>
Tillgångar	
Kassa och Bank	
Kassa	
Bank	
Postgiro	1020

NordBanken 1046
NordBanken S-konto 1048
Övr kortfristiga tillgångar
Fasta Tillgångar
Skulder och Eget Kapital
Intäkter
Kostnader

Komponenterna i denna översikt av en kontoplan visar hur de enskilda kontona ordnas i grupper. Enskilda konton med kontonummer visas på den lägsta nivån. Alla andra komponenter har en eller flera under-nivåer. Utformning och användning av dimensionstabeller förklaras närmare längre fram i handboken. Se “Inledning” på sid 42. Dimensionsplaner och deras komponenter är viktiga vid användningen av HAT.

Dimensionstyper

Alla de tolv dimensionerna i HAT utom den första är likvärdiga i alla avseenden. Undantaget är att den första dimensionen i en HAT-tillämpning alltid betraktas som en *grupp*. I de flesta fall betyder detta inget, och du kanske inte ens märker dess speciella status. Men exemplet ovan visar ett fall då denna egenskap kan vara användbar.

HAT-data i datorn

HAT-databasen och HAT-filer

HAT arbetar med databasen i datorns internminne (RAM). När databasen finns i minnet kallar vi den HAT-databasen. När databasen eller en del av den lagras på datorns hårddisk kallas den en HAT-fil.

HAT-databasen består av tre logiska delar:

1. Kort-databasen, dvs alla de rådata som lästs in i HAT.
2. Dimensionsstrukturen, dvs alla Dimensionsplaner med tillhörande interna hierarkiska indelningar.
3. Parameterdelen, dvs alla de övriga data som inte finns i kort-databasen eller bland dimensionerna. Här finns lösenord, data om filer, installerade mallar etc.

Detta är HAT-databasen logiska delar. De behandlas var för sig i handboken.

Strukturen hos en HAT-fil

En HAT-fil som innehåller en fullständig HAT-databas består av ett antal delar. Ibland vill man bara spara en del av en HAT-databas till en fil, till exempel enbart dimensionstabellerna.

Tre filformat

En HAT databas sparas normalt som en HAT-fil och får då ett eget format som vi kallar HAT-normal. Detta format är packat och krypterat (om ett lösenord är angivet).

De andra två formaten är *HAT-text* och *HAT Browser*. När en HAT databas sparas i Test-format skapas en normal text-fil som kan öppnas och redigeras med en text-editor, t.ex. Microsoft Word.

Alternativet HAT Browser-format är bara tillgängligt när en HAT Server-processor finns installerad på datorn. En HAT Browser-fil kan öppnas och användas av ett HAT Browserprogram.

I Windows har dessa olika filtyper tilläggen .HAT resp .HAX. Det är bäst att inte ändra dessa tillägg. Alla filer med dessa tillägg kan associeras med HAT-programmet. Filerna visas tillsammans med en HAT-ikon, och de kan öppnas genom att man dubbelklickar på dem.

.....
 MacOS
 Alla HAT-filer visas automatiskt med rätt symbol. De kan alltid öppnas genom att du dubbelklickar på dem.

Förhållandet mellan en HAT-databas och dess HAT-fil

Förhållandet mellan databaser och filer illustreras i följande tabell.

Logisk del i HAT-databasen	Sektion i HAT-filen
Kort-databas	Kort-del (föregången av ##kort)
Dimensions-struktur	Alla dimensionsdelar (Föregånget av ##dim1, ##dim 2 etc.)
Parameterdelar	Alla andra data

Om HAT-filen sparas med tillägget .TXT så är det lätt att se dessa sektioner när filen öppnas i tex Word. En sektion börjar alltid med "##" följt av ett namn. Kortsektionen börjar således med "##Cards".

Datortyper

HAT 4.1 senare versioner av HAT kan köras på datorer med följande operativsystem:

I Microsoft Windows familjen

Windows 95 (32 bit)
 Windows NT 3.5 (32 bit)
 Windows NT 4.0 (32 bit)

I Macintosh familjen

MacOS 7.0 och senare,
 MacOS 8
 PowerPC processorer

Olika delversioner av HAT 4.0 stödjer det äldre Windows 3.1 (som är ett 16 bit-system). Vid behov kan därför en äldre HAT-version användas.

HAT-filerna är filkompatibla mellan alla dessa datortyper, vilket betyder att en fil som sparats i en typ kan öppnas direkt i en annan, givet att filerna är skapade med samma version av HAT. Är en fil skapad med en äldre programversion, så gäller alltid att den kan öppnas med nyare programversioner (bakåtkompatibilitet), men inte alltid tvärtom. Så kan t ex inte HAT 4.1-filer öppnas med HAT 4.0.4; vilket bör beaktas vid versionsbyte; enklast är förstås att alla använder samma programversion. Olika operativsystem kräver olika versioner av HAT-programmet. Programmetts olika versioner kan hämtas från Business Navigators hemsida i Sverige

www.busnav.se

HAT-processorer

Det normala HAT-programmet kan bara användas om ett särskilt PC-Card, kallat *HAT-Processor*, är installerat på datorn. Olika funktionalitet hos HAT-programmet är beroende av typ av HAT-processor.

HAT-processor	Allmänna funktioner	Specialfunktioner Stöder följande operationer	
Analys	Alla typer av analyser.	–	–
Operatör	Alla typer av analyser.	Import av text filer, skapar HAT Normal-filer	–
Server	Alla typer av analyser.	Import av text filer, skapar HAT Normal-filer	Skapar HAT-Browser filer

Obs! att samma HAT-program används, men att typen av HAT-processor bestämmer vilka funktioner som är tillgängliga.

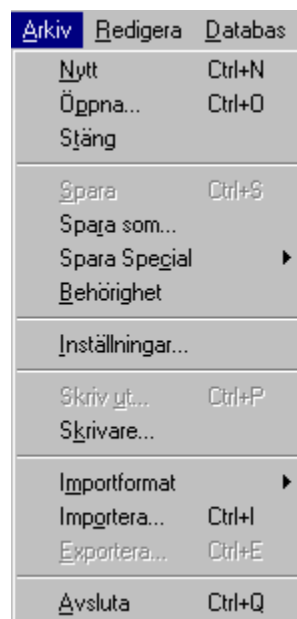
För att skapa HAT Browser filer används en Server-processor. Det som skiljer en Browser-fil från en normal HAT-fil är att den kan öppnas och köras med en specialtyp av HAT-programmet, till vilket ingen HAT-processor erfordras. Denna version av programmet har begränsad funktionalitet, som ger användaren en sorts "interaktiva rapporter", men det saknar stöd för att skapa nya analyser.

Flera användare

Om en HAT-fil placeras på en gemensam server så kan flera användare öppna filen samtidigt. Om en användare sparar en ändring under en sådan fleranvändarsession så skickar HAT ett varningsmeddelande till de övriga användarna.

3

Arkiv-menyn

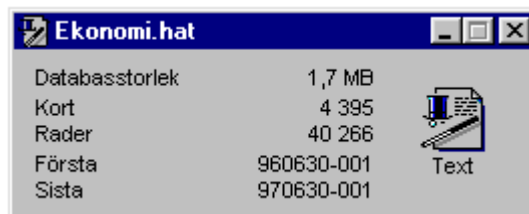

Inledning

Många av kommandona i Arkiv-menyn är desamma som i andra tillämpningar. Vi antar att du kan använda dessa kommandon. HAT:s egna menykommandon förklaras i detta avsnitt. Om ett kommando visas med grå färg så har det ingen mening i det aktuella sammanhanget. Vissa funktioner har ett kortkommando angivet, till exempel betyder Ctrl-S att om Ctrl-tangenten hålls nedtryckt samtidigt som S-tangenten trycks ned, sparas den aktiva HAT-databasen till disk.

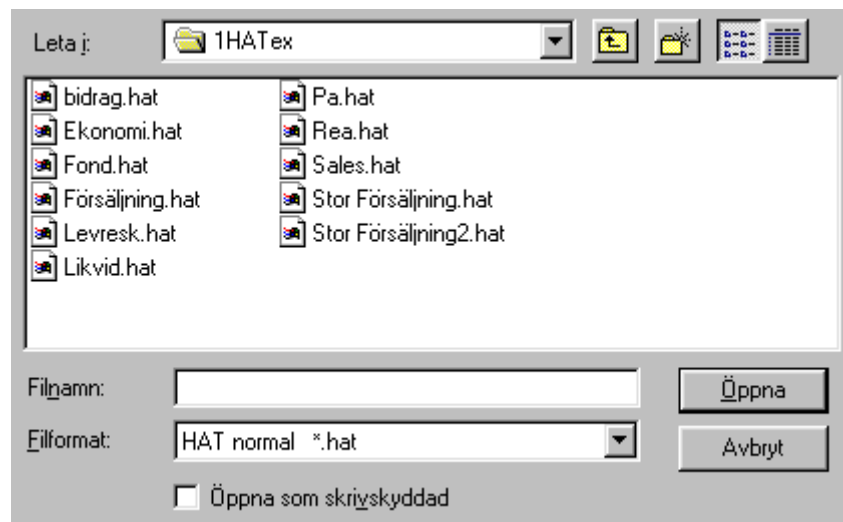
Nytt

Skapar en ny tom HAT databas.

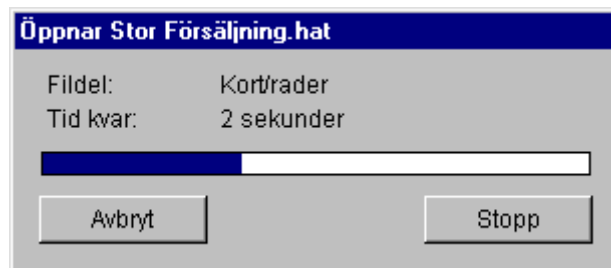
Öppna

Öppnar en existerande HAT databas.

Du kan öppna flera HAT filer samtidigt i HAT. Om en HAT-fil ligger på en gemensam server, kan flera användare öppna filen samtidigt. Om filen tidigare sparats med ett lösenord, så kommer du att uppmanas att ange ett

lösenord. Skriv in lösenordet och klicka OK. Lösenordet är skiljer inte på stora och små bokstäver.

När en databas öppnas visas detta grafiskt, och en beräkning av den tid som återstår visas.

Stopp avbryter inläsningen av filen, men behåller de data som redan lästs in.

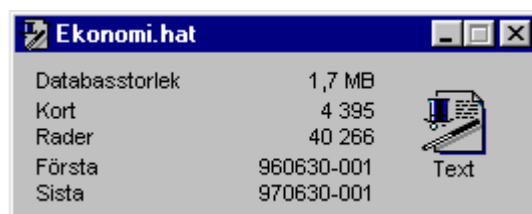
Avbryt avbryter processen utan att spara några data och rensar HAT-databasen.

Du kan byta till en annan tillämpning under tiden HAT laddas. Då fortsätter inläsningen i bakgrunden.

Om Du försöker öppna samma databas två gånger får du ett varningsmeddelande.

Information i databasfönstret

Databasfönstret innehåller data om databasen.

Klicka på HAT-symbolen för att se en mera omfattande beskrivning av innehållet i databasen. Samma resultat kan uppnås genom att välja Databas info i Databas-menyn. Kommandot öppnar följande fönster.

Databasinfo	
Databasstorlek	
I interminnet (RAM)	1,7 MB
I filen	1,0 MB
Kort och rader	
Kort	4 395
Grupper	4 395
Rader	40 266
Korttexter	4 395
Anteckningar	1
Radtexter	3
Första	960630-001
Sista	970630-001
Analys	
Analysmallar	40
Minne i bruk	0 KB
Dimensionskomponenter	
	Alla Aktiva Använda
Utf/budg	2 2 2
Konton	312 267 202
Res enheter	11 11 9
Kunder	3 3 3
Dim 5s	- - -
Dim 6s	- - -
Dim 7s	- - -
Dim 8s	- - -
Dim 9s	- - -
Dim 10s	- - -
Dim 11s	- - -
Dim 12s	- - -
Totalt	328 283 216

Databas info innehåller följande:

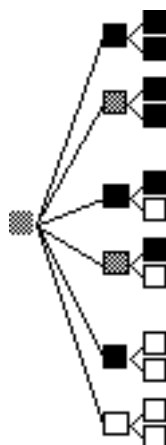
- att HAT-filen (på disk) har en storlek av 1,0 MB, och att det tar upp 1,7 MB RAM i datorns minne.
- Antalet kort, grupper och rader.
- Antalet texter (kortrubriker, anteckningar och radtexter) som finns i databasen.
- At det finns 40 installerade analysmallar; ingen av dessa är aktiv, och därför tar de inte upp något minne.

Kolumnerna Alla, Aktiva och använda har följande betydelse:

Alla Anger det totala antalet komponenter i en dimensionsplan, tex 264 konton i en kontoplan.

Aktiva Alla komponenter som används av de inlästa raderna, antingen genom att komponenten kodats direkt i en rad, eller genom summering till högre nivå.

Använda Alla komponenter som används direkt i de inlästa raderna tex i fallet med en kontoplan:

■ Använt konto (även aktivt).

■ Kontot ej använt direkt, men används genom aggregering till högre nivå.

□ Konto som varken används eller är aktivt.

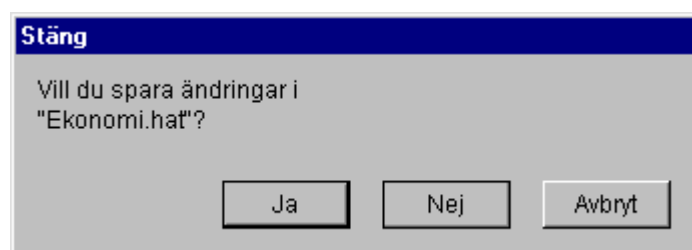
I detta exempel är antalet konton i resp kategori:

Alla	Aktiva	Använda
312	267	202

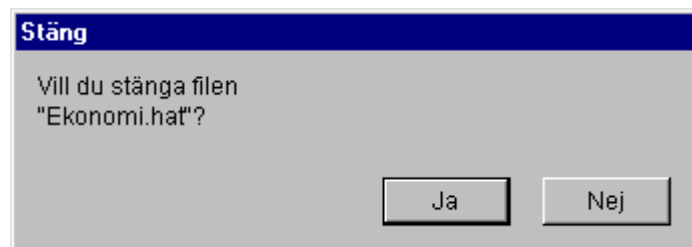
Informationen i fönstret uppdateras löpande om fönstret är öppet. Lämna fönstret "ihopfällt" om du inte behöver se innehållet.

Stäng

Stänger en HAT databas. Om du har ändrat databasen visas en Spara-dialog.

Om inga ändringar gjorts visas en dialog där du får bekräfta att du vill stänga databasen. Detta är för att hindra dig från att stänga databasen av misstag.

.....
 MacOS

Knapparna Ja/Nej heter Spara och Spara ej.

Spara

Sparar den aktiva HAT databasen till en fil utan att ändra namnet. Detta kommando visas med grå färg så länge som inga ändringar gjorts.

Spara som...

Sparar den öppna HAT databasen med möjligheten att ge den ett annat namn. Den ursprungliga databasen bevaras under sitt gamla namn.

Spara Special...

Sparar delar av den aktiva HAT databasen och ger möjlighet att välja mellan HAT:s filformat och HAT text, samt att ange ett annat namn.

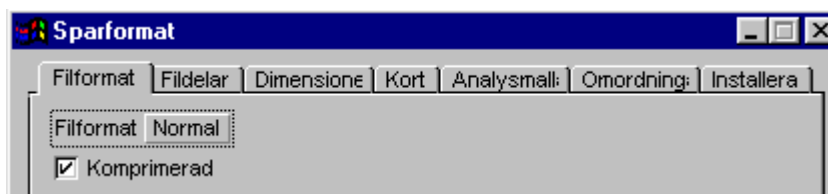
Spara Special erbjuder ett antal möjligheter för vad som ska sparas och i vilket format. Varje kombination kan sparas som en spar-mall, som kan återanvändas vid ett senare tillfälle, antingen som den ser ut eller som en basmall som kan modifieras. Varje mall kan ges ett eget namn.

I allmänhet används *Spara Special* för att spara den aktiva HAT-databasen för att:

- Ändra filformat och metod för komprimering
- Spara ett urval av fildelar och/eller delmängder av kort och rader..
- bestämma vilka dimensionskomponenter som ska sparas, och vilka dimensionskoder som ska användas.
- Byta ordning på dimensionerna.
- Spara en delmängd av installerade rapportmallar.

Spara Special med alternativet *Nytt Sparformat* öppnar en dialog med ett antal flikar. Varje flik har sina egna inställningar:

Format

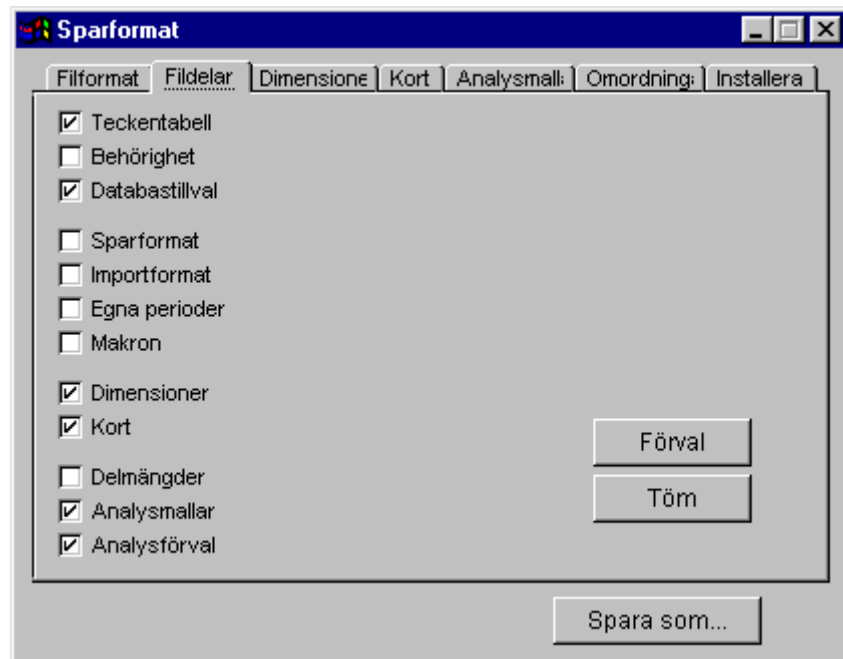
Filformat. Välj mellan Normal, Browser och Text. Browser-format kan endast användas tillsammans med en Server-processor. (Se "HAT-processorer" på sid 11.)

Komprimera. En icke komprimerad fil tar upp mera plats på din hårddisk, men den tar i gengäld kortare tid att läsa in och spara. Skillnaden i tid är störst då filen sparas.

Fildelar

- *Förval* markerar alla använda sektioner i formuläret.
- *Töm* tar bort alla markeringar.

Följande delar kan väljas:

Teckentabell

Är normalt markerad. HAT textfiler kan ta med denna del för att säkerställa att internationella och specialtecken blir rätt behandlade. Textfiler använder alltid operativsystemets normala teckenuppsättning, men när en textfil flyttas från en datortyp till en annan kan det hända att teckenomvandling sker.

Om denna del inkluderas i en textfil så kommer den att omvandlas på samma sätt som resten av filen och på så sätt garanteras användaren en riktig tolkning. Se "Strukturen hos en HAT-fil" på sid 9. för mera detaljer. Om dina HAT-filer bara används på en datortyp så kan denna del utelämnas.

Behörighet

Om ett lösenord har angivits och denna del inte är angiven, så kommer den sparade HAT-filen att sakna lösenord.

Obs! att en HAT-fil som sparas i HAT-text format gör att lösenordet blir synligt. Det är därför en god idé att utelämna denna del när du sparar HAT-text.

Databastillval

Sparar dina inställningar från avsnittet Databastillval. Se "Databastillval" på sid 65.

Sparformat

Sparar dina egna sparformat.

Importformat

Sparar dina egna importformat.

Egna perioder

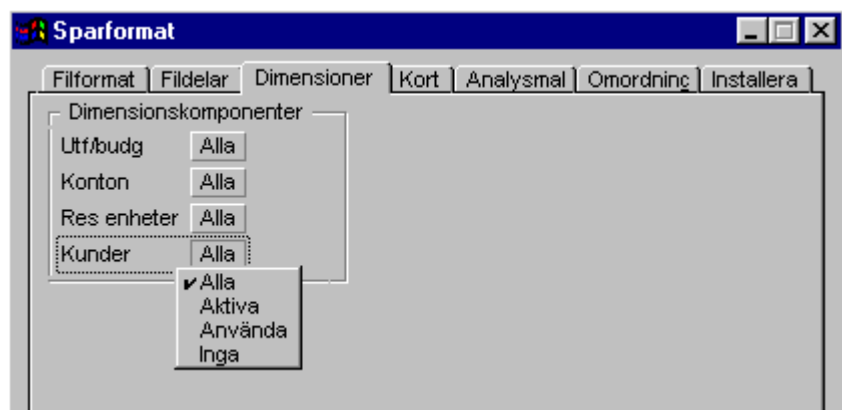
Sparar dina egna definierade perioder.

Dimensioner

Sparar alla dimensionsplaner. Denna inställning kan specificeras ytterligare på sparformatets dimensionssida.

Kort	Sparar alla kort och rader. Kan specificeras ytterligare på sparformatets kort-sida.
Delmängder	Sparar alla delmängder som definierats.
Analysmallar	Sparar användardefinierade analysmallar. Beroende på inställningarna för definitionen för mallar sparas alla, en vald delmängd eller för tillfället öppna mallar. Se "Analysmenyn översikt" på sid 67.
Analysförval	Sparar alla förvalda alternativ för mallarna.

Dimensioner

I ett sparformat kan du ange ytterligare detaljer om hur dimensionerna ska sparas genom att välja fliken *Dimensioner* på dialogfönstret för sparformat.

För varje dimension i HAT-databasen anger du här om du vill spara *alla* komponenter, eller om du vill inkludera *bara aktiva* eller *använda* komponenter. Om du väljer "inga" så kommer den aktuella dimensionen att helt uteslutas.

Kort

På denna sida kan du ange ett urval på samma sätt som för en analysmall:

För att spara en HAT-fil som bara innehåller data om en enda resultatenhet - anger du resultatenhetens namn i rutan för dimensionen *resultatenhet*.

Enbart kort och rader som behövs för analysmallar. Använd detta alternativ om du vill reducera databasens storlek till ett minimum utan att ta bort de data som behövs för att på ett korrekt sätt använda de mallar som installerats. Detta är användbart när Browser-filer ska framställas. Om en mottagare av en Browser-fil använder ett HAT Browserprogram kan hon ändå inte se de data som finns "utanför" de mallar som ingår. I vissa fall kan filstorleken reduceras avsevärt med hjälp av detta alternativ.

Selektering ger möjlighet att spara vissa delar av korten:

Kort Om minst en rad i ett kort är valt, så sparas hela kortet.

Grupper Om minst en rad i en grupp är valt så sparas hela gruppen.

Rader Korten rensas på rader som inte ingår i urvalet. Men alla data på kortnivån sparas.

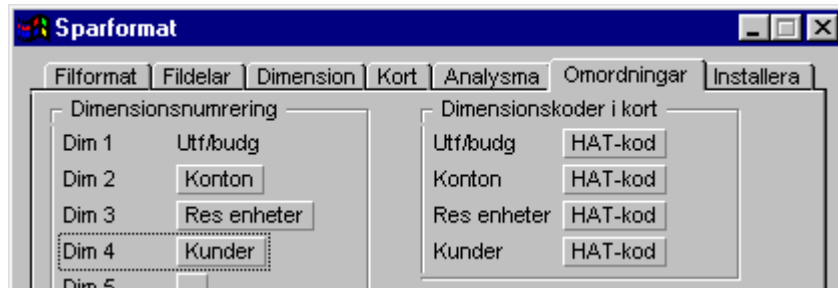
Analysmallar

Välj fliken *Analysmallar* i Sparformat. Ange här vilka mallar som ska sparas.

Namnfilter för mallar . Används för att välja de mallar som ska tas med. Urvalet sker enligt HAT:s regler för textsökning. Se "Enkel textsökning" på sid 80.

Enbart nu öppna mallar. Du kan bestämma vilka mallar som ska sparas genom att först öppna dem och sedan använda detta alternativ. Urvalet kan kombineras med namnfilter för mallar.

Omordningar

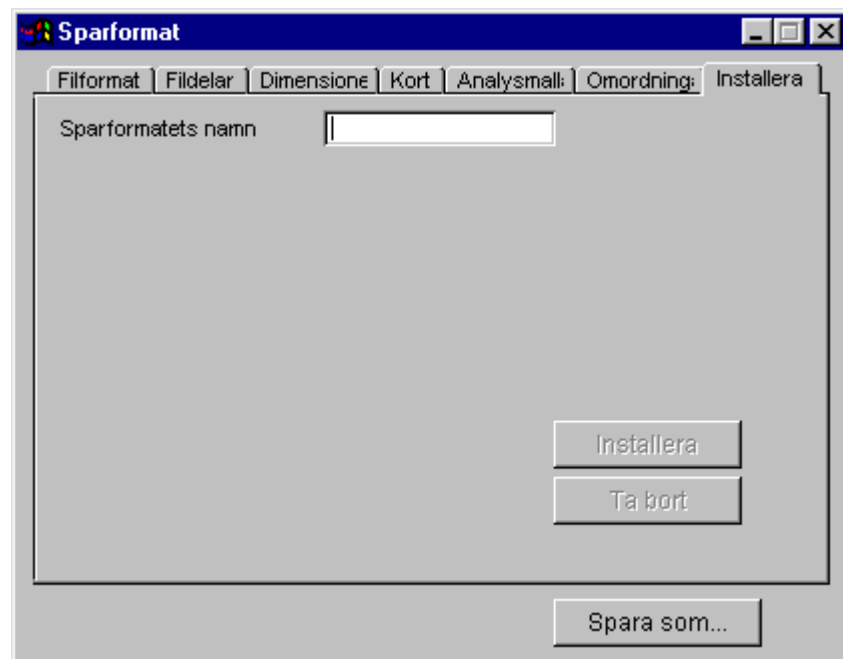

Du kanske inte är nöjd med ordningen hos dimensionerna i din HAT databas. Med undantag för den första dimensionen, kan du skapa en HAT med en annan ordning.

Dimensionsnumrering. Ange den nya numreringen under denna rubrik genom att klicka på dimensionerna i tur och ordning. Det är möjligt att ta bort en dimension helt.

Dimensionskoder i kort . Här kan du välja att visa *HAT-koden*, text eller *värddkod* i HAT:s kort.

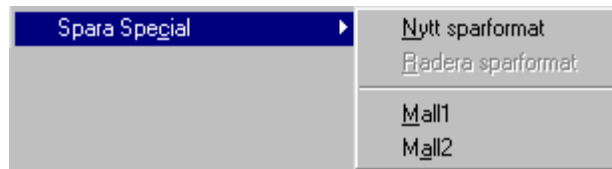
Installera

Så snart du gör ändringar i ett aktivt sparformat och stänger dess fönster, så frågar HAT om du vill spara ändringarna eller lägga till formatet till den lista som innehåller alla tidigare sparade format. Om du sparar ett

nytt format med samma namn som ett som redan finns, lägger HAT till en siffra till namnet.

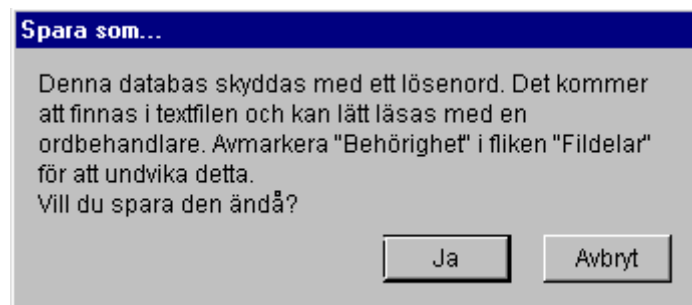
För att ta bort ett format måste du först aktivera det. Då aktiveras även menyraden *Radera sparformat*.

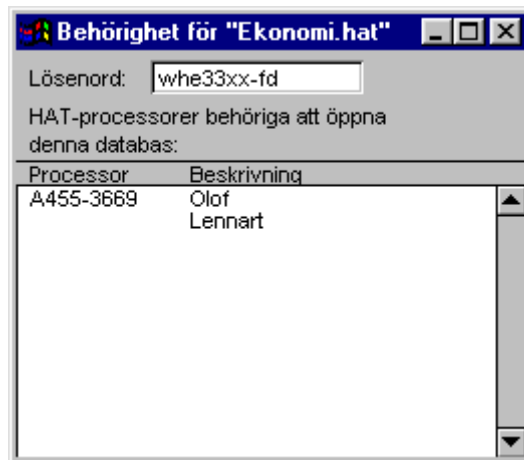
Behörighet

Du kan ange ett lösenord för att skydda åtkomsten till dina HAT-data. I många fall är detta enda lösenord tillräckligt, men säkerheten kan ökas genom att du också kräver att en viss HAT-processor ska användas för att öppna filen. Det är möjligt att ange flera HAT-processorer. För att ändra ett gammalt lösenord måste det gamla skrivas in först. Ett lösenord kan vara upp till 1023 tecken långt, och HAT *skiljer inte på stora och små* bokstäver/tecken.

Lösenordet fungerar bara om databasen sparas i HAT-normalformat. Om HAT-Text används är lösenordet synligt för alla som kommer åt att öppna databasen t.ex. med ett ordbehandlingsprogram. Spara därför inte en skyddad databas i textformat utan att först ta bort lösenordet! HAT varnar för oavsiktligt avslöjande av lösenord med följande varningsmeddelande:

Ange lösenord. Skriv in ett lösenord - och om du önskar ytterligare säkerhet - serienumret till den aktuella HAT-processorn.

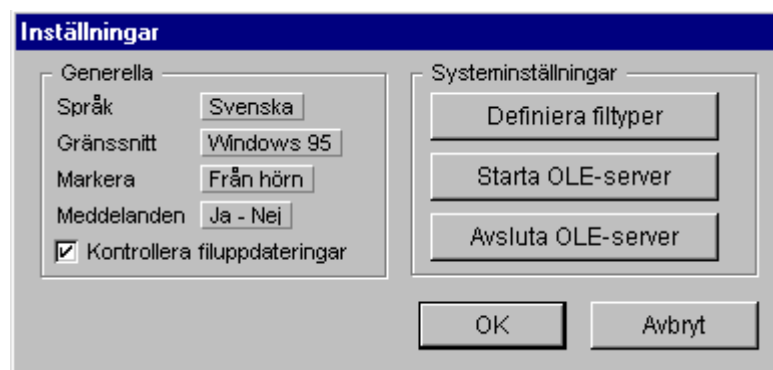

Processornummer är svåra att komma ihåg; därför finns även möjligheten att ge lösenordskombinationen ett namn, tex "Revisorer".

Denna HAT kan nu bara öppnas av en användare som har installerat en av de angivna Hatprocessorerna och som kan ange rätt lösenord.

Ändra/ta bort lösenord. Lösenordet kan ändras för en HAT-fil som redan har ett lösenord. Först frågar HAT om det gällande lösenordet. Om fältet lämnas tomt, sparas filen utan lösenord. Det är dock fortfarande möjligt att binda filen till en viss HAT-processor.

Inställningar

Under *Inställningar* kan du anpassa HAT till dina egna önskemål på ett antal sätt. Inställningarna kommer att gälla för *Hatprogrammet*. Alla HAT-filer som i fortsättningen öppnas med denna kopia av programmet kommer att vara utformade enligt denna inställning.

Dessa inställningar skiljer sig från de inställningar som finns i Databas-menyn. De senare gäller för en viss HAT-databas med tillhörande HAT-filer.

Språk

Detta kommando ändrar språket i hela HAT-programmet så snart fönstret *Inställningar* stängs.

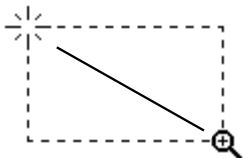
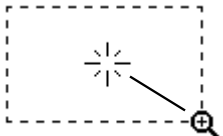
Gränssnitt

Du kan välja utseende på HAT enligt standarden för Windows 3.1, Windows 95, MacOS 7, eller Mac OS 8.

Obs! Denna ändring verkställs inte omedelbart, utan du måste stänga av och starta HAT-programmet först.

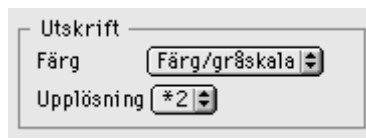
Markera

Anger hur dra-och-släpp fungerar, tex vid inzoomningar i HAT.

Från hörn	Från mittpunkt

🍏 MacOS

För Macintosh finns det ytterligare inställningar för utskrift:

Färg. För inställning av färgskrivare.

Upplösning. Sätt upplösningen för skrivare till 1,2,3 eller 4 gånger skärmens upplösning. De flesta skrivare använder högsta upplösning vid inställningen '*2'. Vissa skrivare ger bättre utskrift vid högre upplösning.

Kontrollera filuppdateringar

När mer än en användare använder samma HAT-databas, utfärdar HAT en varning om databasen har ändrats av någon annan. Om denna ruta lämnas blank ges ingen varning.

Systeminställningar

Definiera filtyper

HAT har inbyggda funktioner för att uppdatera filkatalogen med hjälp av denna knapp. När du klickat på denna knapp kan du i fortsättningen starta

HAT med hjälp av dubbelklick på en filsymbol för filer med tillägget .hat eller .hax. Sådana filer kommer också att visas med korrekt grafisk symbol.

Tillägg	Symbol	Exempel
.hat		Demo.hat
.hax		Demo.hax

För mera information om filformaten i HAT, se avsnitt "Tre filformat" på sid 9.

Starta/avsluta OLE-server

Använd dessa knappar för att starta eller avsluta de OLE-tjänster som finns i HAT.

Meddelanden

Välj mellan Ja/Nej resp Gör/Gör inte.

Om HAT

Om HAT lämnar allmän information om HAT. Här finns även möjlighet att prenumerera på nyheter om HAT. (I senare versioner av HAT finner du detta val under "Hjälp-menyn").

Skriv ut

Standard Windows kommando.

Skrivare

Standard Windows kommando.

Importformat

Import format gör det möjligt att ange hur en textfil ska tolkas när den importeras till HAT. Följande alternativ finns:

- Skapa ett nytt importformat
- Ta bort ett format
- Använda ett redan installerat importformat från listan under den streckade linjen.

Obs! För att kunna ändra i importformaten behöver du en HAT-processor av operatörstyp.

Importformatet har fyra sidor. Byt sida genom att klicka på pop-up menyn i övre vänstra hörnet.

Nytt importformat

Ett tomt formulär visas.

HAT frågar om du vill spara ändringar när du stänger fönstret. Du kan spara flera olika importformat för olika ändamål. Varje sparad format kan ges ett eget namn.

Radera importformat

Detta kommando är bara tillgängligt när ett sparad format har aktiverats på skärmen.

Definitionssidor för importmallar

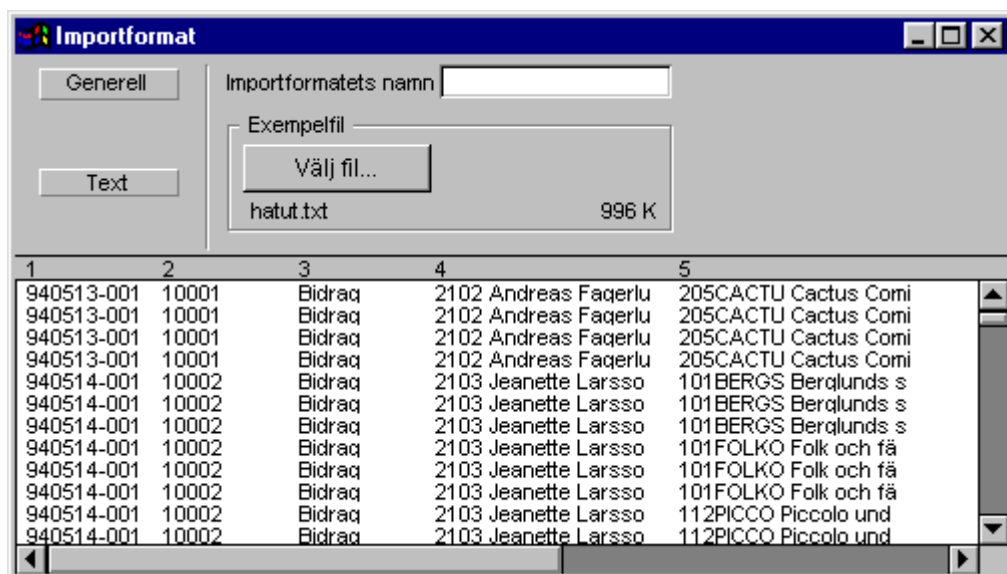
Generell

Importformatets namn

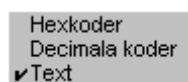
Skriv in ett namn för importformatet.

Exempelfil

Klicka på Välj-knappen för att välja den fil från vilken importen ska ske. Denna fil bör ha samma format som den fil som innehåller importdata, vanligtvis är det samma fil. Det är inte nödvändigt att öppna importfilen, men det är oftast till stor hjälp när ett importformat definieras.

Exempelfilen kan visas i tre olika format

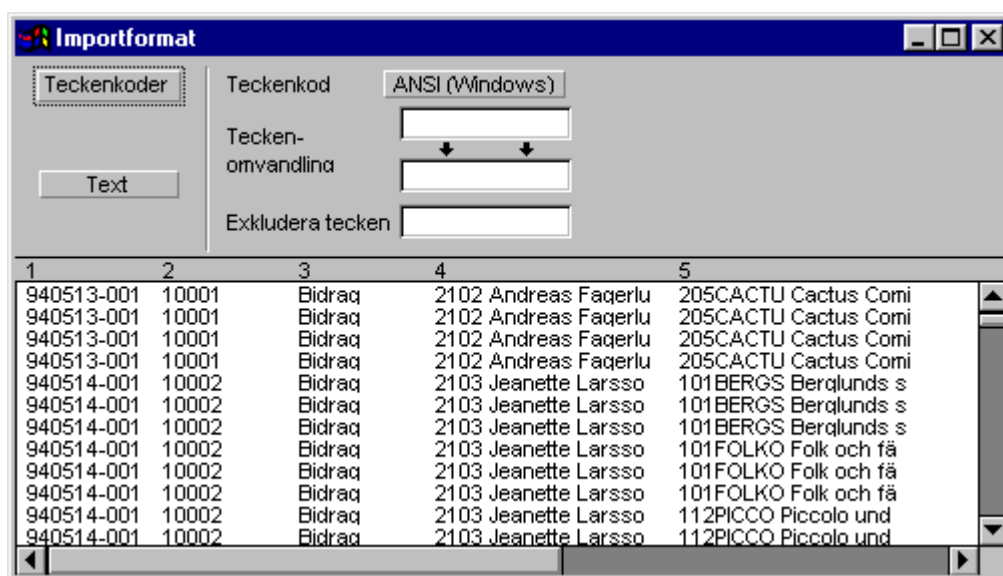
Hexkoder Alla tecken i filen visas i hexadecimalt format.

Decimala koder Tecknen visas i decimalt format.

Text Tecknen visas som vanlig text.

Välj ett teckenformat med pop-up menyn till vänster. Vissa tecken har samma utseende i olika format, men olika interna koder, beroende på vilken datortyp de kommer från. Använd Hexkod och Decimala koder för att kolla deras exakta definition.

Teckenkoder och teckenomvandling

På denna sida bestäms hur tecken ska omvandlas under importen. Olika datortyper och operativsystem har olika sätt att internt representera teckenuppsättningen. HAT kan omvandla alla vanliga teckenformat.

Teckenkoder

Importfilen är alltid en textfil. Här väljer du en kodtabell som passar med den datortyp som har producerat filen. Välj kodtabell men hjälp av pop-up menyn *Teckenkod*.

Om du är osäker på vilken kodtabell du ska använda så är det lätt att pröva olika alternativ om importfilen är öppen. Resultatet av en omvandling visas direkt i det öppna fönstret.

Teckenomvandling

Två editeringsfält används för enkel teckenomvandling. Ett tecken i den översta rutan ersätts av tecknet på samma plats i den undre. Till exempel kan tecknet ”§” ersättas av ”Å”. Teckenomvandlingen sker omedelbart i fönstret så det är lätt att konstatera om det blir rätt.

Exkludera tecken

Ange alla tecken som du vill ta bort helt under importen. Uteslutningen gäller alla fält i importfilen.

Obs! Uteslutna tecken ersätts av blanka tecken vid importen.

Format

Fältlängder

Välj mellan variabel och fast fältlängd.

- *Variabel fältlängd* innebär attfälten skiljs åt med hjälp av ett särskilt tecken, vanligen ett tab-tecken. Innehållet i varje fält bestäms av ordningsföljden mellanfälten. I vissa fall vill man bara ta fram en del av ett sådant fält. Då kan man ange en start- och slutposition inom fältet.
- *Fast fältlängd* används om inget specialtecken används för att skiljafälten åt i dataposten. Vid fast fältlängd bestämsfälten enbart genom sina resp första och sista position i posten.

Radterminator

Vanligen används tecknen för ”retur” eller ”radmatning” för att markera slutet på en radpost, men alla tecken kan anges här. Det är också möjligt att ange en decimal teckenkod efter tecknet #. Text är ”#13” detsamma som ”retur”-tecken.

Fältseparatorator

Om variabel fältlängd används, ska du här ange vilket tecken som används för att skiljafälten åt i posten. Ett Tab-tecken är mycket vanligt här.

Decimalseparator

Bestämmer vilket tecken som används för att skilja heltalsdelen från decimaldelen hos inlästa tal.

Exkludera rader

Textfiler börjar ofta med inledande sidor, kolumnrubriker mm som inte ska tas med in i HAT. Talet i detta fält anger hur många inledande rader som ska hoppas över vid importen.

Exempelfilen har några inledande rader som ska hoppas över. Om du skriver "3" i exkludera rader, så försvinner rad 1-3 i nedanstående exempel:

1	2	3	4	5	6	7	8
980302	k						
	r	AB	P221	KD	DR	ST	
	r	AB	P213	KD	SC	ST	
980302	k						
	r	AC	P214	KU	GM	GB	
	r	AC	P212	KD	GBA	GB	
980302	k						

Antal filrader för kort

Ange här hur många rader som informationen i ett kort omfattar. När ett kort består av flera rader läggs de ihop till en lång rad. Om tex datum och korttitel finns i två olika rader, leder värdet 2 här till att båda fälten blir tillgängliga som om de fanns i en enda rad.

Antal filrader för rader

Samma som i föregående stycke, men gäller för rader i stället för kort.

Struktur

På denna definitionssida beskriver man hur HAT ska dela upp inlästa rader i kort och rader.

Kortbytesfält

Denna definition kan användas för att gruppera en följd av rader så att de bildar ett kort.

Om ett antal rader har samma innehåll i 'kortbytesfältet', kommer de att grupperas till ett kort. När innehållet i fältet ändras, skapas ett nytt kort.

Tomma fält betraktas som oförändrade.

Fältdefinitioner

Det sätt på vilket fält definieras är detsamma i hela importformatet. I vårt exempel ser definitionssidorna ut på följande sätt.

Skriv in ett fältnummer i utrymmet för *Fält*, och '*första*' och '*sista*' positionerna om så önskas. Varje datumdel har två siffror i angiven ordning. År kan vara två eller fyra siffror. Delarna i ett datum skiljs åt av något icke-numeriskt tecken. Genom att klicka på '*Lägg till*' kan du skapa ytterligare en grupp av inmatningsfält, för att slå samman flera fält i importfilen till ett fält i HAT.

För varje ny grupp flyttas knapparna *Lägg till* och *Ta bort* åt sidan. Det går att utöka denna funktion till att gälla för ett godtyckligt antal fält. Om till exempel delarna dag, månad och år finns på olika platser i importfilen, så kan ett datumfält skapas genom att de olika delarna plockas ihop till ett datum som kan användas i ett HAT-kort.

Kortindikator

En rad i vilken innehållet i detta fält exakt motsvarar innehållet i '*Fältindikator*', uppfattas som en rad med kortdata.

Radindikator

Motsvarar funktionen hos kortindikatorn, men definierar en rad i HAT.

Kortfält

Datum

Skriv in den position i vilken kortdatum återfinns.

Förval är ett gemensamt datum som kommer att gälla för alla de transaktioner som importeras vid ett tillfälle. Det används om importraderna saknar ett datum i datumfältet.

Datumformat. HAT kan importera många olika datumformat så länge som de är uttryckta numeriskt. ('8' accepteras som månad, men inte 'augusti'). I allmänhet betyder Y år, M månad och D dag. Datum kan anges och ordnas på olika sätt. Alla tecken utom siffror kan användas för att skilja datumfälten åt.

Varje datumdel har två siffror, i angiven ordning.

Datumdelarna förekommer i angiven ordning. År kan vara två eller fyra siffror. Delarna avdelas med ett icke-numeriskt tecken.

Datum i HAT och sekelskiftesproblemet . Många värdsystem lagrar datum med endast två siffror för årtalet. Detta leder till att datum på formen 021213 (formen ååmmdd) inte är entydiga. Ska detta datum uppfattas som 13/12 1902 eller 13/12 2002? HAT tillåter att data behålls i detta tvetydiga format, och löser problemet på följande enkla sätt:

- Alla datum på denna form, i intervallet 1 jan -28 till 31 dec -99, tolkas som liggande i intervallet 1 jan 1928 till 31 dec 1999.
- Alla andra datum, dvs 000101 till 271231 tolkas som datum i intervallet 1 jan 2000 till 31 dec 2027.

Praktiskt innebär detta att värdsystemet inte behöver förse HAT med ett firsiffrigt årtal. HAT kommer att fungera korrekt ändå.

Korttext, Registrerad, Ändrad, Kontrollerad, Attesterad och Anteckningar behandlas på samma sätt som datum.

Korttitel och anteckningar. Texter som importeras kan konverteras genom att du väljer ett av alternativen.

Importerad text	VER-SALER	gemener	Första versal	Ord Med Versal
Detta är en TEXT	DETTA ÄR EN TEXT	detta är en text	Detta är en text	Detta Är En Text

Radfält

Enkla eller flerradiga fält

Varje rad i HAT innehåller ett numeriskt värde. Dessa värden kan finnas i importfilen på olika sätt:

1. Alla värden finns i en och samma position i alla rader.

Exempel:

Generell
Teckenkoder
Format
Struktur
Kortfält
Radfält 1
✓ Radfält 2
Nya radfält

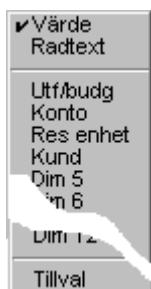
...	100	NO	...	Antal enheter
...	35	DS	...	Förs. värde SEK
...	25	DC	...	Prod.kostn. SEK
...	250	NO	...	...etc
...	38	DS	...	
...	21	DC	...	
...	430	NO	...	

I detta fall finns värdena i samma kolumn i alla rader. Här räcker det att ange en siffra för den kolumn i vilken värdet återfinns.

2. I andra fall finns det flera värdefält på olika platser i varje rad, tex en tabell med tre värdekolumner, antal, försäljningsvärde och produktkostnad. I detta fall måste man göra en kortfäldsdefinition för varje värdetyp, eftersom de finns på olika platser i varje rad.

...	NO	DS	DC
...	100	35	25
...	250	38	21
...	430	...	...
...	...	...	...

.....
 MacOS
 För att fylla i en definition av kortfält, följ samma regler som för datumfältet ovan.

Aktuella radfält

Ett värde per rad.

I det enkla fallet då du vill importera ett enda värde per rad i importfilen, kan du följa samma metod som för Kortfält. För Demoföretaget behöver följande fält definieras:

Värde, radtext, Budget/utfall, konto, resultatenhet, kund.

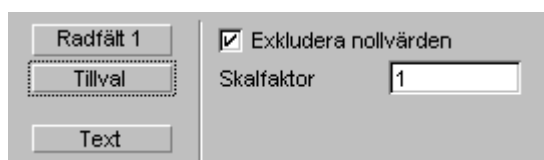
Se ovan för kortfält för en beskrivning av hur *Förval* fungerar.

Många värden per rad

I praktiken används detta fall när det finns flera kolumner med transaktionsvärden i importfilen, t ex försäljning, antal enheter, kostnader. Du kan då ange en av dimensionerna som 'värdetyp' (med tre värdetyper i detta fall). Anta att Dim 4 har definierats som denna värdetypsdimension. Varje värdetyp förekommer i en egen kolumn i indatafilen, med värdena NO, DS och DC. När HAT importerar en rad med tre olika värden, innebär detta samma sak som om samma rad hade importerats tre gånger - en gång för varje värdetyp. I praktiken är alla andra kolumndefinitioner nästan desamma. Två positioner skiljer sig åt - värdekolumnens position, och dess förvalda värde. För att förenkla ifyllandet av fälten kan du använda kommandot *Duplicera radfält*. När det första *Radfältet* är ifyllt, markera då pop-up menyn *Radfält 1* och välj *Duplicera radfält 1* i Redigera-menyn, eller tryck Ctrl-D. Ändra sedan positionen för det andra värdet och dess förval.

Tillval

Det kan förekomma transaktioner med värdet noll i importfilen. Vanligen vill man inte importera dessa. På tillvalssidan kan du kontrollera detta.

Exkludera nollvärden

Kryssa i denna ruta om du vill exkludera värden som är noll.

Skalfaktor

Vissa administrativa program uttrycker alla värden utan decimaltecken. HAT kan multiplicera alla importerade värden med en faktor som anges i Skalfaktor fältet.

Om du vill omvandla ören till kronor, sätt in värdet '0,01' för att få det önskade resultatet.

En annan användning av detta fält är att göra t ex valutaomräkningar direkt vid inmatningen.

Dimensionskomponenter

Placeringen av värdkoder för varje dimension i importfilen skall anges.

Nya komponenter. Bestämmer vad som ska hända när HAT träffar på en okänd värdkod.

I slutet	Okända komponenter placeras i slutet av dimensionstabellen, och ges namnen #00001, #00002 etc. Gruppen får # som HAT-kod och "Nya Komponenter" som text.
HAT-kod=värdkod	En ny komponent läggs till de existerande, och dess HAT-kod blir densamma som dess värdkod.
Efter närmaste värdkod	Komponenten placeras som det sista elementet i den grupp som har den närmaste värdkoden på högre nivå.

Importera...

Importerar endera av

- en textfil med transaktionsdata; i detta fall måste ett importmallfönster vara öppet.
- en komplett HAT-fil eller delar av en HAT-fil (tex en sektion som innehåller bara analysmallar).
- en dimensionsplan eller en tidsskala lagrad som en textfil.

Obs! För att importera en tidsskala eller en dimensionsplan måste ett fönster av någon av dessa typer vara öppnat.

Export...

Du kan exportera ett analysresultat (Tabell eller diagram) som en fil. Välj ett lämpligt filformat så att andra program enkelt kan läsa filen. Denna meny har samma funktioner som Export i alla analysmallar. Se "Export" på sid 87.

Det går också att exportera innehållet i en öppen och aktiv dimensionsplan eller en tidsskala.

Avsluta

Avslutar det aktiva HAT-programmet. Om HAT-databasen har ändrats får du en uppmaning att spara ändringarna.

4

Menyn Redigera

Ängra	Ctrl+Z
Klipp ut text	Ctrl+X
Kopiera text	Ctrl+C
Kopiera tabell...	Ctrl+T
Klistra in text	Ctrl+V
Radera text	Ctrl+B
Lägg till	Ctrl+M
Duplicera text	Ctrl+D
Markera alla	Ctrl+A
Fäll ut alla	
Anpassa kolumnbredder	F6

Inledning

Många av kommandona i Redigera-menyn är standardkommandon som fungerar på samma sätt som i andra Windows-program. Vi antar att du är bekant med dessa.

Ångra	Ctrl+Z
Klipp ut text	Ctrl+X
Kopiera text	Ctrl+C
Kopiera tabell...	Ctrl+T
Klistra in text	Ctrl+V
Radera text	Ctrl+B
Lägg till	Ctrl+M
Duplicera text	Ctrl+D
Markera alla	Ctrl+A
Fäll ut alla	
Anpassa kolumnbredder	F6

Vissa kommandon är speciella för HAT. Deras namn och funktion varierar beroende på vilken del av HAT du arbetar i. Om ett kommando är grått på menyn så har det ingen funktion för tillfället.

Kommandon i Redigera-menyn

Kommandona varierar i viss utsträckning med vilken del av HAT du arbetar i. Om tex en del av en text-sträng är markerad så ändras Klipp ut-kommandot till *Klipp ut text*, men om ett urval av rader är markerat så heter det i stället *Klipp ut tabell*. I en analysmall kan du se vilket dokument som är i fokus, antingen som en markerad text eller som ett element med en prickad linje runt omkring:

Obs! Ett fält eller objekt måste vara markerat för att rätt redigera-kommando ska aktiveras.

Klipp ut

Klipp ut är detsamma som *Kopiera* följt av *Radera*. I komponentfunktioner och tidsfunktioner ändras detta kommando till *Klipp ut selektering* eller *Klipp ut formel*, när en selektering eller formel är markerad. Om en lokal delmängd är markerad så ändras kommandot till *Klipp ut delmängd*. Det är inte möjligt att klippa ut en variabel i komponentfunktion eller

tidsfunktioner om variabeln ifråga används i en formel. Inte heller går det att klippa ut den sista selekteringen ur en mall, eftersom varje mall måste ha minst en selektering.

Kopiera

Kopiera ändras till *Kopiera Text*, *Kopiera Selektion*, *Kopiera Formel* eller *Kopiera Delmängd* på samma sätt som klipp ut, men det ursprungliga innehållet raderas inte.

Om *Variabler* pop-up knappen visas i mallen för en tidsfunktion eller komponentfunktion, så ändras den till *Kopiera Variabler*. Man kan med hjälp av detta kommando kopiera och klistra in alla variabler från en mall till en annan på en gång. Alla variabelattributen flyttas över till den nya mallen. Om t ex en viss variabel inte visas när kopieringen sker, så följer den inte med när värdena klistras in.

Lokala delmängder kopieras inte, endast globala. Detta är en konsekvens av det faktum att lokala delmängder bara är giltiga inom den mall där de definierats. Globala delmängder är giltiga för alla mallar, och kan kopieras mellan dem.

Kopiera tabell.../Kopiera diagram...

Kopierar en tabell (en lista av alla resultat i en analys) resp ett diagram från en aktuell analys. *Kopiera tabell/Diagram* är användbart när resultatet ska flyttas från HAT till ett annat program, t ex Excel. Det är ofta ett praktiskt alternativ till Export-funktionen. *Kopiera Tabell...* kan också användas för att kopiera innehållet i en dimensionsplan eller tidskala.

Kopiera Tabell...

Varje gång du använder kommandot *Kopiera Tabell...* visas följande dialog:

Kopiera. Ger möjlighet att bestämma vad och hur mycket data som ska kopieras ur en tabell.

Separatorer. Du kan bestämma hur de kopierade fälten ska sparas på klippbordet. Stora tal har t ex ofta en tusentalsseparatorare. HAT använder i Windows ett specialtecken 'hårt mellanslag' för detta. Om tal med detta tecken klistras in i Excel så kommer Excel att tolka dessa data som text och inte som numeriska tal. Genom att sätta *Tusen* till *Inget*, kan man undvika detta. Windows 95 har en inställning för talformat under *Nationella Inställningar* i Kontrollpanelen.

Kopiera Diagram...

När man kopierar ett diagram från någon typ av analys i HAT visas följande dialog:

Kopiera. Välj den del av diagrammet som ska kopieras - Allt eller Synligt.

Diagramstorlek. Bilden av diagrammet får automatiskt samma storlek som det ursprungliga diagrammet. Urklippet kan förminskas/förstoras genom att skriva in andra värden för höjd och bredd. Diagrammet (men ej texten) anpassas i proportion till de ny värdena så länge som dessa värden är stora nog för att visa diagrammet som en bild.

Klistra in

Om det gäller text heter kommandot *Klistra in*. Det är möjligt att klistra in en selektering, en formel eller en delmängd, varvid kommandot ändras i enlighet med innehållet. *Klistra in Variabler* kan användas i tids- och komponentfunktioner, där en hel uppsättning variabler kan klistras in i ett steg.

Radera

När text markeras, heter detta kommando *Radera Text*. Selektioner, formler, delmängder och komponenter kan raderas i likhet med övriga redigera-kommandon.

Lägg till

Detta kommando har olika betydelse beroende på sammanhanget. *Lägg till Selektion* och *Lägg till Formel* skapar en ny selektion eller formel i Tidsfunktioner eller Komponentfunktioner. *Lägg till komponent* skapar en ny (tom) komponent i en dimension. Med *Lägg till Delmängd* kan en delmängd läggas till en lista med lokala delmängder. Obs ! När detta kommando används måste hela listan över delmängder markeras. Ett klick i listan åstadkommer detta:

(Det går förstås lika bra att klicka på knappen *Lägg till*.)

Duplicera

Fungerar med selektioner, formler, radfält och delmängder. *Duplicera Selektion* kopierar den selektion som är markerad och adderar den till listan av selektioner. *Duplicera Formel* och *Duplicera Delmängd* fungerar på samma sätt.

Markera alla

Fungerar i alla textfält. Markerar all den text i vilken markören står..

Fäll ut alla

Fäller ut alla komponenter i en dimensionstruktur - i en dimensionstruktur eller analysmall av typen komponent eller komponentfunktion.

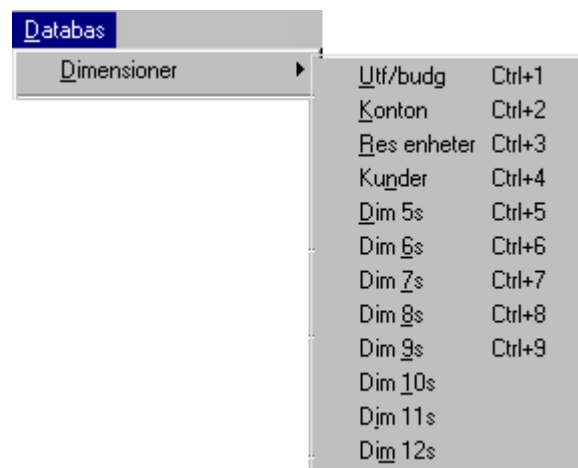
Anpassa kolumnbredder

Kolumnbredden kan anpassas för varje kolumn, antingen genom att dra med musen eller genom att dubbelklicka på kolumnverktyget (↔), se avsnitt "Anpassning av kolumnbredd" på sid 84.

Om det finns flera kolumner att justera, är det lättare att använda detta menykommando, som anpassar alla kolumner i mallen eller dimensionstabellen på en gång.

5

Databasmenyn Dimensioner

Inledning

Begreppet dimensioner i HAT förklaras inledningsvis i kap 2: Allmänt om HAT. Se "Dimensioner" på sid 8.

I detta kapitel förklaras i detalj hur en dimension organiseras, hur den uppdateras, ändras mm.

Grundbegrepp

Komponenter i en dimensionsplan

Vi använder oss av en kontoplan för att illustrera dessa begrepp.

En kontoplan har vanligen två typer av element

- *kontonummer*,
- *kontonamn*, vilka beskriver kontots användning.

Konton ordnas ofta - men inte alltid - hierarkiskt i värdsystemet, t ex som i följande exempel.

Namn	Nr
Arbetskostnad	50
Lönekostnader	501
Arbetslöner	5011
Tidlön	50111
Ackordslön	50112
Månadslöner	5012
Sociala avgifter	502
...etc...	...

Arbetskostnader består av lönekostnader och sociala avgifter. Lönekostnader är i sin tur uppdelat i arbetslöner och månadslöner. Arbetslöner består av tidlön och ackordslön, etc.

I HAT utgör sådana konton vanligen en dimensionsplan, som troligen kallas Konto. Det finns emellertid många olika typer av strukturer i olika värdsystem som kan beskrivas som dimensioner i HAT. Exempel är produkter, kunder, leverantörer, projekt, resultatenheter, anställda, regioner m fl. Varje rad i en dimensionsplan kallas en komponent i HAT.

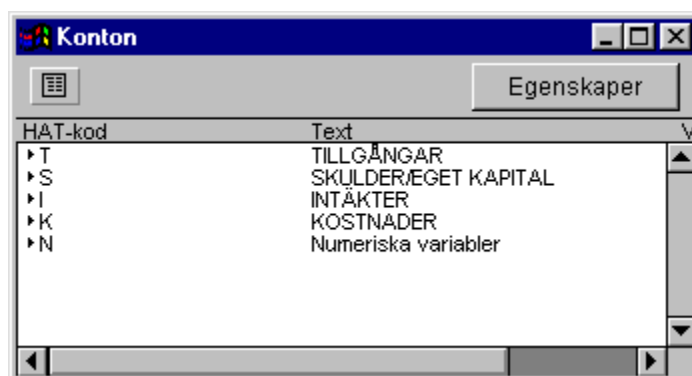
HAT-kod, Text och Värdkod

I HAT:s dimensionsplaner visas kontonamnet i kolumnen *Text*, och kontonumret i kolumnen *Värdkod*. Utöver dessa har en HAT dimension alltid en *HAT-kod*.

HAT-kod	Text	Värdkod
▼ A	Arbetskostnad	50
▼ A,A	Löner	501
▼ A,A,A	Arbetarlöner	5011
· A,A,A,A	Tidlön	50111
· A,A,A,B	Ackordslön	50112
· A,A,B	Månadslöner	5012
· A,B	Sociala avgifter	502

HAT-koden ger användaren full frihet att när som helst ändra den hierarkiska strukturen i en dimensionsplan. HAT-koden är den enda uppgiften i en dimensionsplan som är nödvändig - Text och Värdkod är båda frivilliga uppgifter.

Egenskaper

Klicka på knappen *Egenskaper* för att ge dimensionen ett namn, för att bestämma hur dimensionen skall visas och hur fälten ska formateras vid inmatning.

Namn

Dimensionens namn i singularis och pluralis.

Singularisformen används i alla analyser och pluralformen i alla andra sammanhang.

Tillval

Dimensionsnamn är 'etiketter' för dimensionerna. De påverkar inte data, men de används i text menyer, namnlister på fönster, analysmallar och i importmallar.

Visa datafält i analyser låter dig bestämma vilka koder och vilken text som ska visas för varje komponent i analyserna.

Exempel

Följande exempel visar alla möjliga variationer:

Val i pop-up meny	Visar i analyser
<i>HAT-kod</i>	KFB
<i>Värdkod</i>	4010
<i>Text</i>	BRÄNSLE
<i>HAT-kod Text</i>	KFB BRÄNSLE
<i>Värdkod Text</i>	BRÄNSLE
<i>HAT-kod Värdkod</i>	KFB 4010
<i>HAT-kod Värdkod Text</i>	KFB 4010 BRÄNSLE

Måste vara ifyllt. Klicka i denna ruta om du vill tvinga användaren att skriva in minst en komponent i denna dimension. i annat fall beräknas inte mallen.

Använd detta alternativ när en dimension är "värdetyp" och innehåller antal enheter och ett numeriskt värde. Om en sådan dimension beräknas med en helt tom dimensionsstruktur, kommer belopp och antal att summeras, vilket kan ge missvisande resultat.

Fält

Omvandlar skrifttypen i en databas. När en *HAT-kod*, *Text*, eller *Värdkod* importeras eller skrivs in, omvandlas den enligt dessa specifikationer.

HAT-Kod.

<i>VERSALER</i>	Alla tecken blir versaler.
<i>gemener</i>	Alla tecken blir gemener.
<i>Känslig Versal/gemen</i>	Sökningar i HAT-koder skiljer mellan versal/gemen.
<i>Okänslig Versal/gemen</i>	Sökningar i HAT-koder skiljer inte mellan versal/gemen.

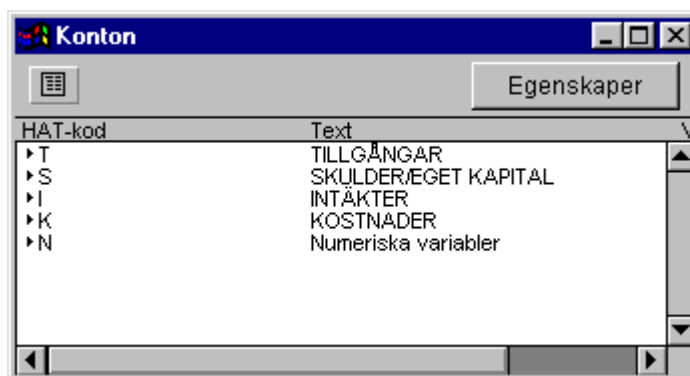
Text och Värdkod.

<i>Standard</i>	Första tecknet versal.
<i>Ord Med Versal</i>	Alla ord inleds med versal.
<i>Okänslig Versal/gemen</i>	Ingen omvandling sker.

Blanktecken är ej tillåtna i HAT-koden.

Inspektera en dimensionsplan

Demoföretagets kontoplan ger oss följande exempel:

En dimensionsplan kan inspekteras genom att komponenterna expanderas till subkomponenter, och omvänt slås ihop till komponenter i hierarkin. Hierarki-symbolerna talar om hur komponenterna förhåller sig till varandra. Du kan välja mellan tre olika sätt att visa hierarkin:

Hierarki utan indrag

Presentation med pilar

Presentation med mappar

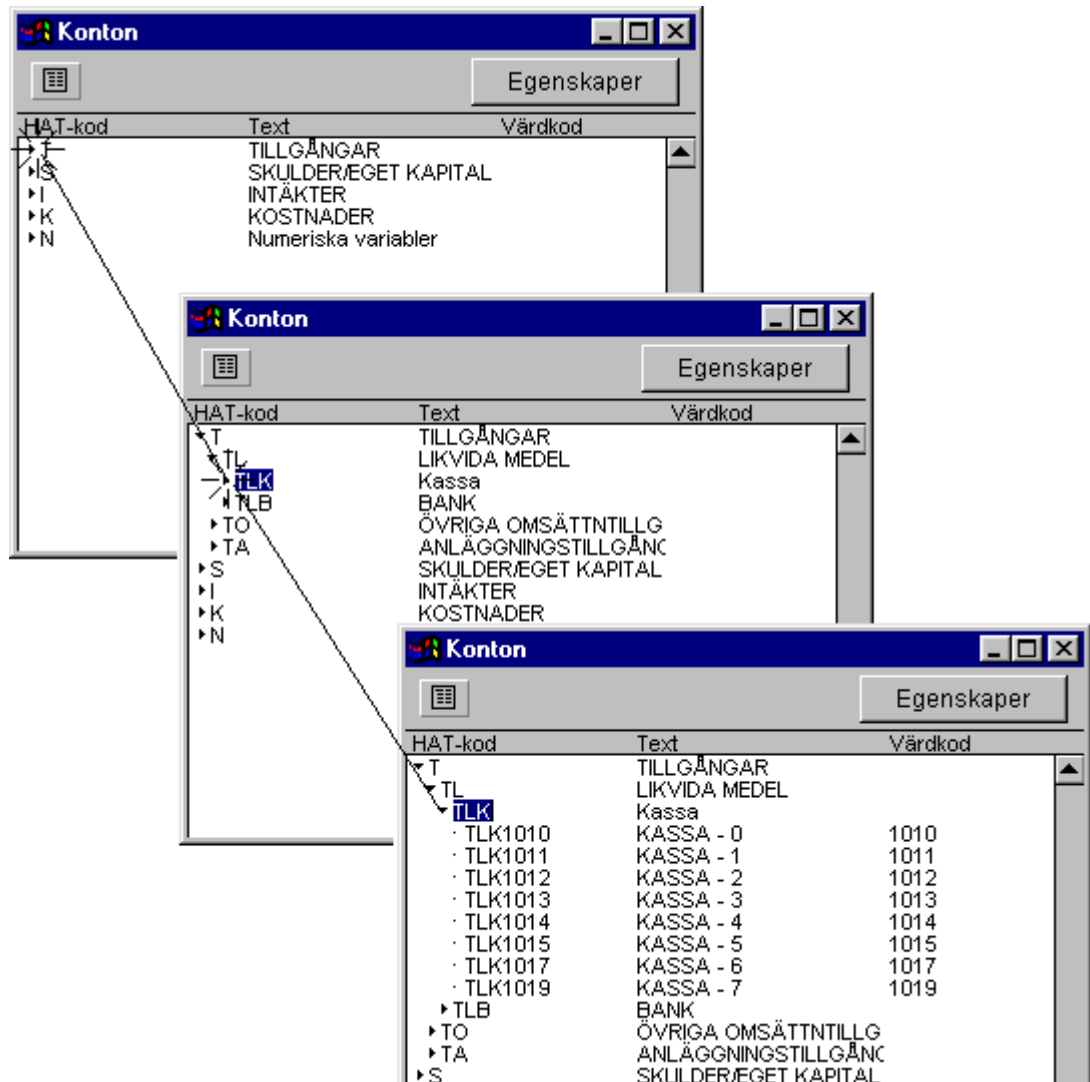
Hierarkisymboler

Om hierarki utan indrag har valts så är symbolerna +, >, och mellanslag: Pil- och mapp presentation följer samma regler.

+ CL	Komponenten har subkomponenter och kan expanderas.
> CLW	Komponenten är expanderad.
CLW5007	Denna komponent är på den lägsta nivån. Den har inga subkomponenter och kan inte expanderas ytterligare.

Expandera en komponent med musen

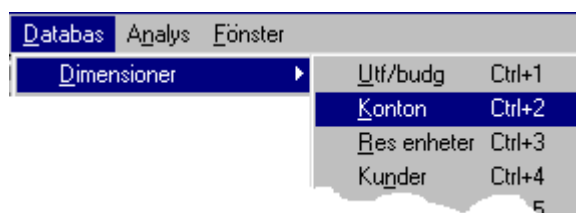
Ett klick på hierakisymbolen (▶) expanderar en komponent till nästa nivå:

Ett klick på symbolen för en expanderad hierarki (▼) fäller samman den igen.

Expandera hela dimensionsplanen

Håll ner Ctrl-tangenten och välj en dimension i *Dimensioner*-menyn.

Kommandot öppnar ett fönster för dimensionsplanen (om det inte redan är öppet) och expanderar alla komponenter till den lägsta nivån. *Ctrl+2* (2 för den andra dimensionsplanen) ger samma resultat.

Expandera alla subkomponenter

Dubbelklicka på en komponent för att expandera alla nivåer.

Expandera/slå ihop med tangentbordet

Tangentbordskommandot för ett enkelt klick är *Enter*. Om markören på skärmen är placerad i en sammanslagen komponent, så öppnas komponenten. Om en expanderad komponent är markerad, så fälls komponenten ihop. *Ctrl+Enter* expanderar alla komponenter.

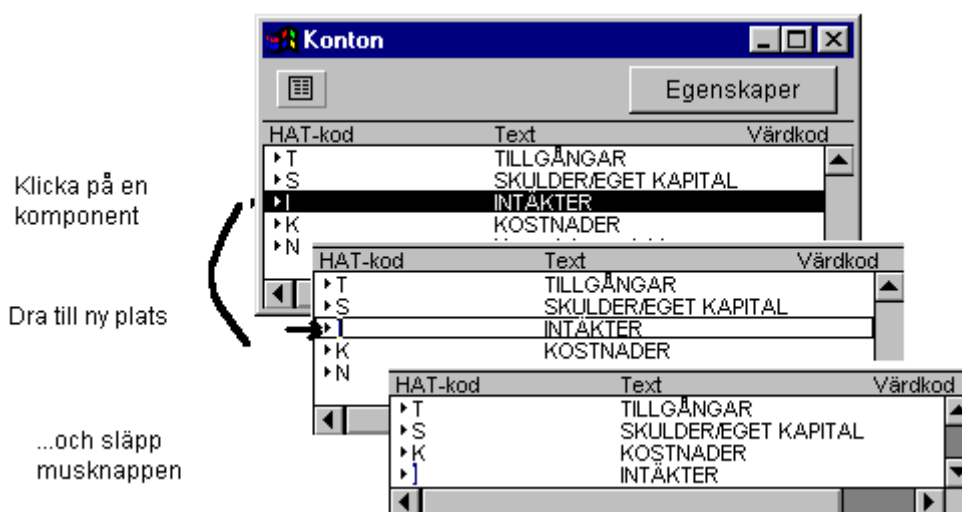
Ändra strukturer

En befintlig dimensionsplan kan ändras på många sätt, varav ett är att flytta komponenter från en position till en annan i den hierarkiska strukturen.

Alla subkomponenter som finns under en komponent flyttas tillsammans med denna komponent.

Flytta komponenter med musen

Flytta en komponent genom att helt enkelt dra den till en ny plats i dimensionsplanen. I följande bild visas hur det går till att flytta en komponent i hierarkin.

Obs! HAT-koden för komponenten och dess underliggande komponenter ändras automatiskt.

Det går också att flytta komponenten 'horisontellt' till en annan hierarkisk nivå. Om en komponent flyttas ett litet stycke åt höger med musen, ändras den horisontella markeringspilen till en nedåtriktad pil: (↘). Det innebär att komponenten flyttas ner en nivå.

HAT-koden ändras automatiskt.

Flytta komponenter med tangentbordet

Ctrl+ pil upp Flyttar den valda komponenten upp eller ner i en expanderad del av dimensionsplanen.
Ctrl+ pil ner

Ctrl + vänster pil Flyttar den valda komponenten så att den blir en subkomponent eller
Ctrl + höger pil parallell komponent till komponenten ovanför.

Nya komponenter

Ibland finns det behov av att lägga till komponenter i en dimensionsplan. Det finns flera sätt att göra detta.

Lägg till Komponent

Lägg till med Redigera

Kommandot *Lägg till komponent* i Redigera-menyn lägger till en tom rad i dimensionsplanen. HAT föreslår en HAT-kod för den nya komponenten. HAT-koden får inte vara densamma som en tidigare befintlig komponent.

Retur-tangenten har samma verkan som *Lägg till komponent*.

Lägg till genom import

Om du vill lägga till många komponenter, är det oftast enklare att importera dem. Dimensionsplanen kan skapas i en ordbehandlare, kalkylprogram eller hämtas direkt från ett värdsystem.

Kodning av nya komponenter

Värdsystemet kan ofta tillhandahålla en hierarkisk struktur för en dimension. Denna struktur kan ändras i HAT, för att till exempel lägga till eller ta bort 'grenar' i strukturen. Den HAT-kod som du skapar bör vara så kort och kompakt som möjligt. När en komponent flyttas till en ny plats i hierarkin, föreslår HAT en längre kod som anger komponentens plats i dimensionens hierarki.

Exempel Ett nytt konto 'Resebidrag' får den preliminära koden 'R'. När den flyttas till *KAÖ Övriga kostnader för anställda*, kommer den att heta *KAÖR Resebidrag*.

Ta bort komponenter

En komponent i en dimensionplan kan bara tas bort om den inte är aktiv, dvs det får inte finnas några rader där komponenten eller någon av dess subkomponenter är kodad.

När en komponent tas bort, försvinner även alla dess subkomponenter.

Det finns två sätt att ta bort komponenter:

1. Kommandot *Radera Komponent* i Redigera-menyn tar bort en markerad komponent. Motsvarande tangentbordskommando är Ctrl-B.
2. De komponenter som inte för tillfället är aktiva, eller använda kan tas bort genom att HAT-databasen sparas till en fil med hjälp av kommandot *Spara Special* i Arkiv-menyn. Använd något av alternativen *Alla*, *Aktiva*, *använda* eller *Ingen*.

6

Databasmenyn Övriga kommandon

Inledning

I detta kapitel beskrivs hur du kan göra ändringar i HAT:s databas. Vi lägger till och tar bort kort, och ändrar deras innehåll. Obs! att vi alltid gör en klar skillnad mellan *HAT databasen* (Som bearbetas i datorns primärminne, RAM) och dess motsvarande *HAT-fil* (som sparas på disk). Alla ändringar som beskrivs här påverkar bara HAT-databasen. Ändringarna uppdaterar HAT-filen på disk först när databasen sparas.

Nytt kort

Kommandot *Nytt kort* öppnar ett fönster för att skapa ett nytt kort. Använd det när du vill lägga till data i en HAT-databas.

Se "Kort och Rader" på sid 6., för en bild på hur ett kort är uppbyggt. De regler som gäller för att ändra i ett nytt kort gäller även för befintliga kort.

Ett kort kan ändras på det sätt som anges nedan. Fälten *Skapat* och *Ändrat* fylls i automatiskt när du stänger ett kortfönster.

Redigera ett kort

Fält i korthuvud

Kort ID

Förvalt Kort ID i ett nytt kort är dagens datum plus ett ordningsnummer.

Om ett datum ändras i ett kort, läggs ett korrekt nytt ordningsnummer till automatiskt. Det nya ID-numret visas överst i kortets fönster nästa gång det öppnas.

Korttext

Innehåller valfri text upp till 1023 tecken lång.

Fält i kortets datadel

Flytta till datadelen med *Tab-tangenten*. Gränserna för vissa fält i ett kort är inte synliga på skärmen, men fälten har ändå sina bestämda platser under respektive rubrik. Alla fält kan redigeras.

Utf/budg				
Konto	Radtext	Värde	Res enhet	Kund

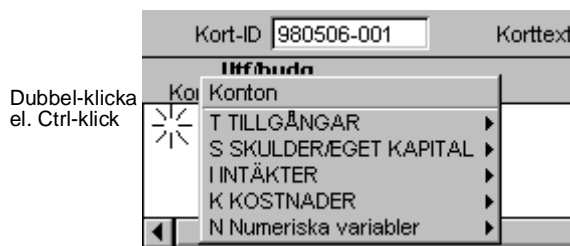
Markören kan flyttas mellan datafälten med *Tab-tangenten*. Använd *Shift-Tab* för att gå bakåt.

Nya rader skapas genom att trycka Retur.

För att sätta in en komponent från en dimension, placera först markören i den kolumn som markeras med dimensionens namn (t ex resultatenheter).

Dimensionskomponenter. För att skriva in en komponent, använd tangentbordet för att skriva in antingen HAT-koden, texten eller värdkoden.

Om du dubbelklickar (eller Ctrl-klick) i kolumnen för en dimension öppnas den pop-up meny där du kan välja i dimensionens hierarki:

Ctrl-knappen måste släppas innan du släpper upp musknappen.

Du kan välja mellan att använda musen eller tangentbordet på samma sätt som i dimensionsfälten i analyser. Se "Selekteringsfält - Dimensioner" på sid 74.

Radernas ordningsföljd i ett kort kan ändras genom att en rad markeras och dras med musen till en ny plats. Peka i den vänstra marginalen, håll ner musknappen och drag. Du kan också använda piltangenterna för att flytta rader. Håll ner *Ctrl*-tangenten och tryck *pil-upp* eller *pil-ner*.

Värdefält

Flera aritmetiska funktioner kan användas i värdefältet på ett kort för att förenkla inmatningen.

Funktion	Symbol	Exempel		Förklaring
		Skriv in	Resultat i fältet	
Kopia av föregående	<i>prev</i> el. "	10 000 "	10 000 10 000	Skriv in samma som föregående värde
Total	<i>sum</i>	10 000 15 000 sum	10 000 15 000 25 000	Summa av tidigare värden i samma grupp
Balans	<i>bal</i> el. =	- 10 000 25 000 =	- 10 000 25 000 15 000	Balansera summan, dvs. summan av alla rader i en grupp med omvänt tecken.
Beräkna	+, -, etc	120*0,2	24	Resultat av uttrycket

Ett aritmetiskt uttryck kan även innehålla speciella operatorer.

.....
 MacOS
 I stället för *sum*, kan symbolen Σ användas.

Radera kort

Kommandot *Radera kort* kan bara användas om det finns ett aktivt kort i ett fönster.

Kommandot avlägsnar hela kortet ur databasen. Raderingen är inte permanent förrän databasen sparas.

Kontrollera, Attestera

Dessa fält syns bara när rutan Anteckningar är ifylld så att anteckningsfältet syns. Uppgifterna i kolumnerna kontrollera och attestera importeras ofta till databasen tillsammans med resten av uppgifterna i kortet.

Använd kommandona *Kontrollera* och *Attestera* för att skriva i dessa fält.

Båda kommandona används på liknande sätt. När kommandot väljs, registreras datum, tid och aktuell signatur i resp fält i det aktuella kortet.

Signatur. Om ingen signatur har definierats med hjälp av kommandot *Signatur*, så kommer HAT att begära en signatur första gången som *Kontrollera* eller *Attestera* används.

HAT kräver en signatur och skriver in det i ett kort när något av följande kommandon används:

Nytt kort
Kontrollera
Attestera
Transformera...

Detta gäller också när ett kort stängs efter att ha ändrats.

En signatur skall innehålla 1 till 3 tecken, som skrivs in i dialogfältet. HAT skiljer mellan versaler och gemena i signaturer, dvs BEM är inte detsamma som bEm.

Signaturen gäller så länge som HAT-databasen är öppen. Den sparas inte med HAT-filen.

Signatur bör inte föväxlas med lösenord, som krävs för åtkomst till en skyddad databas.

Transformera...

Inledning

Kommandot *Transformera* gör det möjligt att ändra en del av eller hela HAT-databasen.

Lägg till är ett liknande kommando, som används för att skapa nya kort eller rader i databasen.

Dessa kommandon är användbara t ex för:

- Prognoser som baseras på befintliga data
- Budgetering
- Projektplanering och uppföljning
- Indexjusteringar
- Valutakursjusteringar
- Konsolideringar.

Hur data påverkas av Transformera

För att transformera data börjar man med att göra en selektering i en av analysmallarna. Vi kallar detta den *aktiva selekteringen*. När sedan knappen *Transformera* trycks in, påverkas alla kort och rader i den aktiva selekteringen.

Kommandot *Transformera* påverkar följande data:

- Alla rader definierade av selekteringen i en Rad-analysmall.
- Alla rader som på motsvarande sätt definierats i en Kortanalysmall. Endast vissa värden i kortet påverkas, beroende på vilken selektering som gjorts i menyerna grupper och rader i kortmallen.
- Om databasfönstret är aktivt så betyder det i detta sammanhang att hela databasen anses vara öppen, dvs alla kort och alla rader; en transformation kommer att påverka hela databasen. Använd med försiktighet!

Ekonomi.hat		
Databasstorlek	1,7 MB	
Kort	4 395	
Rader	40 266	
Första	960630-001	Text
Sista	970630-001	

- Ett enstaka kort, om det är aktivt och redigerbart.

Lägg till skapar nya data. Kommandot *Transformera* ändrar befintliga data. I samtliga fall utom ett finns det ytterligare ett kommando: – *Lägg till*. Detta kommando skapar nya data från de befintliga och adderar dem till HAT-databasen. Undantaget är det enstaka, redigerbara kortet som bara kan transformeras. För att lägga till ett nytt kort, på basis av ett befintligt, börja med att aktivera kortet. Skriv sedan in de önskade ändringarna på vanligt sätt och stäng kortfönstret. Du får då en fråga om kortet skall adderas som ett nytt kort.

Transformeringar

Fönstret *Transformera* har ett antal fält som tillåter ändringar av den aktuella selekteringen:

Transformera "Ekonomi.hat"	
Ändra nuvarande dimensioner till:	
Utf/budq	____
Konto	____
Res enhet	____
Kund	____
Kort-ID	
Start	960630
End	970630
Korttext	____
Radtext	____
Värde	A
Anteckningar	____
Lägg till	
Avbryt Transformera	

Ändra nuvarande dimensioner till. Om du anger en komponent i ett av dimensionsfälten,

Utf/budg	Utfall

så byts den gamla komponenten ut mot den nya i det aktiva urvalet.

Exempel

Om man vill simulera resultatet för nästa år baserat på innevarande års siffror kan man behålla alla årets värden som de är, och märka upp de beräknade värdena som värdetypen Budgeterat.

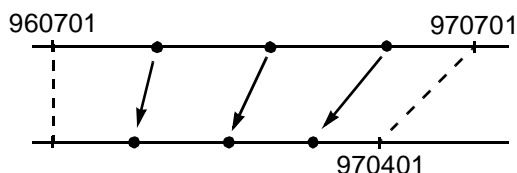
Kort ID. Ersätt det aktuella värdet i fältet Start Kort ID med en ny starttidpunkt:

Kort-ID	
Start	960630 → 970701
End	970630 →

960701 ersätts av 970701 i alla rader i den nya mängden. Alla andra rader i det aktiva urvalet förflyttas därigenom ett år framåt i tiden. I detta fall sker detta därför att fältet för ny sluttidpunkt *lämnas blankt*. I detta fall antas Slut värdet implicit flyttas exakt parallellt i tiden i förhållande till startvärdet. Om ett annat värde, t ex 970401, hade skrivits in i Slut-fältet, så hade alla värden i det nya Start-Slut intervallet spridits ut propor-

Kort-ID	
Start	960701 → 970701
End	970630 → 970401

tionellt över det nya (kortare) tidsspannet:

Korttext, radtext, anteckningar. Transformerings av text i dessa fält sker på liknande sätt. I grunden är funktionen densamma som Sök-och-ersätt i ett ordbehandlingsprogram.

Exempel

Med följande värden

Radtext	\	→	Check!

kommer alla tomma *Radtext* fält att fyllas med ordet 'check!'.

Varje förekomst av den angivna textsträngen i det vänstra fältet ersätts av det som skrivs in i det högra fältet. Söksträngen är inte känslig för skill-

naden mellan stora och små bokstäver, men ersättningstexten skrivs in exakt som den står. Följande operatorer är tillgängliga vid sökningen:

Operator	Betydelse
< Före	Den nya texten sätts in omedelbart före den befintliga.
> Efter	Den nya texten sätts in omedelbart efter den befintliga.
\ Tom	Alla tomma textsträngar ersätts.
¬\ Ej-tom	Textsträngen ersätts av ny text.

Värde. Det går att skriva in en formel i värdefältet för att beräkna ett nytt värde i rader. Aktuellt värde representeras av 'A' i formeln. (A är förvalt i värdefältet). Formeln kan innehålla en godtycklig aritmetisk funktion.

Aritmetiska operatorer kan skrivas in från tangentbordet eller genom att klicka på pop-up pilen i Värde fältet.

Exempel

Du vill reducera alla värden i urvalet med 13,5%, t ex för att simulera en kostnadsminskning i en prognos.

The image shows a user interface element labeled 'Värde'. To its right is a button with a right-pointing arrow. Further right is a text input field containing the formula 'A*0,865'. To the right of the input field is a small downward-pointing arrow button.

Signatur. När kommandona *Transformera* eller *Lägg till* används, begär HAT en signatur innan de nya värdena skapas. Alla befintliga signaturer i Kontrollera och Attestera-fälten ersätts av den nya signaturen, och fältet *Ändrad* fylls i med signatur och datum.

Dela kort vid transformering

Om informationen på kortnivå (*KortID*, *Korttitel*, eller *Anteckningar*) är oförändrad efter en transformering så behålls raderna inom samma kort.

Men om den bara påverkar vissa rader på ett kort, så ger den upphov till två kort. Ett innehåller de transformerade raderna med ny kortinformation, medan det andra behåller det ursprungliga kortets data och de rader som inte transformerats. Datum i fältet *skapad* sätts till dagens datum.

Möjliga effekter av en transformering.

Om redovisningsverifikat transformeras så kan de transformerade raderna resultera i verifikat som inte balanserar.

Transformeringar i tiden kan också leda till att värdet i en enskild rad sprids ut över flera kort, även om det från början fanns på bara ett kort.

Radera Data

Kommandot *Radera Data* tar bort data ur databasen. För att välja ut data som ska raderas används samma metoder som i fallet transformera.

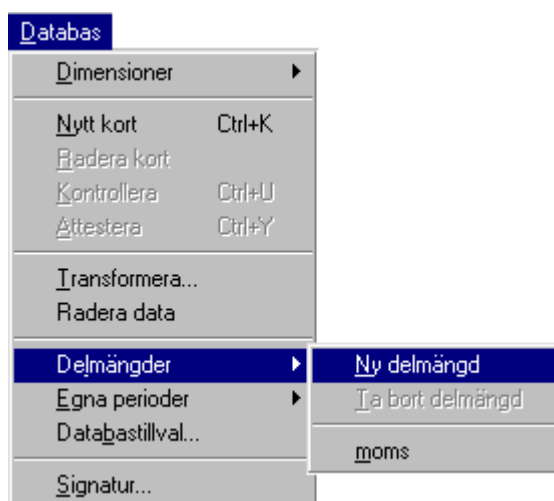
Delmängder

I vanliga fall används sidan *Selektering* i en analysmall för att definiera ett urval. Med hjälp av Delmängder kan man bl a förenkla urval som man gör ofta.

Det finns två typer av delmängder:

- *Globala Delmängder*, dvs delmängder som är globalt tillgängliga, och som kan användas i olika mallar.
- *Lokala Delmängder*, som är giltiga bara för en viss mall.

I alla andra avseenden är de båda typerna likvärdiga. I detta avsnitt behandlas bara de globala mängderna. Med kommandot *Ny delmängd*

öppnas följande fönster:

 A screenshot of a dialog box titled 'G1'. At the top, there are two text input fields: 'Delmängdsnamn' containing 'G1' and 'Delmängd ej framräknat'. Below these are two small buttons labeled 'A'. The main area of the dialog is divided into two columns of input fields. The left column has 'Utf/budg', 'Konto', and 'Res enhet'. The right column has 'Kort-ID', 'Korttext', 'Radtext', 'Värde', and 'Anteckningar'. Each of these has a corresponding input field with a right-pointing arrow. At the bottom right, there are two columns of checkboxes: 'Registrerad', 'Ändrad', 'Kontrollerad', 'Attesterad', and 'Anteckningar' on the left, and 'Tid' and 'Signatur' on the right. At the bottom left, there is a 'Kombination' label and a text input field containing 'A'. At the bottom right, there is a 'Räkna' button.

Jämfört med vad som är tillgängligt vid andra typer av selekteringar, finns följande skillnader:

- Du kan definiera flera oberoende selekteringar, inte bara en.
- Du kan kombinera dessa oberoende selekteringar för att skapa mera komplexa varianter.
- Varje definitionssida har flera fält tillgängliga för att definiera selekteringar, t ex fälten *Tid* och *Signatur*.

Reglerna för hur utsökningen går till är desamma som för analysmallarna.

I fältet *Kombination* kan du skriva in ett logiskt uttryck på vanligt sätt. Men det finns två nya operatörer som är speciella för delmängder:

- Kort och
- Grupper

Om du har gjort ett urval A genom att ange ett antal kriterier, så väljer urvalet ut de *rader* som motsvarar kriterierna. Om du i stället vill välja ut alla rader i ett *kort* som innehåller minst en rad som uppfyller sökvillkoren, gör du på följande sätt: Skriv

cards A

i fältet *Kombination* så får du det önskade urvalet.

Operatören *grupper* används på liknande sätt, med den skillnaden att man i stället får alla rader i de valda grupperna.

Exempel. I Demoföretaget finns det i dimensionen *Konto* kort med olika typer av momsvärden. Dessa noteringar uppträder parvis; i varje kort ska det finnas två momskonteringar. För att kontrollera detta kan vi definiera en delmängd med två variabler, A och B.

A	A
Utf/budq	U Utfall Exempel AB ▶
Konto	SSKM2410 UTGÅENC▶
Res enhet	▶
Kund	▶

och

B	B
Utf/budq	U Utfall Exempel AB ▶
Konto	IF3011 FÖRS - MOMS▶
Res enhet	▶
Kund	▶

HAT sätter in den förvalda operatören A|B, men det kan man lätt ändra till:

Kombination	cards A & cards B ▶

Klicka sedan på knappen *Räkna*. Ändra sedan det förvalda namnet G1 till

Moms kort

HAT tillåter inte blanka tecken i variabelnamn eller namn på delmängder, så namnet ändras till

Moms.kort

I detta fall skrev vi in operatören cards från tangentbordet. Det går också att välja operatören från en meny som aktiveras genom att klicka med *höger musknapp* på pilen till höger i kombinationsfältet:

Motsvarande tangentbordskommando är Ctrl-F1-pil.

MacOS

Använd Alt-knappen för att aktivera denna meny med musen.

Tangentbordskommandot är Cmd-Alt-Pil.

Så snart som det första delmängdsfönstret har aktiverats, innehåller alla analysmallar ett nytt inmatningsfält - Delmängd. Den återfinns under värdefältet:

Från	960630-001 File
Till	970630-001 File
Korttext	____
Radtext	____
Värde	____
Delmängd	____

I detta fält kan du skriva in delmängdens namn, eller välja den genom att trycka på pilen för delmängdernas pop-up meny.

Delmängd	____	moms Snabbval

Observera att det inte är möjligt att göra samma urval i HAT utan att använda delmängder, t ex i en analysmall för kort. Det är möjligt att välja ut alla kort som har minst en rad med innehållet '2410 Utg. Moms ' eller '3011 Förs moms ' genom att skriva in uttrycket

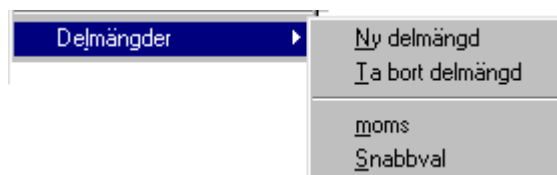
SSKM2410 | IF3011

i dimensionsfältet Konto. Men med uttrycket

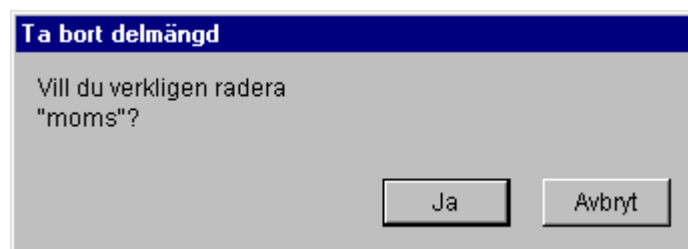
SSKM2410 & IF3011

väljs inga rader eller kort ut alls. Skälet är att analysmallarnas selekteringar alltid gäller rader och *en rad* kan inte ha två olika koder i samma dimension.

Delmängder kan läggas till och tas bort med kommandona i undermenyn:

Installera eller ändra en delmängd genom att stänga dess fönster. Välj sedan ett alternativ i dialogen:

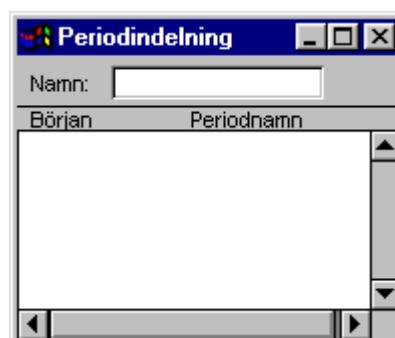

Egna perioder

HAT har ett antal inbyggda tidsperioder som används i de olika mallarna. Du kan även skapa dina egna perioder. Detta kan vara användbart när man vill arbeta med redovisningsperioder som inte är kalendermånader. På liknande sätt kan terminer vara en mera naturlig period för skolor och universitet än vanliga kalendermånader.

Ny period. Öppnar ett tomt fönster

- Skriv in ett namn på perioden.
- Skriv in *startdatum* för varje period i skalan.

ÅÅ (97 ger 970101-001)

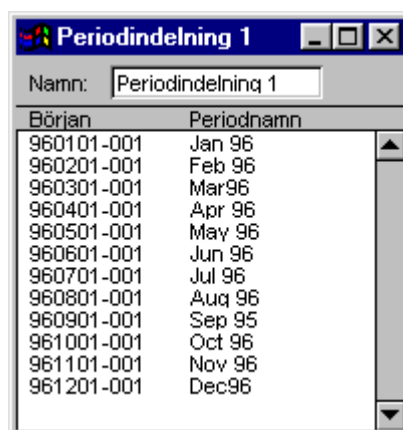
ÅÅMM (9702 ger 970201-001)

ÅÅMMDD (970205 ger 970205-001)

- Skriv in ett namn på perioden.

Slutet på en period definieras automatiskt som det sista kortet före starten av nästa period.

- Skriv in startdatum för nästa period osv.

Om du vill att en period ska sluta före det sista kortet, kan du definiera en fiktiv buffertperiod för att tvinga en period att sluta ett visst datum.

De nya perioderna läggs in i HAT:s databas när fönstret stängs.

Import till ett periodfönster. I stället för att skriva in perioderna med tangentbordet kan du importera en textfil med två kolumner till ett öppet period-fönster. Det kan göras på två sätt:

- Använd *Import* kommandot i Arkiv-menyn. Ett periodfönster måste vara öppet och aktivt för att ta emot importen. Import kommandot ändras till *Importera Period...*, och sedan följer den normala dialogen för att öppna en textfil.
- *Drag-och-släpp*. Drag textfilens symbol från dess plats på skrivbordet eller Utforskaren och släpp den på ett öppet periodfönster, så importeras den automatiskt.

Makron

Med HAT-Makron kan du instruera HAT att utföra en serie handgrepp automatiskt. I sin nuvarande utformning är dessa instruktioner i första hand avsedda att förenkla arbetet för den som producerar HAT-applikationer som ska användas av andra, ofta i stort antal. Alltså den typiska uppgiften för någon som har en Operator- eller Server-processor ansluten till datorn.

Den som regelmässigt gör en lång följd av operationer, om och om igen, t ex producera 50 olika HAT-filer till olika användare, kan ha stor nytta av att skriva HAT-Makron som utför detta arbete automatiskt. Tillsammans med det stöd för

OLE som som är inbyggt i HAT, så kan man bygga enkla, snabba och helt automatiserade lösningar.

I många fall kan man också förenkla för en sällananvändare, som inte är så van vid HAT, genom att installera makron som utför mer komplicerade operationer, med ett enkelt menykommando.

Man kan också utföra motsvarigheten till en serie makro-instruktioner, genom att importera en speciell del av en fil i formatet HAT-Text. Denna fildel kallas för *Commands section*. Se dokumentet *HAT-TEXT File format 4.1*, för en teknisk beskrivning av formatet HAT-Text i allmänhet, med Commands section som en del.

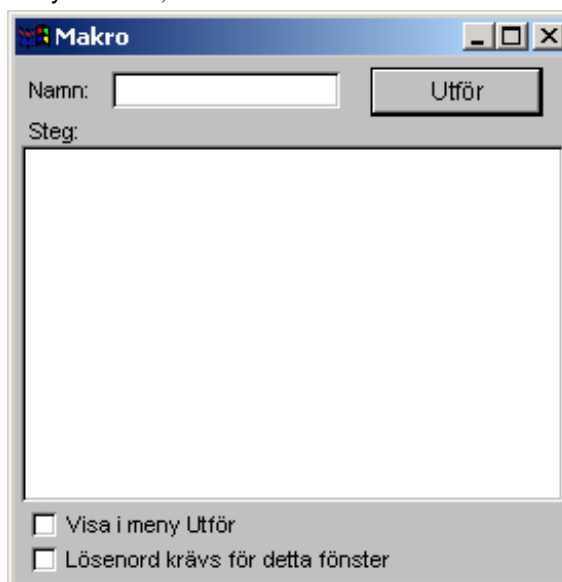
Eftersom denna funktion är avsedd att användas av kunniga *tekniker*, så är också framställningen ganska teknisk. Om du bara använder HAT för vanliga analyser kan du hoppa över dessa delar av handboken.

Den beskrivning som följer innehåller en översiktlig beskrivning av Makron och Commands section. En mer detaljerad beskrivning finns bl a i det Appendix A, som finns i slutet av detta dokument..

Skapa makron

Med kommandot Nytt makro, erhålles ett tomt fönster:

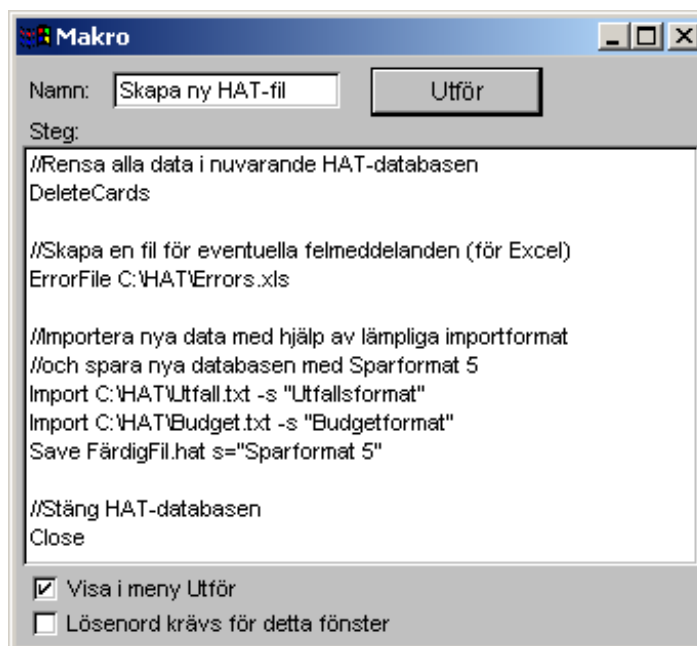

Namn. Ge makrot ett namn om du vill installera det i HAT-databasen.

Steg. Ett HAT Makro-manus består av ett antal steg, där varje rad utgör ett steg. Ett steg motsvarar ett kommando, med angivande av vilket objekt kommandot berör, och ibland med ytterligare specifikationer om vad som ska göras.

Exempel

Ett typiskt fall är, när vi vill uppdatera en existerande HAT-databas med nya data. Med ett lämpligt makro, kan alla arbetsstegen utföras snabbt och utan risk för misstag på vägen (givet att makrot som sådant är korrekt, förstås):

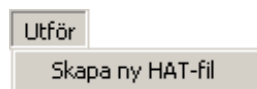

Några kommentarer till detta manus:

- Dubbla snedstreck (//) anger att all text som följer, på samma rad, är en kommentar. Denna text har ingen annan funktion än att förklara vad makrot gör. Men icke desto mindre en viktig funktion - det är en god vana att vara generös med kommentarer.
- `DeleteCards` är ett kommando som tar bort alla Kort ur databasen. Om man så önskar, finns möjligheten att ta bort endast en del av databasen.
- För kommandot `ErrorFile` finns en specifikation av namn och typ för den text-fil som skapas. Det är klokt att alltid ha en sådan fil specificerad, när filer ska importeras. Potentiella felmeddelanden sparas då utan att avbryta importen. I annat fall kommer ett felmeddelande upp på skärmen, vilket kräver en respons från operatören innan importen kan fortsätta.
- Två filer importeras, var och en med användning av ett anpassat importformat. Importformaten anges med texten `-s "Utfallsformat"`. Genom att ange `-s` får HAT veta att ett importformat ska användas; "Utfallsformat" anger vilket av dessa som ska användas. Citationstecken runt ett formatnamn behöver egentligen bara användas om namnet hade innehållit ett eller flera mellanslag. Så strängt taget behövs dessa inte, i detta fall. Mellanslag används som skiljetecken mellan ord och kommandon i ett HAT-Makromanus. Hade importformatet i stället hetat *Bertils format*, så hade citationstecknen varit nödvändiga för att ange att hela uttrycket "Bertils format" ska uppfattas som en enhet.
- Efter att HAT-filen har sparats, med användande av formatet *Sparformat 5*, så stängs HAT-databasen.

Visa i meny Utför. Första gången detta tillval används för ett makro, skapas ett nytt meny-element **Utför**. Det kommer att innehålla detta makro och hamnar

mellan Analys och Fönster. Om menyn redan finns, läggs makrot till den aktuella listan.

Lösenord krävs för detta fönster. Ett makro kan innehålla information som du inte vill att andra ska se. Speciellt om makrot i sig innehåller lösenord till andra filer. Om detta alternativ är förkryssat, kan inte makrot öppnas utan att ett lösenord anges.

Databasinfo

Kommandot används för att få en ganska detaljerad bild av databasens innehåll. Exakt samma fönster visas om du klickar på filsymbolen i databasfönstrets högra del.

Databastillval

Här kan du göra diverse inställningar för varje HAT databas och spara dem med filen. Inställningarna kan i likhet med andra uppgifter sparas som en separat fil med hjälp av *Spara Som...* kommandot. De kan då användas av flera olika HAT-filer utan att behöva skrivas om för var och en.

A screenshot of the 'Databastillval' (Database Selection) dialog box. It has a blue title bar. The dialog is divided into several sections. On the left, under 'Kort', there are fields for 'Kort-ID' (containing '980506-001') and 'Decimaler' (containing '2'). Below this is a 'Referenspunkt' section with a 'Kort-ID' field containing '970401-001'. On the right, under 'Alternativa rubriker', there are three rows: 'Korttext' with a text box containing 'Korttext', 'Radtext' with a text box containing 'Radtext', and 'Värde' with a text box containing 'Värde'. At the bottom right are 'OK' and 'Avbryt' buttons.

Kort

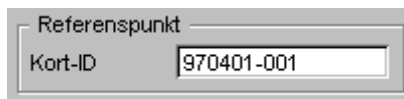
KortID. Bestämmer antalet siffror i det ordningsnummer för varje kort som följer på datumet.

Denna inställning justeras automatiskt av HAT så att den stämmer med databasens innehåll, men ibland kan man behöva ändra på detta.

Decimaler. Bestämmer det förvalda antalet decimaler som visas i kort.

Referenspunkt

Anger positionen för en vertikal röd linje i analysmallar som visar tidsdiagram. Linjen kan till exempel visa ett datum av speciellt intresse.

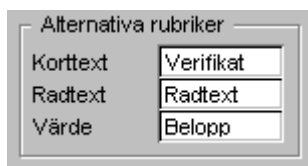

A dialog box titled "Referenspunkt" with a single text input field labeled "Kort-ID" containing the value "970401-001".

Linjen kan även fungera som en gemensam referenspunkt i tiden. Man kan referera till den i installerade mallar - som en 'global' variabel. Namnet är *Referens*. Genom att ändra värdet på referenskortet i denna inställning, kan man ändra alla mallar samtidigt.

Alternativa rubriker

Du kan ändra vissa fältnamn som används i HAT:s mallar.

A dialog box titled "Alternativa rubriker" with three rows of labels and text input fields: "Korttext" with "Verifikat", "Radtext" with "Radtext", and "Värde" with "Belopp".

Sålunda kan Korttext ändras till Verifikat, och Värde till Belopp.

7

Analysmenyn översikt

Inledning

Analysmallarna är HAT:s hjärta. De används för att du ska få ut maximalt med information ur din HAT databas.

Detta kapitel täcker i första hand användningen av de olika analysmallarna: Kort, Rader, Komponenter, Tidsfunktioner och Komponentfunktioner.

Efter en kort genomgång av innehållet i analysmenyn presenteras de olika analysmallarna i detalj. Många egenskaper är lika mellan analysmallarna. Dessa likartade funktioner presenteras först. Därefter kommer en mera detaljerad genomgång av de kommandon som är tillgängliga i de olika mallarna. Många kommandon är lika och den mest detaljerade beskrivningen finns i det avsnitt som behandlar HAT:s kort. De följande mallarna beskriver bara de egenskaper som är speciella för varje typ av analysmall.

Kommandon i Analysmenyn

För mera detaljer om analysmallarna: Kort, Rader, Komponenter, Tidsfunktioner och Komponentfunktioner - se de följande kapitlen för resp typ. I detta kapitel presenteras bara det mest grundläggande för varje typ.

Kort

Analysmallen för kort används i första hand för att inspektera kronologiska listor över de kort som finns i databasen, antingen för att se på hela eller delar av kortinnehållet.

Rader

Analysmallen för rader används för att välja ut vissa rader ur databasen. Värdena i urvalet kan visas som enskilda värden, ackumulerat eller bådaddera. Resultatet kan presenteras som listor eller i grafisk form som olika diagramtyper. För varje urval kan ett antal uppgifter om urvalet beräknas: antal rader, max- och minvärden, genomsnittsvärde, omsättningstid, beräknad ränta mm.

Komponenter

Analysmallen för komponenter beräknar och presenterar en delmängd av data som en funktion av en vald dimension. Dimensionen ger en *synvinkel* på uppgifterna i databasen. Användaren kan lätt ändra synvinkel för

att se på data från ett annat håll. Resultatet kan presenteras i tabellform eller i form av cirkeldiagram.

Tidsfunktioner

Analysmallen *tidsfunktioner* beräknar och presenterar data som en funktion av tiden. Det kan liknas vid en avancerad form av radanalys. Värden kan summeras över tiden, t ex kostnader per månad. Värden kan visas antingen per period eller ackumulerat över tiden. Användaren bestämmer själv aggregeringsnivån genom att välja olika tidsupplösningen - från enskild transaktion till år, eller med hjälp av en egna tidsperioder.

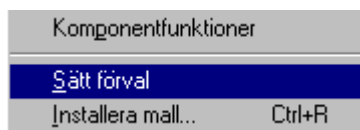
Den viktigaste egenskapen är att du själv kan definiera ett valfritt antal variabler och formler i varje tidsanalys. Dessa kan användas för att beräkna avvikelse från budget, nyckeltal, indexvärden och mycket mer. Resultatet kan presenteras i tabellform eller grafiskt.

Komponentfunktioner

Om Tidsfunktioner är en mera avancerad form av rader, så är *komponentfunktioner* den avancerade formen av komponenter. Du arbetar här med urval av variabler och värden för att beräkna budgetavvikelser, nyckeltal och många andra mått av eget val. I stället för att presentera resultatet i förhållande till tiden, så presenteras det i förhållande till olika dimensioner. Resultatet kan presenteras i tabellform eller som diagram.

Sätt förval

När du öppnar någon av de fem analysmallarna visas de med sina respektive förvalda inställningar. Första gången en mall öppnas är de satta av systemet, men de kan ändras för att passa dina egna behov bättre.

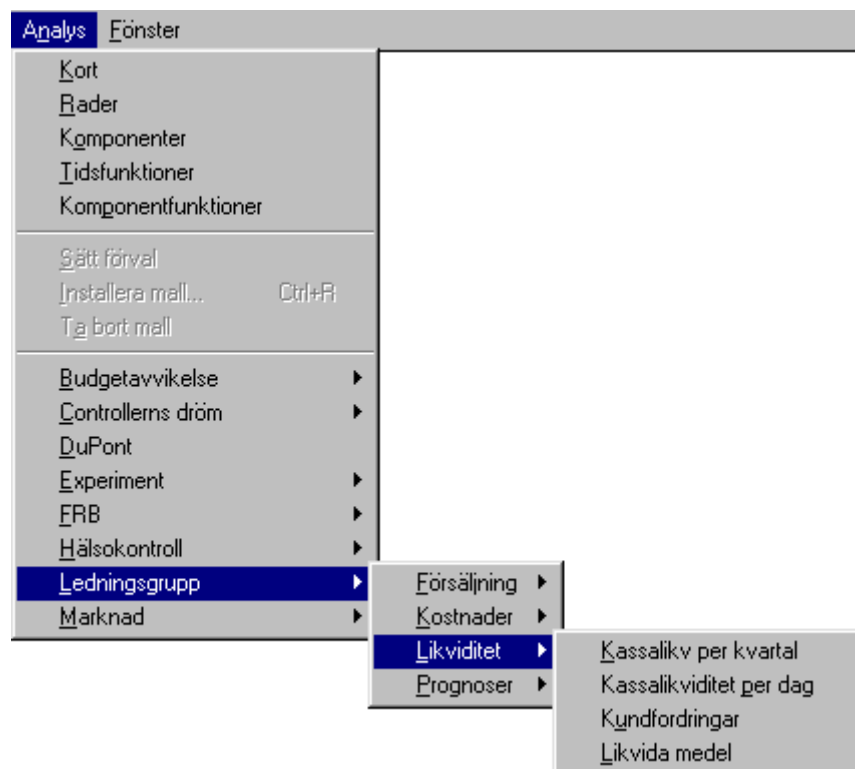
Om en mall av en viss typ öppnas och dess egenskaper ändras, kan du genom att välja kommandot *Sätt förval* få alla dessa egenskaper att gälla nästa gång en mall av samma typ öppnas. Fönsterstorlek, inmatning i dimensionsfälten etc kommer alla tillbaka i den nya mallen.

Installera mall

När du har definierat en analysmall vill du ofta spara den för att använda den igen som en 'standardrapport'. *Installera mall* låter dig göra detta.

När en mall är aktiv i ett fönster och kommandot väljs, öppnas följande dialog:

Mallens namn. Mallen kan ges vilket namn som helst, så länge det innehåller enbart alfanumeriska tecken. Ofta vill man samla rapporterna i logiska grupper, t ex alla ledningsrapporter under rubriken 'Ledningsgrupp'. Detta uppnår man genom att sätta in ett kolon (:) mellan de olika nivåerna, som i figuren ovan. För att välja en viss rapport använder man sedan raderna under strecket i Analys-menyn:

Öppna direkt. Ett kryss i denna ruta gör att mallen öppnas direkt när HAT-databasen öppnas.

Räkna direkt. Om denna ruta inte är ifylld, måste du klicka på *Räkna*-knappen för att få rapporten uppdaterad.

Zooma direkt. Storleken på rapporten sätts till maximal fönsterstorlek.

Fast position. När mallen öppnas placeras den på samma plats som när den definierades. (Obs! att när en HAT-databas flyttas mellan datorer med olika skärmstorlekar så kan denna inställning ibland ge olika resultat).

Lägg till. När en mall har ändrats har du möjlighet att ge den ett nytt namn genom att klicka på denna knapp. Använd denna funktion om du vill behålla den gamla mallen samtidigt som du skapar en ny.

Ta bort mall

Ta bort mall tar bort en *aktiv* mall som installerats tidigare. Ett dialogfönster frågar efter en bekräftelse.

8

Analysmallar

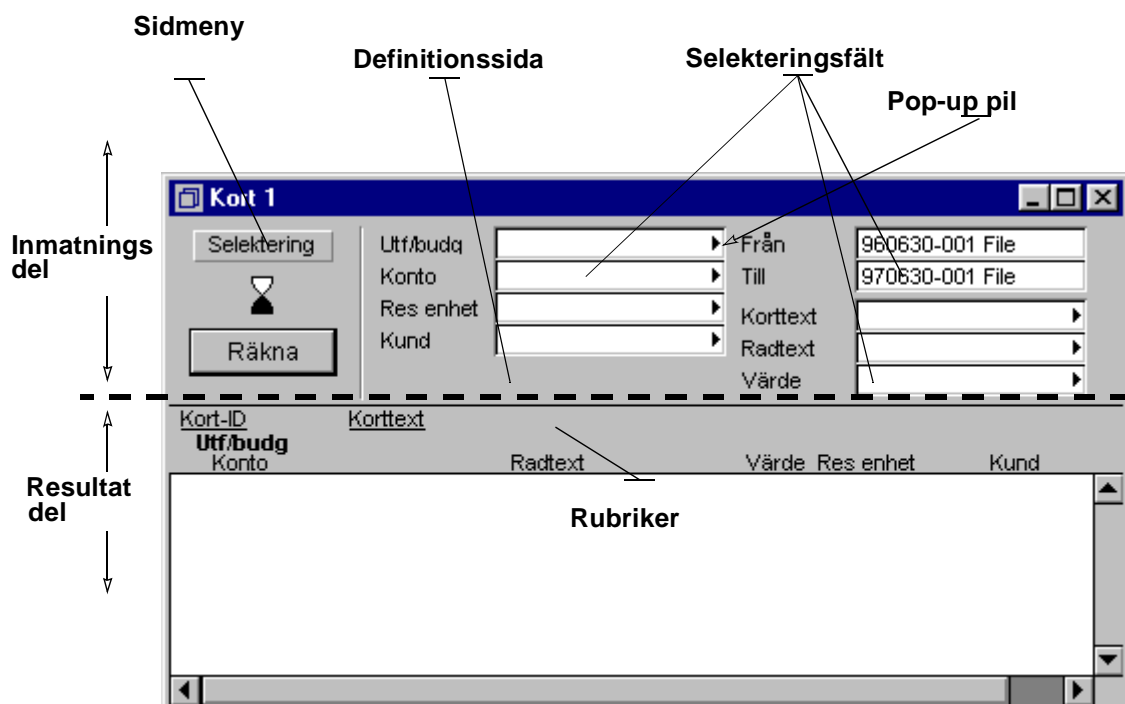
Allmänt

Inledning

Analysmallar

De fem analysmallarna skiljer sig något i utseende och innehåll, men i huvudsak har de många likheter. Följande bild visar en typisk mall men den viktigaste (selektions)-sidan öppen.

Definitionssidans meny

Varje typ av mall har ett antal olika definitionssidor, på vilka man kan definiera vad man vill att analysen ska innehålla och hur resultatet ska presenteras. Använd denna meny för att skifta mellan olika sidor.

Knappen Räkna

När denna knapp är markerad, dvs när dess text inte är grå, måste man klicka på den för att HAT ska beräkna resultatet av analysen på nytt efter att någon inställning har ändrats.

Selekteringar

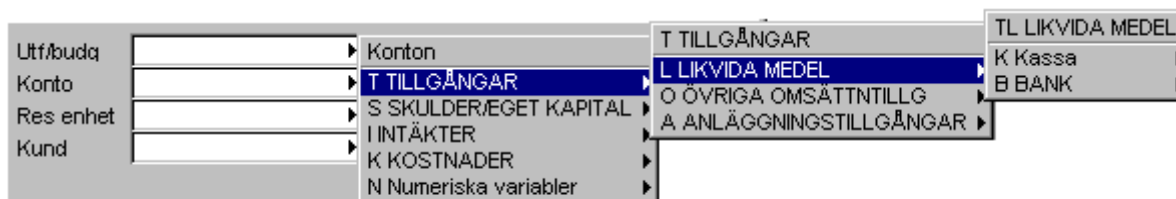
Selekteringsfält - Dimensioner

Skriv in komponenter

Det finns flera verktyg tillgängliga för att fylla i selekteringskriterier i fälten:

- Pop-up menyer som aktiveras genom att klicka med musen på de svarta pilarna i resp fält.
- Pop-up menyer som aktiveras med tangentbordet
- Skriva in text från tangentbordet.

Selektering med musen. Klicka med musen på den svarta pilen till höger i ett dimensionsfält. Då visas den högsta nivån i dimensionens hierarki. Flytta sedan muspilen med knappen nedtryckt till en pil i någon av menyraderna, så öppnas nästa hierarkiska nivå och så vidare ner genom dimensionens hierarki. Den hierarkiska menyn har samma struktur som dimensionsplanen.

När knappen släpps skrivs den markerade komponenten in i selekteringsfältet. Först syns bara HAT-koden, men så snart markören flyttas, fylls även texten för komponenten i.

Selektering med tangentbordet. Du kan använda tangentbordet för att öppna en komponentplan och få samma resultat.

1. Placera markören i dimensionsfältet.
2. Tryck nr *Ctrl*-tangenten samtidigt med en upp- eller ner-pil. Då visas den första nivån i hierarkin.
3. Använd *piltangenterna* för att manövrera runt i hierarkin.
4. När den sökta komponenten är markerad, tryck *Enter*. Då skrivs komponenten in i fältet.

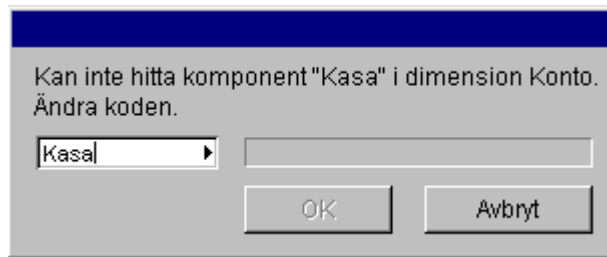
Obs! På stora tangentbord kan även tangenterna *Upp sida/Ner sida* och *Home/End* tangenterna användas.

Skriv in text från tangentbordet. När ett eller flera tecken skrivs in i ett fält, söker HAT i den aktuella dimensionplanen efter en teckensträng som motsvarar det inskrivna. Följande regler gäller för sökningen.

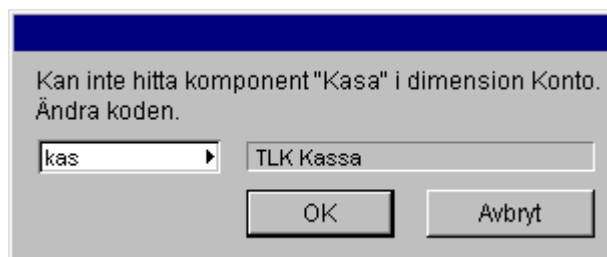
1. Sök i HAT-koden.
Sökningen använder bara de tecken som står före det första blanktecknet i den inskrivna söksträngen. Jämförelsen skiljer mellan stora och

- små tecken endast om detta är angivet i definitionen av resp dimensionplan. Sökningen avslutas om en exakt motsvarande HAT-kod hittas. I annat fall fortsätter sökningen med värd-koderna.
2. Sök i Värdkod. Sökningen använder alla tecken inklusive blanktecken från den inmatade strängen. Jämförelsen skiljer mellan stora och små tecken endast om detta är angivet i definitionen av resp dimensionsplan.
 3. Textsökningen görs slutligen i två faser:
Först söker HAT med de tecken som kommer före det första blanktecknet i söksträngen.
Om detta misslyckas, upprepas sökningen med alla tecken i strängen. Denna sökning skiljer inte mellan stora och små tecken. Sökningen returnerar den komponent som bäst motsvarar den inskrivna söksträngen.

Komponentsökning. Om alla dessa typer skulle misslyckas visas följande dialog:

Här kan man nu skriva in en kod, antingen genom att använda pilen eller genom att skriva in en text i fältet. Om HAT hittar en komponent som motsvarar det sökta så syns detta genast i fältet till höger:

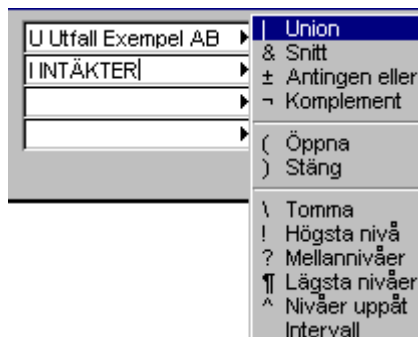

Klicka på *OK-knappen* för att välja komponenten.

Komponentuttryck och operatorer

Med hjälp av operatorer kan man skapa uttryck som kombinerar, utesluter, etc komponenter i ett dimensionsfält. Operatörerna kan anropas genom att aktivera pilmenyn med höger musknapp, eller genom att de skrivs in direkt.

För att visa menyn över operatörer, placera markören på pilsymbolen till höger i ett dimensionsfält och tryck på höger musknapp, eller håll ner *F1-tangenten* medan du pekar på pilen med vänster musknapp.

Släpp knappen över den operator du vill använda.

.....

MacOS

För att få motsvarande funktion i MacOS, håll ner Alt-tangenten och klicka på pilen.

.....

Komponentoperatorer

Sym bol	Namn	Annat namn	exempel	Förklaring
	Union	eller	$C R$	Alla rader i de båda mängderna tillsammans
&	Snitt	och	$C\&R$	Alla rader gemen- samma för mängderna C och R
\pm	Antingen- eller	exklusivt eller	$C\pm R$	Alla rader som finns i någon av mängderna, men inte i båda.
\neg	Komple- ment	icke	$\neg C$	Alla rader som inte är imängden C
(	Öppna			Vänster parentes
)	Stäng			Höger parentes
\	Tomma	tom	\	Alla rader som saknar värde
!	Högsta nivå		$C!$	Alla rader kodade exakt med C, dvs subkompo- nenter exkluderas
?	Mellanlig- gande nivå		$C?$	Alla rader kodade med subkomponenter till C, men inte C eller C:s subkomponenter på läg- sta nivå
¶	Lägsta nivå		$C¶$	Alla rader kodade med C:s subkomponenter på den lägsta nivån.
^	Nivåer uppåt		C^{\wedge}	Alla rader kodade med C eller komponenter över C.
—	Intervall		CLW_CD	Alla komponenter kodade med CLW eller CD, eller komponenter mellan dessa i kompo- nentplanen.

Kombinera komponentmängder med operatorer

Flera operatorer och mängder kan kombineras i ett uttryck. Använd parenteser för att bestämma rätt prioritet i utvärderingen. Utvärdering sker från vänster till höger, men parenteser utvärderas först.

Exempel: $K-(KA|KZ)$ väljer ut konton som hör till K KOSTNADER, men inte KA Arbetskraftskostnader eller KZ Avskrivningar.

Återföring

Varje uttryck som skrivs in i ett selekteringsfält tolkas av HAT. Tolkningen utförs när:

- Du lämnar fältet
- Trycker på Enter-tangenten
- Klickar på Räkna-knappen.

Selekteringsfält - tid

Tidsintervallet för de selekterade korten eller raderna sätts i fälten:

Från	960630-001 File
Till	970331-999

Förvalda tider. Förvalda tidsgränser är databasens första och sista kort. Detta kan ändras med kommandot *Sätt förval*.

Ändra tidsgränser

Tidsgränserna kan ändras direkt i fälten. Man behöver inte alltid fylla i alla siffrorna. HAT tolkar ofullständigt ifyllda fält enligt följande:

Från. HAT fyller i det tidigaste möjliga värdet.

Exempel: 94 fylls ut som 940101-001.
9401 fylls ut som 940101-001.
940101 fylls ut som 940101-001.

Till. HAT fyller i det senaste möjliga värdet.

Exempel: 96 fylls ut som 961231-999.
9606 fylls ut som 960630-999.
960630 fylls ut som 960630-999.

Tidoperatorer

Genom att på ett intelligent sätt använda logiska operatorer på datum kan man uppnå vissa fördelar:

- Underlätta ifyllande av datum som inte är kända i förväg
- Tillåta 'dynamisk definition' av analysmallar.

HAT är ganska 'förlåtande' när innehållet i ett datumfält tolkas. T ex tolkas *f*, *fi* eller *files* i ett tidfält alla som *Files*.

Exemplen i följande tabell antar att 'idag' är 1 juli 1997.

Kort namn	Hela namnet	Skriv in det korta namnet så svarar HAT:		
		i Från fält	i Till fält	Förklaring
f	File	970101-001 File	970101-999 File	Början och slut av file
r	Reference	970401-001 Reference	970401-001 Reference	Enligt inställning
y/å	Year	970101-001 Year	970101-999 Year	Innevarande år
m	Month	970701-001 Month	970701-999 Month	Aktuell månad
w	Week	970630-001 Week	970706-999 Week	Aktuell vecka
d	Day	970701-001 Day	970701-999 Day	aktuell dag (idag)

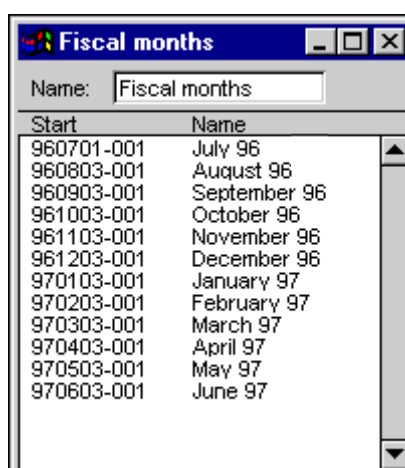
Tidsberäkningar

För de operatorer som *refererar till aktuell period (dag, vecka etc)* finns även möjligheten att flytta en tidpunkt framåt eller bakåt genom att lägga till ett tecken och ett värde. Om idag är 1 juli 1997, kan man få följande effekt:

Uttryck	HAT tolkning	resultat i Från fält	resultat i Till fält
d-1	igår	970630-001 Day-1	970630-999 Day-1
w+1	nästa vecka	970701-001 Week+1	970713-999 Week+1
m-1	föregående månad	970601-001 Month-1	970630-999 Month-1
y-1	förra året	960101-001 Year-1	961231-999 Year-1

Använda egna perioder

Om du har definierat egna perioder i databasmenyn, kan de användas på samma sätt. Om tidsskalan räkenskapsmånader har definierats på följande sätt:

så kan man referera till dessa perioder. Om t ex 'sept' skrivs in i frånfältet, så tolkas det som

960903-001 September

Se "Egna perioder" på sid 61., för mera detaljer om hur man definierar egna perioder.

Selekteringsfält - Text

Textsökning i HAT är snabb och flexibel. Det är möjligt att söka efter ett visst kort eller att 'filtrera bort' alla kort med en korttext som innehåller t ex ett visst leverantörsnamn eller nummer. Sökningen fungerar på ungefär samma sätt som sökning i komponentplaner. Möjligheten att definiera komplexa sökningar har ett visst pris, därigenom att metoden kan upplevas som svår. För att förenkla sökningarna kan man söka på två nivåer - enkel sökning och avancerad textsökning.

Båda typerna utgår från fälten korttext och radtext.

Korttext	____
Radtext	____

Om man bara skriver in en text, tolkas det automatiskt som en del av en enkel textsökning. Detta är den allra vanligaste metoden att använda textsökning. När enkel sökning inte gör jobbet, kan man starta avancerad textsökning helt enkelt genom att lägga till tecknet \ i början av texten.

Enkel textsökning

Om man skriver in ett antal tecken i ett textfält (*Korttext* eller *Radtext*), och klickar på *Räkna*, söker HAT fram alla rader där textsträngen återfinns någonstans i raden eller kortet. Sökningen skiljer inte mellan versaler och gemeera. Söksträngarna 'shop', 'SHOP' eller 'shOP' ger alla samma resultat; de hittar alla texterna 'Barber Shop' och 'bishop'. Alla tecken utom logikoperatorena |, ±, &, ¬, och parentestecknen (), kan användas i en enkel sökning. Dessa tecken kan användas för att kombinera enkla texter till mera komplexa sökningar.

Exempel

Om söktexten

(bar&ho)|bi

skrivs in i ett sökfält så återfinns både 'Barber Shop' och 'Bishop'.

Logikoperatorerna har samma betydelse som i andra delar av HAT.

Avancerad textsökning

Ibland behövs mera komplexa sökningar. Du vill t ex söka ut alla kort med strängen 'Ltd' för att hitta alla bolag av denna typ. För att få maximal precision vill du att första bokstaven ska vara versalen L. Enkel textsökning skiljer emellertid inte mellan versaler och gemena. I detta fall måste man använda avancerad sökning.

Söktexten skrivs så här:

\^Ltd

Tecknet ^ just före L, betyder att just denna bokstav (inte de andra) ska vara en VERSAL.

Tecknet \ fungerar som en flagga som talar om för HAT att påföljande tecken ska uppfattas som en avancerad söksträng. Vissa tecken får en speciell betydelse när de följer på ett bakåtlutande streck.

Sym bol	betydelse	exempel	hittar...	hittar ej...
*	godtycklig text	*age	storage, CAGE	ageing, cages
?	godtyckl. enstaka tecken	\?wan	swan, Ewan	Taiwan, wanted
^	Shift (stora/små bokstäver) är signifikanta	\^Ltd	Ltd, LTD	ltd, ITD
{ }	grupperar flera tecken	\{Ltd}	Ltd	LTD, ltd, ITD
;	separerar texter, av vilka minst en ska passa	\on*; *ful	lonely, joyful	alone, fullfilment
:	efter tecken som förekommer upprepat, noll eller flera gånger	\a:bc	BC, abc, aaabc	abb, abcc
+	efter tecken som förekommer upprepat, en eller flera gånger	\a+bc	abc, aabc, AaABc	BC
_	intervall	\a{b_f}c	aCc, AfC	akc, ABF
' '	inneslutna tecken är ren text	\'a{b}'	a{b}, A{b}	ab, AB
" "	inneslutna tecken är ren text	\"a'b'c"	a'b'c, a'B'C	abc, a'bc

Observera att för avancerad sökning gäller:

- Versaler och gemena är likvärdiga om det inte explicit har bestämts annorlunda (med ^tecknet).
- Alla avancerade sökningar utgår från början av en kort- eller radtext. För att söka text som kan förekomma mitt i en text, måste symbolen för godtycklig text (*) placeras före och efter sökbegreppet.
- HAT söker efter exakt den angivna texten. Exempel: \Ab hittas AB, och aB, men inte ABC.
Den enkla sökningen

ab

och den avancerade

ab

ger samma resultat och finner både ab, aB, Ab, eller AB var som helst i texten.

Logiska operatörer

Sökningen kan ytterligare preciseras med hjälp av logikoperatörer.

|, &, ±, and ¬

har alla sin normala betydelse.

Exempel

Uttrycket

bus | nav

hittar texter med endera av 'Business' och 'Navigator'.

En söktext som föregås av tecknet (\), tolkas som en avancerad sökning fram till den första operatören. Det är därför möjligt att kombinera enkla och avancerade sökningar.

Exempel

Uttrycket

*^{Ltd}&hop

hittar Shoplifters Ltd or CHOP CHING Ltd, men inte Grasshopper LTD.

Selektering - värde

Du kan selektera de rader som ska analyseras genom att skriva in ett sökkriterium i fältet Värde

Exempel

Om du skriver in 768, så söks de rader vars värde är exakt 768 fram.

De normala logikoperatörerna kan användas för att bilda ett sökuttryck på samma sätt som i andra sökningar. Parenteser och relationssymbolerna <, >, = kan användas.

HAT tolkar det som skrivs in efterhand. T ex ändras strängen '> < 56', till '<>56' så snart som du lämnar fältet eller klickar på *Räkna*.

Exempel

566 568	söker ut alla rader med värdena 566 eller 568.
566 & 568	kan inte hitta någon post, eftersom varje rad bara har ett värde.
(20_30)¬25	hittar alla rader med värden i intervallet 20...30, med undantag för 25.
>=50	hittar alla rader med värden lika med eller större än 50.

Lista och diagram

Det grundläggande syftet med HAT är att stödja HAT-användaren att enkelt och effektivt utnyttja det potentiella informationsinnehållet, snabbt och effektivt. Detta kräver också att det bör vara enkelt att presentera resultatet på bästa sätt. I det ena fallet behöver användaren se detaljer, t ex avgöra om ett antal konton balanserar - inte på ett ungefär, utan till sista öret. I det andra fallet är man mest betjänt av en bred över-

blick, t ex årsförsäljningen per produkt avrundat till tusental, presenterat grafiskt.

Alla analysmallar i HAT (utom Kort) låter användaren välja mellan tabell- och diagramform för att presentera resultatet av en analys. Man kan enkelt växla mellan de olika presentationssätten med hjälp av följande knapp (som skiljer sig åt något mellan de olika analysmallarna.)

Hjälplinjer

På definitionssidan *Tillval* finns möjligheten att förbättra läsbarheten i tabeller med hjälp av stömlinjer:

Olika kombinationer av vertikala och horisontella stömlinjer kan väljas med hjälp av denna inställning.

Decimaler

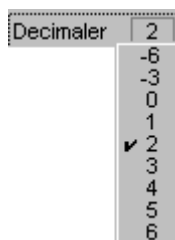
Finns på sidan *Tillval* för Kort, Rader och Komponenter. När det gäller Tidsfunktioner och Komponentfunktioner finns inställningen för antal decimaler på sidorna för varje variabel och formel.

Exempel

Om talet

123456789.123456789

finns i din HAT-databas visas det avrundat på följande sätt: (normala avrundningsregler gäller)

Inställningen...	visas som...
6	123 456 789.123 457
3	123 456 789.123
1	123 456 789.1
0	123 456 789
-3	123 457'
-6	123''

Inställningen påverkar givetvis bara visningen av talet. Det bakomliggande värdet ändras inte.

Bastardnollor. Även om ett värde visas som noll med maximal precision, t ex med sex decimaler, så kan det ändå ha ett värde skilt från noll på grund av att HAT internt räknar med betydligt större precision. Detta kan i undantagsfall påverka resultatet av beräkningar.

Avrundning vid export och kopiering av tabeller

Avrundade värden exporteras och kopieras i sin avrundade form om de är rundade till noll eller flera decimaler. Om de avrundats till -3 eller -6 så exporteras de som om de var avrundade till heltal.

Anpassning av kolumnbredd

Breddvarning. Siffror som visas med dubbel överstrykning markerar att talet inte får plats i kolumnen.

~~95654,00~~

Anpassa kolumnbredd. Kolumnbredden visas om du håller ner Ctrl-tangenten och klickar på en kolumnrubrik.

Markeringspilen () ändras till en kolumnmarkör () när den förs över en kolumngräns. Drag kolumnmarkören i sidled för att ändra kolumnbredden. Angränsande kolumner försjuts i sidled.

Om du dubbelklickar på kolumnmarkören så justerar HAT automatiskt bredden till det längsta innehållet i kolumnen.

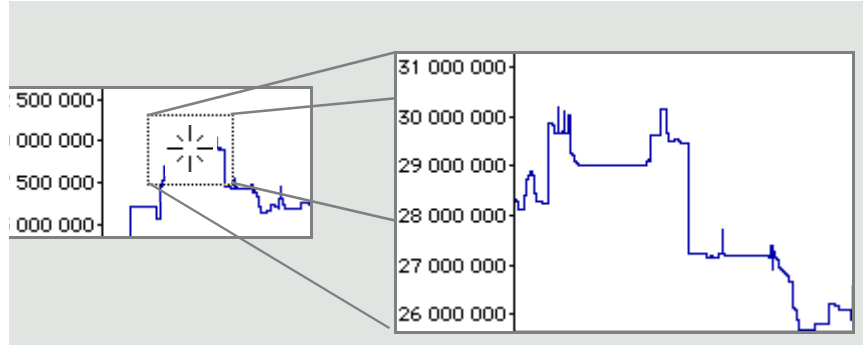
Ändra kolumnordning

För att ändra kolumnernas ordning i en tabell, klicka i en kolumnrubrik, håll ner musknappen och drag kolumnen till sin nya plats. (Gäller endast i tids- och komponentfunktioner).

Zooma i diagram

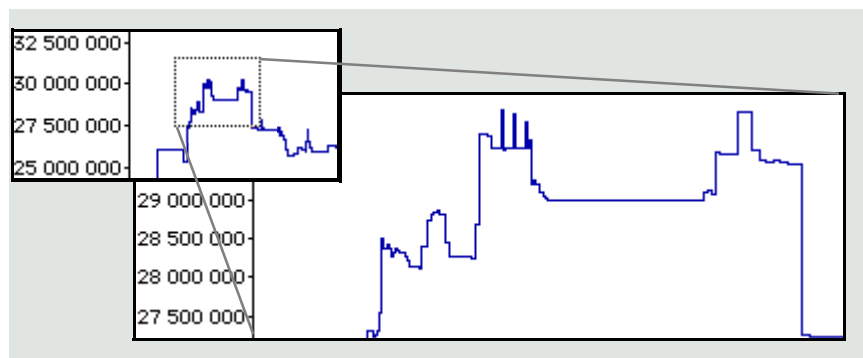
Förstora genom att klicka

Placera markören i ett linjediagram. Då visas symbolen för ett förstoringsglas. Ett enkelt musklick på en punkt i diagrammet ger en förstord bild (300%) av det närmaste området.

Drag och förstora

Markera ett område i ett linjediagram genom att hålla ner musknappen och dra. När knappen släpps förstoras det markerade området.

Förminska diagram

Tryck på höger musknapp för att ändra förstoringsglasets tecken till ett minustecken för förminskning. Ett klick i ett diagram förminskar diagrammet till närmast föregående visning. Det är också möjligt att förminska genom att dra upp ett område. Prova det för att se hur det fungerar!

Specialfall

I *Komponentfunktioner*, fungerar förstoring och förminskning bara längs värdeaxeln.

Selektering
Delmängder
Kolumner
Inledande rader
Diagram
Tillval
✓ Utskrift
Export
Anteckningar

Gemensamma definitionssidor

Varje analysmall har ett stort antal egenskaper. De är organiserade på mellan sex och nio definitionssidor, beroende på typ av analysmall. Vissa definitioner är speciella för varje typ, med vissa är gemensamma.

Sidorna *Delmängder*, *Utskrift*, *Export* och *Anteckningar* är i stort sett gemensamma. De mindre skillnader som förekommer kommenteras nedan.

Delmängder

Detta ämne behandlas i kapitel 6 under rubriken Delmängder. Där introduceras de båda typerna Globala och Lokala delmängder. De kallas båda delmängder, och fungerar på likartat sätt. Det är bara deras giltighetsområden som skiljer sig. En lokal delmängd gäller inom ramen för den analysmall där den definierats och kallas därför Lokal. På definitionssidan Delmängder kan man installera en lista av delmängder. För att lägga till en delmängd, klicka på knappen *Ny Delmängd*. Du kan även använda kommandot *Ny* i Redigera-menyn. Då måste du först markera Delmängd-listan.

Knappen *Ny Delmängd* öppnar ett fönster för definition av delmängder - samma som i Databasmenyn. Delmängden installeras automatiskt när fönstret stängs. Flera olika delmängder kan definieras för en mall.

Om du markerar en delmängd i listan har du möjlighet att med hjälp av kommandon i Redigera-menyn klippa ut, kopiera och ta bort delmängder i listan. Följande kommandon är också tillgängliga:

Markera alla	Markerar alla delmängder
Shift-klick	Väljer ett intervall av delmängder
Ctrl-klick	Väljer flera enstaka delmängder

Utskrift

Med ett mindre undantag har sidan *Utskrift* följande utseende:

Fönsternamn. Analysmallens namn som det visas i fönstrets namnlist, skrivs som rubrik på utskriften.

Datum och tid. En datumstämpel skrivs i övre högra hörnet av utskriften.

Sidnummer. Sidnummer skrivs i övre högra hörnet på utskriften om denna ruta är ifylld.

Hålmarginal. HAT lägger till en centimeter i vänster marginal.

Anteckningar. Texten i Anteckningar skrivs under fönstertiteln.

Tidsfunktion 1	970701 18:42
Detta är en anteckning	
Månader	A
Före	0
960731	276 952

Definition. Ibland vill man se exakt hur urval och formler ser ut för en rapport.

Kolumnnamn och datarader. Valfritt.

Rubrikrader. Förekommer bara i radanalyser, tabellform.

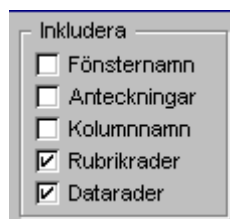
Export

Export kommandot fungerar som *Kopiera Tabell* och *Kopiera diagram*. Vid export från en analysmall skapas en separat fil.

Formatet i exportfilen kan styras i detalj - först när det gäller textens form (se Redigera: Kopiera tabell---/Kopiera Diagram)

Och sedan vilka data som ska tas med:

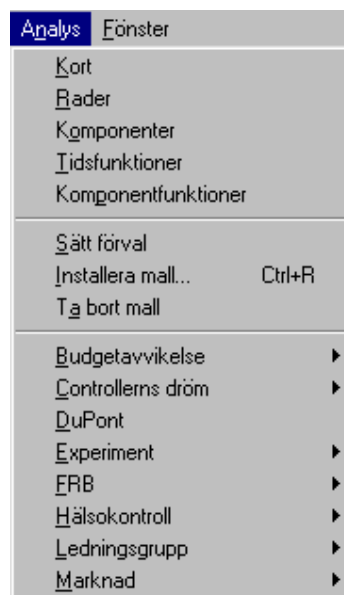

Export... Exporten kan startas på två sätt, genom att klicka på knappen *Exportera* eller genom att välja kommandot *Exportera* på *Arkiv*-menyn.

9

Analysmallar

Kort

Kort – egenskaper

Inledning

Kortmallen är den minst analytisk prägel av de olika mallarna, vilket inte gör den mindre användbar. Hur den kan användas beror i mycket på den speciella HAT-tillämpningen och vilka data denna innehåller. Kortmallen används ofta för att undersöka grunddata i dess ursprungliga form. HAT:s kraftfulla sökfunktioner används ofta för att snabbt söka fram enstaka kort som innehåller den sökta texten i korttiteln eller radtextfälten, eller för att hitta kort med ett visst värde.

Definitionssidor

Urval

Se "Selekteringar" på sid 74.

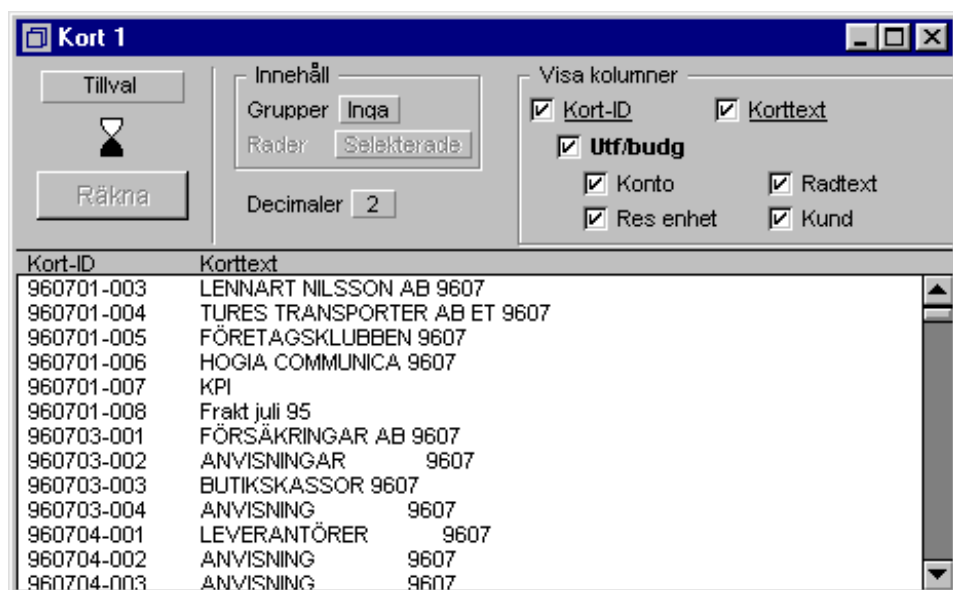
Delmängder

Se "Delmängder" på sid 86.

Tillval

Innehåll

Grupper = Inga. Inga grupper visas (och därför inga rader). Listan innehåller bara kort-ID och korttitlar:

Kort-ID	Korttext
960701-003	LENNART NILSSON AB 9607
960701-004	TURES TRANSPORTER AB ET 9607
960701-005	FÖRETAGSKLUBBEN 9607
960701-006	HOGIA COMMUNICA 9607
960701-007	KPI
960701-008	Frakt juli 95
960703-001	FÖRSÄKRINGAR AB 9607
960703-002	ANVISNINGAR 9607
960703-003	BUTIKSKASSOR 9607
960703-004	ANVISNING 9607
960704-001	LEVERANTÖRER 9607
960704-002	ANVISNING 9607
960704-003	ANVISNING 9607

Listan ger en god överblick vid undersökning av enskilda kort. Klicka på en rad i listan för att visa det motsvarande kortet i sin helhet. Det ord eller fält du klickar på blir framhåvt i det nya fönstret som i följande exempel:

Konto	Radte	Värde	Res enhet	Kund
U Utfall Exempel AB				
NT Frakt (ton)		7 192,00	1 M/S HEIDI	
NT Frakt (ton)		2 698,00	2 M/S KATJA	
NT Frakt (ton)		0	4 M/S GUNILLA	
NT Frakt (ton)		3 654,00	5 M/S ANNSOFI	
NT Frakt (ton)		0	6 M/S BARBRO	
NT Frakt (ton)		0	7 M/S MARIANNE	
NT Frakt (ton)		0	8 M/S ALEXANDR.	
NT Frakt (ton)		0	3 M/S CAJSA	

☐ Anmärkningar

Grupper = Alla, Rader = Alla

All information på varje kort, utom Anmärkningar visas:

Kort-ID	Korttext	Radtext	Värde	Res enhet
960703-004	ANVISNING	9607		
U Utfall Exempel AB				
TOD1410	AVRÄKN LÖNER ETC ANSTÄL		3 000,00	
TLB1045	NORDBANKEN		-3 000,00	
960704-001	LEVERANTÖRER	9607		
U Utfall Exempel AB				
TLB1023	POSTGIRO		-293 774,75	
SSKL	LEVERANTÖRSSKULDER		368 305,35	
TLB1023	POSTGIRO		63 542,00	
SSKL	LEVERANTÖRSSKULDER		-63 542,00	
TLB1045	NORDBANKEN		-74 530,60	
960704-002	ANVISNING	9607		
U Utfall Exempel AB				
TOD1410	AVRÄKN LÖNER ETC ANSTÄL		3 000,00	
TLB1045	NORDBANKEN		-3 000,00	

På samma sätt som tidigare kan du klicka på vilken rad som helst för att öppna det underliggande kortet. Om anteckningsfältet innehåller text så visas det automatiskt.

Medelvägen: Grupper = Selektade och Rader = Selektade:

Endast de rader som ingår i urvalet visas. Precis som tidigare kan hela kortet visas genom ett klick på någon av dess rader.

Det finns nio olika kombinationer att välja mellan.

Decimaler

Se "Decimaler" på sid 83.

Kort 1

Tillval: Räkna

Innehåll: Grupper: Selekterade, Rader: Selekterade, Decimaler: 2

Visa kolumner: ☒ Kort-ID, ☒ Korttext, ☒ Utf/budg, ☒ Konto, ☒ Radtext, ☒ Värde, ☒ Res enhet, ☒ Kund

Kort-ID	Utf/budg	Konto	Radtext	Värde	Res enhet
960704-002		ANVISNING	9607		
U Utfall Exempel AB					
TOD141C		AVRÄKN LÖNER ETC ANSTAL		3 003,00	
T.B C46		NRDEANKEN		-3 003,00	
960704-003		ANVISNING	9607		
U Utfall Exempel AB					
TOD141C		AVRÄKN LÖNER ETC ANSTAL		6 503,00	
T.B C46		NRDEANKEN		-6 503,00	
960705-001		AVGIFTER C637			
U Utfall Exempel AB					
T.B C46		NRDEANKEN		-442 103,00	
TOD1457		FERNSTRÖM AB		442 103,00	
T.B C46		NRDEANKEN		-157 503,00	
TOD1457		FERNSTRÖM AB		157 503,00	
T.B C46		NRDEANKEN		-442 103,00	
TOD1457		FERNSTRÖM AB		442 103,00	

Utskrift, Export och Anteckningar

Se "Utskrift" på sid 87.

Arbeta interaktivt i resultatytan

När du flyttar markören i resultatytan tar den formen av ett kikarsikte.

Tillval: Räkna

Innehåll: Grupper: Inga, Rader: Selekterade, Decimaler: 2

Visa kolumner: ☒ Kort-ID, ☒ Korttext, ☒ Utf/budg, ☒ Konto, ☒ Radtext, ☒ Värde, ☒ Res enhet, ☒ Kund

Kort-ID	Korttext
960630-001	Ingående balans
960630-002	KPI IB
960701-001	1-10000: TURES T 9607
960701-002	TURES TRANSPORT 9607
960701-003	LENNART NILSSON AB 9607
960701-004	TURES TRANSPORTER AB ET 9607
960701-005	FÖRETAGSKLUBBEN 9607
960701-006	HOGIA COMMUNICA 9607
960701-007	KPI
960701-008	Frakt juli 95
960703-001	FÖRSÄKRINGAR AB 9607
960703-002	ANVISNINGAR 9607
960703-003	ANVISNINGAR 9607

Klicka på en rad i resultatytan så öppnas motsvarande kort i ett eget, editerbart fönster.

Den rad i kortet du klickat på markeras, t ex om du klickat på Frakt juli 95, så visas:

Konto	Radte	Värde	Res enhet	Kund
U Utfall Exempel AB				
NT Frakt (ton)		7 192,00	1 M/S HEIDI	
NT Frakt (ton)		2 698,00	2 M/S KATJA	
NT Frakt (ton)		0	4 M/S GUNILLA	
NT Frakt (ton)		3 654,00	5 M/S ANNSOFI	
NT Frakt (ton)		0	6 M/S BARBRO	
NT Frakt (ton)		0	7 M/S MARIANNE	
NT Frakt (ton)		0	8 M/S ALEXANDR.	
NT Frakt (ton)		0	3 M/S CAJSA	

☐ Anmärkningar

Om det finns något skrivet i Anmärkningar visas det också.

10

Analysmallar

Rader

Rader – beskrivning

Den grundläggande tanken med malltypen *Rader* är att välja ut enskilda rader från sina kort och presentera dem i kronologisk ordning, på den lägsta och mest detaljerade nivå som det finns data för. Förutom att visa data på detaljnivå, kan olika summor och beräknade värden visas. I all sin enkelhet är detta ofta mycket användbart. Knappen till vänster ger möjlighet att visa data på tre olika sätt:

Tabell, där de faktiska värdena visas tillsammans med de ackumulerade värdena.

Diagramtyp 1, i vilket radernas värden ackumuleras över tiden.

Diagramtyp 2 visar varje individuellt värde i ett stapeldiagram.

Definitionssidor

Selektering

Se “Selekteringar” på sid 74.

Delmängder

Se “Delmängder” på sid 86.

Kolumner

Välj de kolumner du vill visa.

Inledande Rader

I *Inledande Rader* kan du välja att ta med flera olika summeringar och beräknade värden som inledande rader i en aktuell lista.

När alla kryss är ifyllda kan det se ut så här:

Selektering

Räkna

Utf/budq

Konto

Res enhet

Kund

U Utfall Exempel AB

Från

Till

Korttext

Radtext

Värde

960701-001

970131-999

Kort-ID	Korttext	Konto	Värde	Ackumulerad
	Summa före:		4 918 001,00	
	Positiva:		953 166 313,18	
	Negativa:		-951 740 952,08	
	Perioden:		1 425 361,10	6 343 362,10
	Summa efter:		191 118,99	6 534 481,09
	Största:		45 455 208,68	65 435 094,77
	Minsta:		-45 455 208,68	-39 111 846,58
	Medelvärde:		113,35	5 609 569,35
	Antal rader:		12 575	
	Ålder (dagar):		1,27	
	Omsättningshastighet (per år):		288,25	
960701-001	1-10000:TURES T 9607	SSKL LEVERANTÖRSSKULI	-104 826,00	4 813 175,00
		KÖF7310 FÖRSÄKRINGSPRI	104 826,00	4 918 001,00
960701-002	TURES TRANSPORT 9607	SSKL LEVERANTÖRSSKULI	-36 884,00	4 881 117,00
		KÖF7310 FÖRSÄKRINGSPRI	36 884,00	4 918 001,00
960701-003	LENNART NILSSON AB 9607	TÖD1490 ÖVR KORTFRIST F	-57 391,34	4 860 609,66
		KÖF7310 FÖRSÄKRINGSPRI	8 776,00	4 869 385,66
		KÖF7310 FÖRSÄKRINGSPRI	15 079,00	4 884 464,66
		KÖF7310 FÖRSÄKRINGSPRI	4 392,00	4 888 856,66
		KÖF7310 FÖRSÄKRINGSPRI	14 063,00	4 902 919,66
		KÖF7310 FÖRSÄKRINGSPRI	15 081,34	4 918 001,00

Summa före. Ingående balans netto.

Positiva. Summan av alla värden med positivt tecken under perioden.

Negativa. Summan av alla värden med negativt tecken under perioden.

Perioden. Summan av alla värden under perioden.

Summa efter.

Första kolumnen: Summan av alla radvärden som uppträder efter slutet av den angivna perioden.

Andra kolumnen: Den första kolumnen plus Summa Efter- värdet, dvs summan av alla radvärden, från filens början till dess slut, under förutsättning att alla andra urvalskriterier uppfyllts.

Största. Visar värden i två kolumner. Det första värdet är det största värdet i urvalet. Det andra värdet är det största värdet av de ackumulerade värdena.

Minsta. Analogt med *Största*.

Medelvärde. Visar värden i två kolumner. Det första värdet är genomsnittet av alla enskilda värden.

Den andra kolumnen innehåller det vägda medelvärdet av de ackumulerade värdena, med tidsavståndet mellan värdena som vikt.

Exempel

Om du har 20 kr kontant en vecka och 10 kr under den följande 4-veckors perioden, så är medelvärdet av ditt innehav över hela 5-veckorsperioden 12 kr, beräknat som $(20 \times 1 + 10 \times 4) / 5$.

Antal rader. Visar antalet rader i listan.

Omsättningstid (Ålder-dagar). Medelvärdet av livstiden i dagar av en värdeenhets under perioden.

Exempel

Antag att vi har en genomsnittlig lagernivå på 100 enheter under en period. Under samma period har vi i genomsnitt fyllt på och levererat 5 enheter per dag. Medelvärdet av den tid varje enhet ligger i lager är då $100/5=20$ dagar.

Den matematiska definitionen är:

$$\text{Omsättningstid} = \frac{\left| \int s(t) dt \right|}{\left(\sum |x_i| \right) / 2}$$

där

$s(t)$ = ackumulerade värden som en funktion av tiden.

och

x_i = värden

Omsättningshastighet (per år). Det genomsnittliga antalet gånger som medelvärdet omsätts under ett år. Relationen till omsättningstid är:

$$\text{Omsättningshastighet} = \frac{365}{\text{Omsättningstid}}$$

Ränta (+) och Ränta (-). De räntevärden som skrivs in här används för respektive positiva och negativa saldon. För varje tidsintervall där det ackumulerade saldoret är oförändrat används den första räntan om saldoret är positivt, och den andra om det är negativt.

Exempel

Om du har ett checkkonto med kredit, får du normalt en lägre ränta på positiva saldon än på negativa. Om en radmall i HAT innehåller en ingående balans och ett antal transaktioner så beräknas det totala räntevärdet, uppdelat på positiva och negativa saldon.

Linjär eller exponentiell beräkning.

Beroende på villkoren för ett lån eller en bankräkning, beräknas ränta på olika sätt. Vanligen kapitaliseras räntan, dvs läggs till kapitalvärdet, årligen. Detta ger till effekt att den ingående balansen på kontot ändras, vilket är basen för beräkning av "ränta på ränta". Antag att ett konto star-

tar med ett viss kapitalvärde och att inga insättningar och uttag förekommer under ett antal år. I detta fall förändras saldot exponentiellt som en effekt av att räntan läggs till kontot efter varje period. Om det initiala beloppet är 100 kr och räntan är 12%, så blir kapitalvärdet 112 kr efter det första året, 125,44 efter det andra etc.

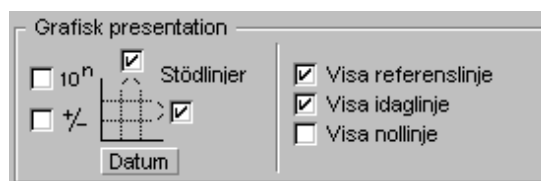
För perioder inom ett år är räntan vanligen (men inte alltid) proportionell till förfluten tid, dvs efter tre månader är räntan 3 kr, efter sex månader 6 kr etc., dvs förhållandet är linjärt under året.

För att täcka båda dessa fall har HAT två metoder för ränteberäkning.

- Exponentiell, vilket motsvarar det första fallet. Använd denna metod om räntan ska beräknas över ett antal år med årsvis kapitalisering av räntan. Denna metod ger ett korrekt resultat för kortare perioder om räntan kapitaliseras kontinuerligt (vilket sällan gäller för bankräkningar).
- Linjär, som i det senare fallet. Denna modell är ofta lämplig om perioden är kortare än ett år, eller om en separat räntetransaktion läggs till vid slutet av året för att täcka ackumulerad ränta under året.

Diagram

På denna definitionssida kan du välja bland flera olika alternativ som påverkar hur diagram presenteras på skärmen.

Det gemensamma syftet med dessa inställningar är att göra diagrammen mera läsbara.

10ⁿ. Särskilt stora tal kan vinna på att presenteras i exponentiell form.

+/-. Riktningen på värdeaxeln vänds. Normalt pekar värdeaxeln uppåt i diagrammen. Genom att klicka i denna ruta vänds riktningen och data presenteras som om de hade omvända tecken. Detta är användbart när redovisningsdata från t ex ett försäljningskonto har importerats direkt från ett redovisningssystem - intäkter bokas ju i kredit, dvs. som negativa värden.

Stödlinjer. Använd denna inställning för att förbättra läsbarheten i diagram.

Datum. Tidsskalan i ett diagram kan ändras till någon av de skalor som användaren själv kan ange. Om inga alternativa tidsskalor är angivna så används HAT:s egen tidsskala.

Visa referenslinje. En röd vertikal linje kan visas i diagrammet vid den Referenspunkt som kan anges i Databastillval...

Visa idaglinje. En grön vertikal linje visas för att markera dagens datum.

Visa nollinje. En prickad horisontell linje markerar noll i diagrammet. Denna markering bestämmer också att nollinjen alltid visas i diagrammet.

Tillval

Inställningarna på denna sida bestämmer hur en radmall ser ut i sin tabellform. Här kan du även ta fram ett diagram över den relativa värdefördelningen av de tal som ingår i mallen.

Decimaler. Antal decimaler som visas.

Kortinfo. Denna pop-up har två alternativ:

1. Varje rad

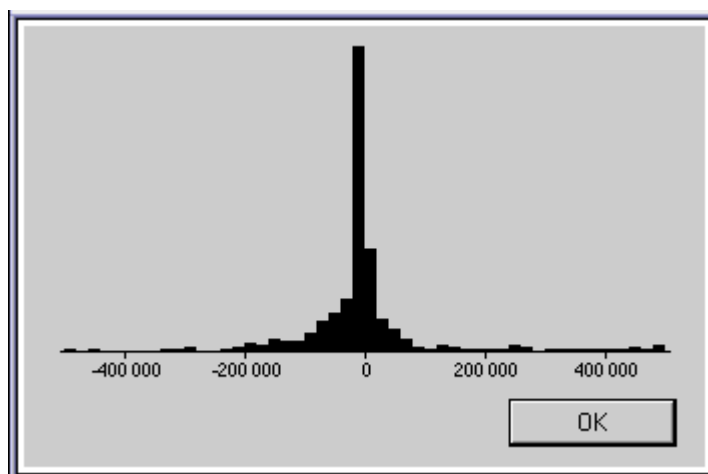
Kort-ID	Korttext	Värde	Ackumulerad
961005-035	TILLG + RESEERSÄTTNING 9610	-4 619,00	14 547 384,77
961008-003	UTLÄGG STURE JOHANSSON 9610	-1 038,00	14 546 346,77
961009-004	LEVERANTÖRER 9610	-453 899,74	14 092 447,03
961009-004	LEVERANTÖRER 9610	2 716,00	14 095 163,03
961009-005	ANVISNING 9610	-2 000,00	14 093 163,03
961009-006	RETRO LÖN 9610	-8 311,00	14 084 852,03
961010-025	LÄKARKVITTO 9610	-70,00	14 084 782,03
961011-004	LÄKARKVITTON 9610	-190,00	14 084 592,03
961011-019	ÖVERFÖRING 9610	1 489,23	14 086 081,26
961011-019	ÖVERFÖRING 9610	-75,00	14 086 006,26
961011-019	ÖVERFÖRING 9610	4 619,00	14 090 625,26
961011-019	ÖVERFÖRING 9610	1 038,00	14 091 663,26
961011-019	ÖVERFÖRING 9610	461 494,74	14 553 158,00
961011-019	ÖVERFÖRING 9610	70,00	14 553 228,00
961011-020	JUST 1046 LISTAN 9610	-1 489,23	14 551 738,77
961011-020	JUST 1046 LISTAN 9610	1 489 482,23	16 041 221,00
961015-047	MOMS 9610	-927 844,00	15 113 377,00

Kortinformationen, dvs KortID och Korttext repeteras för varje rad.

2. Första rad visar kortinformationen endast för den första raden i varje kort:

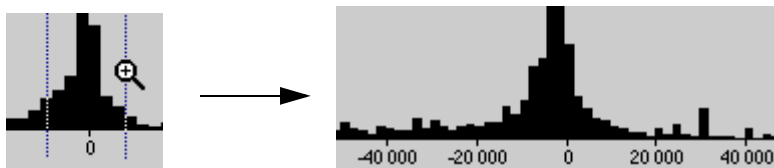
Kort-ID	Korttext	Värde	Ackumulerad
961005-035	TILLG + RESEERSÄTTNING 9610	-4 619,00	14 547 384,77
961008-003	UTLÄGG STURE JOHANSSON 9610	-1 038,00	14 546 346,77
961009-004	LEVERANTÖRER 9610	-453 899,74	14 092 447,03
		2 716,00	14 095 163,03
961009-005	ANVISNING 9610	-2 000,00	14 093 163,03
961009-006	RETRO LÖN 9610	-8 311,00	14 084 852,03
961010-025	LÄKARKVITTO 9610	-70,00	14 084 782,03
961011-004	LÄKARKVITTON 9610	-190,00	14 084 592,03
961011-019	ÖVERFÖRING 9610	1 489,23	14 086 081,26
		-75,00	14 086 006,26
		4 619,00	14 090 625,26
		1 038,00	14 091 663,26
		461 494,74	14 553 158,00
		70,00	14 553 228,00
961011-020	JUST 1046 LISTAN 9610	-1 489,23	14 551 738,77
		1 489 482,23	16 041 221,00
961015-047	MOMS 9610	-927 844,00	15 113 377,00

Relativ fördelning. När du klickar på denna knapp öppnas ett frekvensdiagram i ett separat fönster.

Diagrammet visar frekvensfördelningen av alla värden i ett urval. Diagrammet kan förstöras på två sätt:

1. Klicka i diagrammet med förstöringsglaset
2. Peka och drag över det område i diagrammet som du vill förstöra.

3. Med Alt-knappen nedtryckt kan du ändra förstöringsglaset till – dvs förminskning.

Utskrift, Export, och Anteckningar

Se "Utskrift" på sid 87.

Arbeta interaktivt med rader

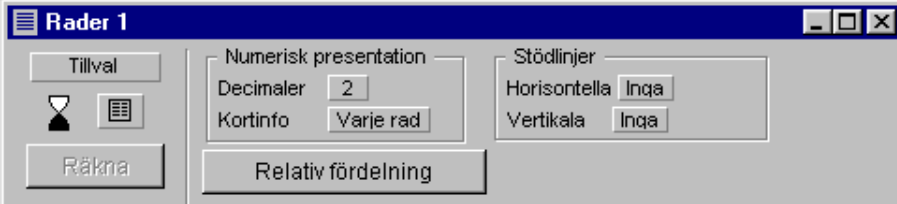
Du kan visa ytterligare detaljer i en lista genom att klicka och dra i en radmall. De flesta metoderna kan användas både i listor och i diagram. För att signalera att dessa operationer inträffar när du klickar eller drar med musen, ändras markören till symbolen för ett kikarsikte. När data visas i tabellform, händer detta så snart markören placeras i resultatytan. När resultatet visas i grafisk form är den förvalda operationen zoomning. Man måste hålla ner Ctrl-knappen för att markören ska ändras till ett kikarsikte, varigenom man får tillgång till "borra"-funktionen.

Här nedan presenteras några exempel:

Undersök ett enskilt kort från en lista av rader.

Detta görs likadant i alla rapportformer. Klicka på en rad eller dess grafiska motsvarighet.

Tabeller.

Kort-ID	Korttext	Värde	Ackumulerad
961005-035	TILLG + RESEERSÄTTNING 9610	-4 619,00	14 547 384,77
961008-003	UTLÄGG STURE JOHANSSON 9610	-1 038,00	14 546 346,77
961009-004	LEVERANTÖRER 9610	-453 899,74	14 092 447,03
961009-004	LEVERANTÖRER 9610	2 716,00	14 095 163,03
961009-005	ANVISNING 9610	-2 000,00	14 093 163,03
961009-006	RETRO LÖN 9610	-8 311,00	14 084 852,03
961010-025	LÄKARKVITTO 9610	-70,00	14 084 782,03
961011-004	LÄKARKVITTON 9610	-190,00	14 084 592,03
961011-019	ÖVERFÖRING 9610	1 489,23	14 086 081,26
961011-019	ÖVERFÖRING 9610	-75,00	14 086 006,26
961011-019	ÖVERFÖRING 9610	4 619,00	14 090 625,26
961011-019	ÖVERFÖRING 9610	1 038,00	14 091 663,26
961011-019	ÖVERFÖRING 9610	461 494,74	14 553 158,00
961011-019	ÖVERFÖRING 9610	70,00	14 553 228,00
961011-020	JUST 1046 LISTAN 9610	-1 489,23	14 551 738,77
961011-020	JUST 1046 LISTAN 9610	1 489 482,23	16 041 221,00
961015-047	MOMS 9610	-927 844,00	15 113 377,00

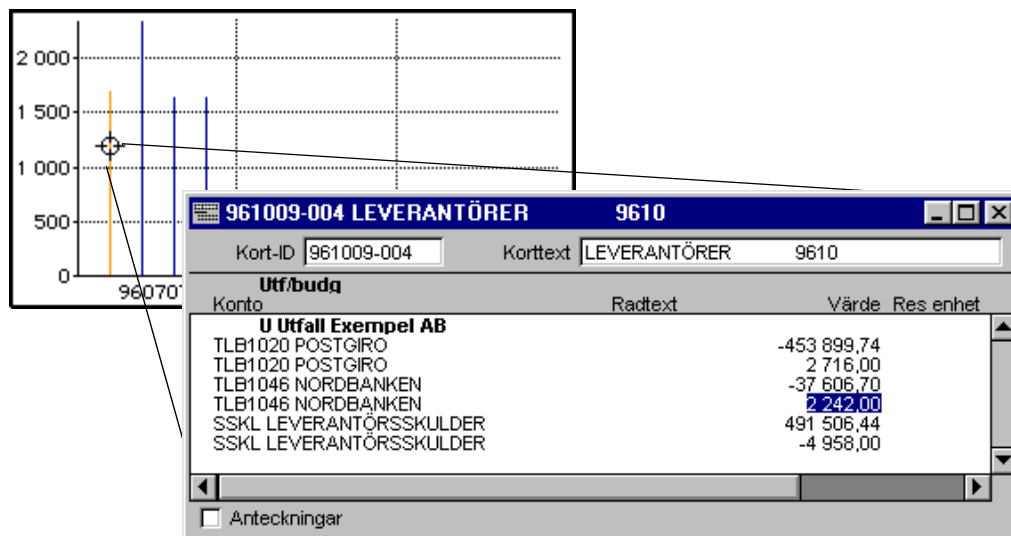
Motsvarande kort öppnas, med det fält som du pekade på framhävt (i detta fall korttexten):

Konto	Radtext	Värde	Res enhet
U Utfall Exempel AB			
TLB1020 POSTGIRO		-453 899,74	
TLB1020 POSTGIRO		2 716,00	
TLB1046 NORDBANKEN		-37 606,70	
TLB1046 NORDBANKEN		2 242,00	
SSKL LEVERANTÖRSSKULDER		491 506,44	
SSKL LEVERANTÖRSSKULDER		-4 958,00	

☐ Anmärkningar

Diagram – Stapel.

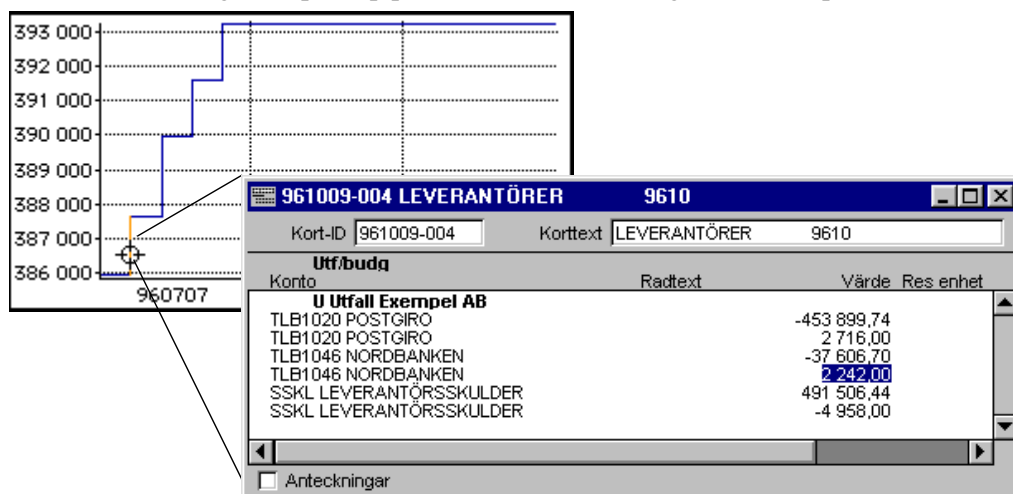
Tryck på Ctrl-tangenten för att ändra markören på skärmen till ett

“kikarsikte”. Om du ställer siktet på en stapel och klickar på den, får du motsvarande resultat som när du klickar på en rad i listan.

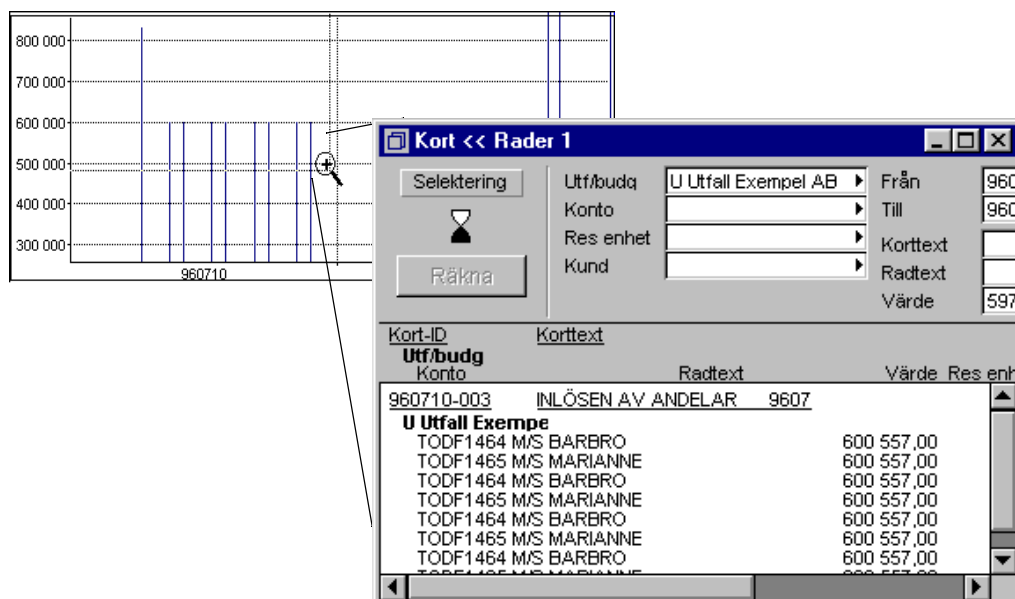
Diagram – Linje.

Fungerar i princip på samma sätt som föregående exempel.

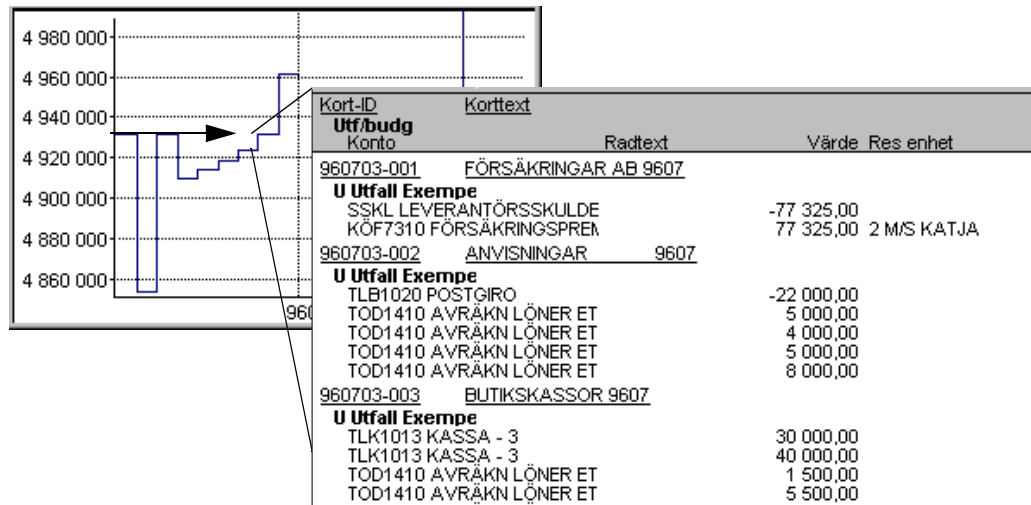
Drag för att välja ett antal transaktioner

I ett diagram kan du genom att hålla ned Ctrl-tangenten och dra med musen över flera transaktioner få en lista över dessa:

De transaktioner/staplar som har sina toppar inom det dragna området väljs ut och visas som ett Kort som innehåller just de transaktioner som markerades.

Du kan även använda ett linjediagram för att få samma resultat:

I detta fall är det bara möjligt att dra horisontellt (längs tidsskalan).

11

Analysmallar

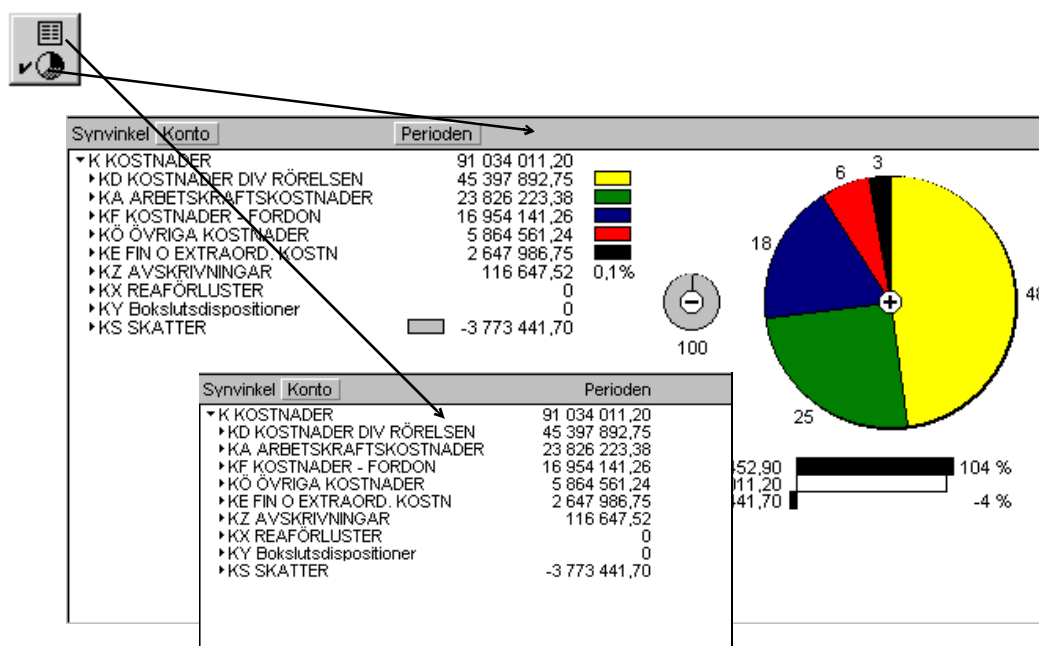
Komponenter

Komponenter - beskrivning

I kort- och radmallar arbetar man på en mycket detaljerad nivå, med enstaka värden. Vid komponentanalys ligger uppmärksamheten främst på aggregerade värden. Du vill till exempel se kostnader per konto, per resultatenhet, per projekt, per produkt, eller... Det finns vanligen en mängd olika klassificeringar av data i en verksamhet. I vårt exempel - demoföretaget - är vi begränsade till två dimensioner genom de data som finns tillgängliga: – Konto och Resultatenhet.

Data kan presenteras som tabeller eller cirkeldiagram. Diagrammen innehåller även en del tabeller.

Synvinkel

Menyn *Synvinkel* gör det möjligt att ögonblickligen ändra dimensionen för att betrakta data ur en annan synvinkel.

Konto		
Utf/budg		
▼ Konto		
Res enhet		
Kund		
Dim 5		
Dim 6		
Dim 7		
Dim 8		
Dim 9		
Dim 10		
Dim 11		
Dim 12		

Synvinkel	Konto	Perioden
▼	K KOSTNADER	91 034 011,20
▶	KD KOSTNADER DIV RÖRELSEN	45 397 892,75
▶	KA ARBETSKRAFTSKOSTNADER	23 826 223,38
▶	KF KOSTNADER - FORDON	16 954 141,26
▶	KÖ ÖVRIGA KOSTNADER	5 864 561,24
▶	KE FIN O EXTRAORD. KOSTN	2 647 986,75
▶	KZ AVSKRIVNINGAR	116 647,52
▶	KX REAFÖRLUSTER	0
▶	KY Bokslutsdispositioner	0
▶	KS SKATTER	-3 773 441,70

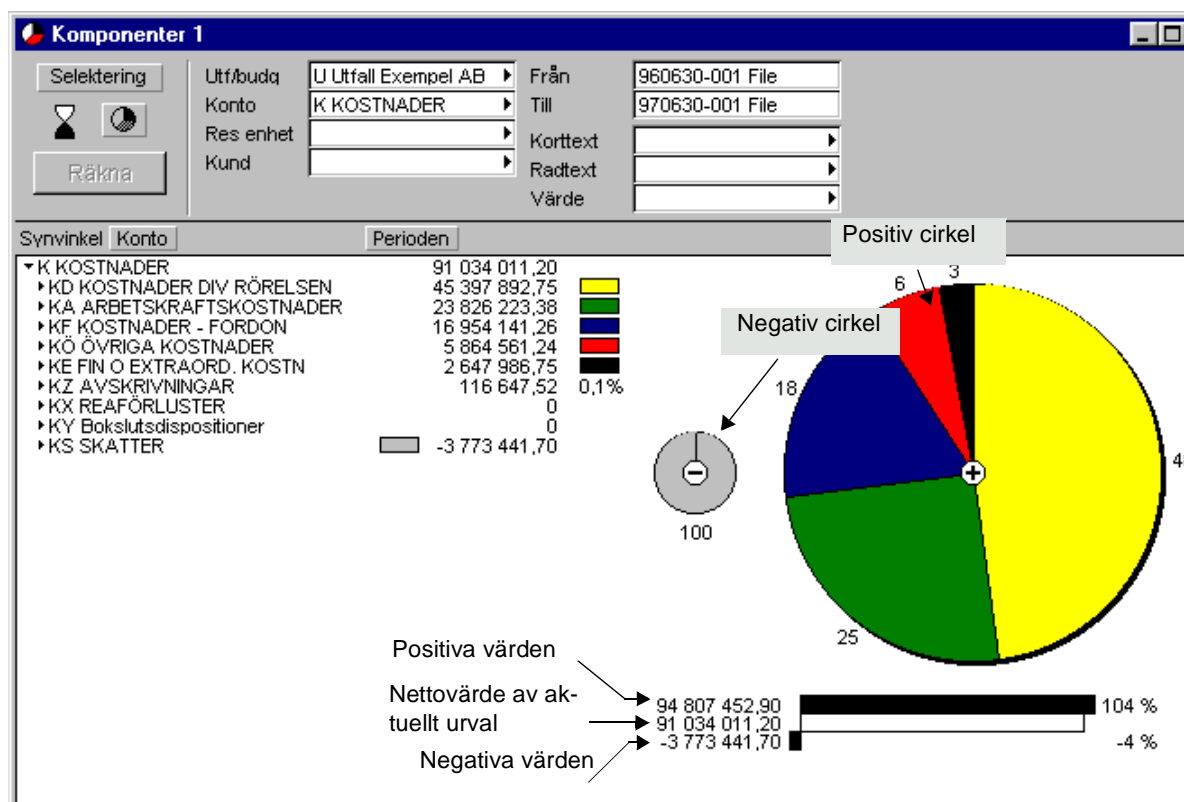
Synvinkel	Res enhet	Perioden
▼	Res enheter	91 034 011,20
▶	Ö Östra	45 530 238,09
▶	Ö5 M/S ANNSOFI	23 644 951,68
▶	Ö6 M/S BARBRO	21 239 732,14
▶	Ö7 M/S MARIANNE	724 566,00
▶	Ö9 M/S ISABEL	267 337,48
▶	Ö8 M/S ALEXANDRA	-346 349,21
▶	V Västra	37 018 043,50
▶	V1 M/S HEIDI	11 622 896,07
▶	V3 M/S CAJSA	9 799 307,89
▶	V2 M/S KATJA	9 315 281,87
▶	V4 M/S GUNILLA	6 280 557,67

Att kunna se summeringar för komponenter i dimensionerna är en viktig egenskap hos komponentanalysen.

Arbeta i resultatytan

Cirkeldiagram

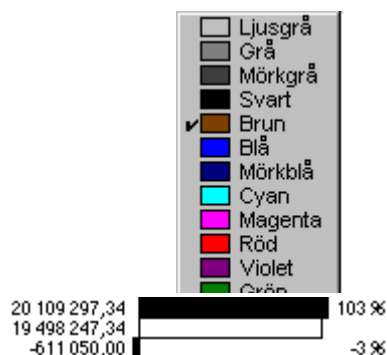
I diagramvy kan en av tabellerna visas tillsammans med motsvarande cirkeldiagram. Välj kolumn med pop-upmenyn till höger i diagramfältets rubrik.

Cirkelsektorer. Varje cirkelsektor visar värdet för en komponent som andel av summan för perioden. Du kan ändra innehållet till andra mått, som motsvaras av de olika kolumnerna som är tillgängliga i pop-up menyn till höger i diagramrubriken.

Positiva och negativa värden i olika cirkelar. Eftersom det är meningslöst att visa positiva och negativa värden i samma cirkeldiagram så visas de i olika cirkelar, vars ytor är proportionella till sina respektive totaler.

Sektor och motsvarande rader är kopplade. Klicka på antingen en cirkelsektor eller på en rad i tabellen så visas motsvarande rad eller sektor.

Ändra färger. Klicka med höger musknapp på den färgade rutan för en rad. Då visas en färgpalett där du kan byta färg på komponenten.

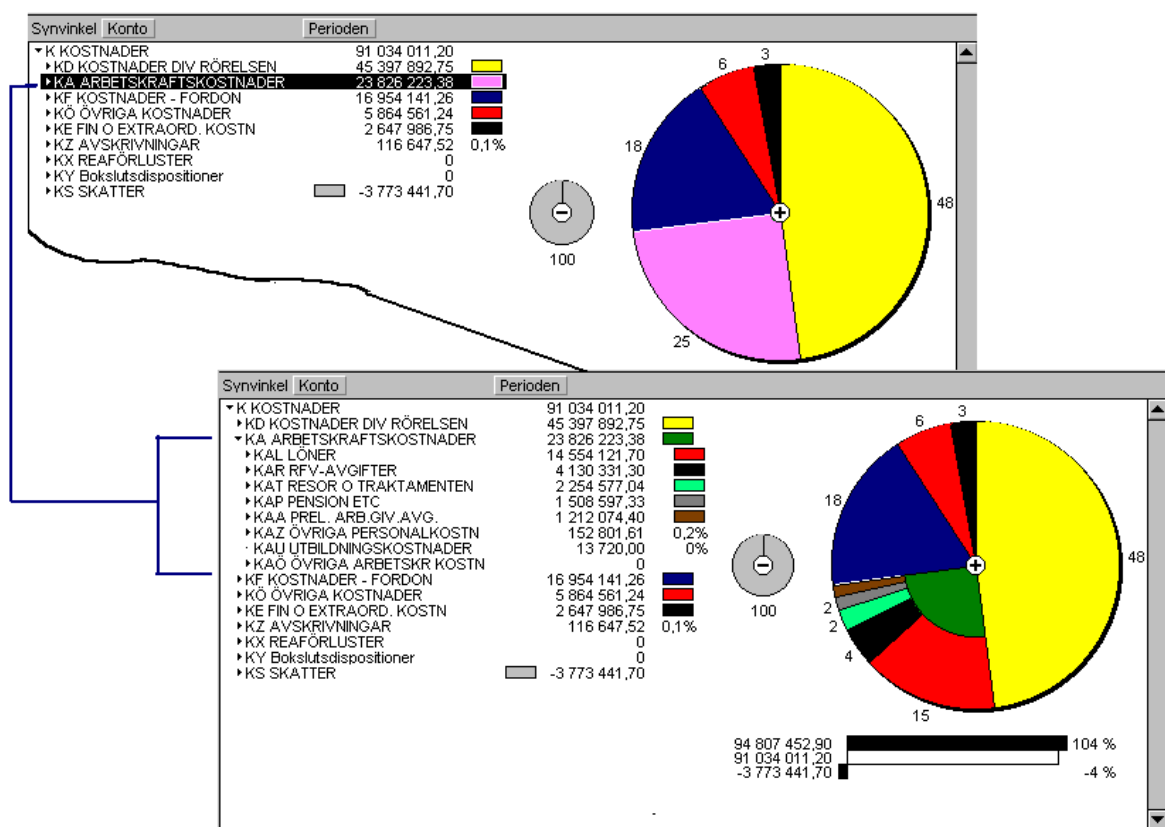
Positiva och negativa värden. Värdena i tabellen är uppställda i separata kolumner för positiva (höger) och negativa (vänster) värden. Raderna är indragna i enlighet med hierarkin för den visade dimensionen.

Procent. Visas i enlighet med inställningarna på Tillvals-sidan.

Svartvita horisontella staplar. Den vita stapeln visar summan av alla rader. De två svarta staplarna visar resp summa av de positiva och negativa värden som samtidigt visas i cirkeln.

Expandera komponent. Du kan visa detaljer hos en komponent eller subkomponent på flera olika sätt:

- Klicka på komponentens hierarkisymbol eller direkt på komponentens text på samma sätt som en komponent expanderas i en tabell.
- Klicka på komponentens cirkelsektor.

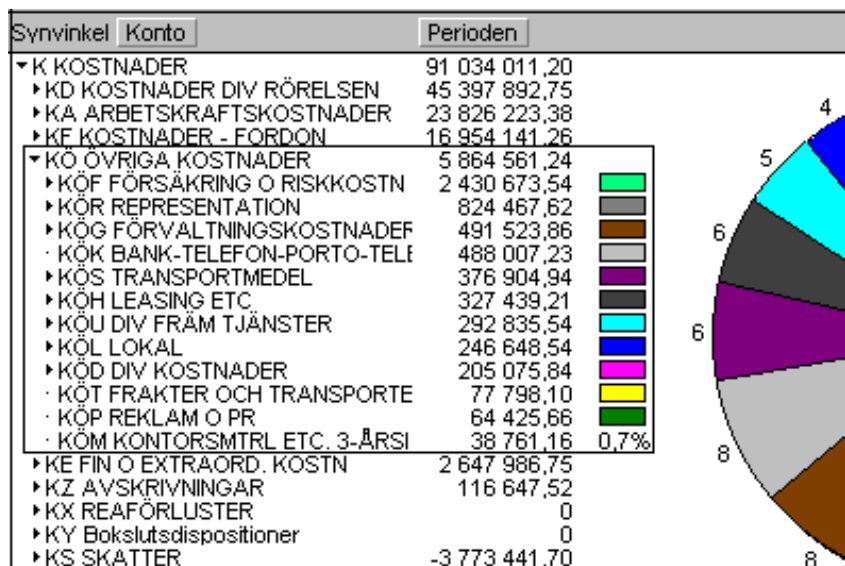

Slå ihop komponent. Det finns två sätt att "fälla ihop" en komponent:

- Klicka på komponentens hierarki-symbol eller på texten.

- Klicka på den inre cirkelsektorn i det expanderade diagrammet.

Cirkelsektor för subkomponenter. Om du expanderar alla nivåer i detta exempel så blir antalet delar för stort och överblicken förloras. Lösningen är att fokusera på en viss komponent, och låta de andra vara ihopfällda. Håll ner Shift-tangenten när du klickar på en komponent, t ex *Övriga kostnader* så ändras diagrammet till:

Diagrammet visar nu värdena inom ramen. De svarta och vita staplarna visar de relativa storlekarna för detta diagram i jämförelse med det ursprungliga.

För att vända på processen kan du shift-klicka på samma komponent igen.

Om du klickar (utan att hålla ned shift-tangenten) på en komponent på en högre nivå, flyttas det inramade området till den nivån. Sedan måste du expandera denna komponent för att se dess undernivåer.

Visa komponentrader. Håll ner Ctrl-tangenten. Detta förvandlar markören till symbolen för ett kikarsikte. Med Ctrl-tangenten nedtryckt, klicka på antingen en komponent i tabellen till vänster eller på en sektor i diagrammet. Då öppnas ett nytt fönster med samtliga rader som utgör summan av komponenten.

Definitionssidor

Selektioner

Se "Selektioner" på sid 74.

Delmängder

Se "Delmängder" på sid 86.

Kolumner

Bestämmer vilka data som visas i tabellen.

Exempel

Om du väljer följande som Kolumner:

så får du något i den här stilen, beroende på data:

Synvinkel	Konto	Före	Perioden	I slutet	Efter	Total
▶ K KOSTNADER		0	91 034 011,20	91 034 011,20	0	91 034 011,20
▶ KD KOSTNADER DIV RÖRELSEN		0	45 397 892,75	45 397 892,75	0	45 397 892,75
▶ KA ARBETSKRAFTSKOSTNADER		0	23 826 223,38	23 826 223,38	0	23 826 223,38
▶ KF KOSTNADER - FORDON		0	16 954 141,26	16 954 141,26	0	16 954 141,26
▶ KÖ ÖVRIGA KOSTNADER		0	5 864 561,24	5 864 561,24	0	5 864 561,24
▶ KE FIN O EXTRAORD. KOSTN		0	2 647 986,75	2 647 986,75	0	2 647 986,75
▶ KZ AVSKRIVNINGAR		0	116 647,52	116 647,52	0	116 647,52
▶ KX REAFÖRLUSTER		0	0	0	0	0
▶ KY Bokslutsdispositioner		0	0	0	0	0
▶ KS SKATTER		0	-3 773 441,70	-3 773 441,70	0	-3 773 441,70

Om och **hur** en kolumn visas bestämmer du med en pop-up meny för varje kolumntyp.

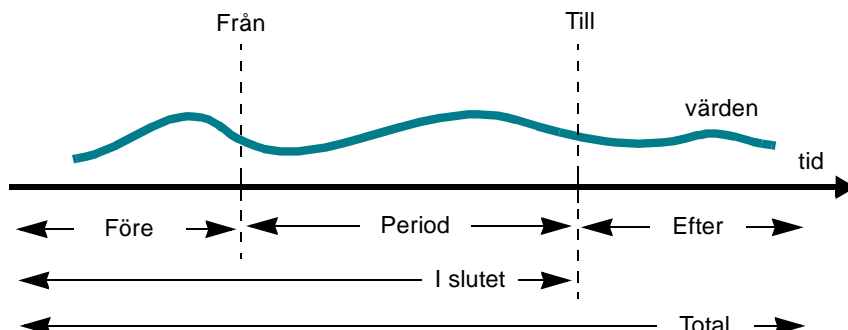
Ingen kolumn för dessa värden

Kolumnen visas med normal textstil

Kolumnen visas med fetstil

Alla kolumnvärden beror på det tidsintervall som definierats på sidan *Selektering*. I följande illustration hänvisar tidpunkterna (dvs. kort-ID) *Från* och *Till*, till den valda perioden:

Perioden, som är grunden för alla andra värden, baseras på tidsintervall:

Värdet *I Slutet* är t ex summan av alla värden från filens allra första värde till det kort-ID som skrivits in i *Till*-fältet. (Värdena ska

naturligtvis även uppfylla de urvalskriterier som angetts i andra selekteringsfält på sidan).

Utöver de mått som visas ovan, finns även följande tillgängliga:

Negativa och Positiva. Delar upp Period summan i dess negativa och positiva delar.

Antal. Ger antalet rader i selekteringen.

Tillval

Komponenter

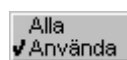
Data visas efter den hieraki som angivits i dimensionstabellen (Med trädstruktur).

Alla komponenter visas på den lägsta nivån. (Utan trädstruktur).

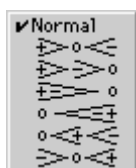

Alla komponenter visas, antingen de har ett värde eller ej. (Med nollvärden).

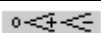
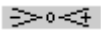
Endast direkt kodade komponenter visas. (Utan nollvärden).

Ordning

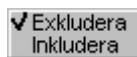
Komponenter kan sorteras antingen baserat på strukturen i dimensionstabellen, (Normal), eller baserat på komponentens värde i en valfri kolumn. Sorteringsordningarna förklaras i tabellen nedan.

Talen -4, -2, 0, 1, 3 sorteras som		
	Som i dimensionstabellen	3, -4, -2, 1, 0
	Fallande värde	3, 1, 0, -2, -4
	Först fallande positiva, sedan stigande negativa, noll sist	3, 1, -4, -2, 0
	Fallande absolut värde	-4, 3, -2, 1, 0
	Stigande absolut värde	0, 1, -2, 3, -4

Talen -4, -2, 0, 1, 3 sorteras som		
	Noll först, sedan stigande positiva, sedan fallande negativa värden	0, 1, 3, -2, -4
	Stigande värde	-4, -2, 0, 1, 3

Värden

Undernivåer. Ofta, men inte alltid, vill man se aggregerade data för komponenter på högre nivå.

Endast värden för direkt kodade komponenter visas.

Summor för alla aggregerade nivåer, undernivåer och enskilda komponenter visas.

Decimaler

Se "Decimaler" på sid 83.

Visa dimensionstabeller

Bestämmer hur dimensionstabellerna visas. Detta sätts normalt som en allmän egenskap hos varje dimension, men här kan presentationen ändras.

Visning av procenttal

Bestämmer hur procenttal visas i diagram.

Alternativen är ingen visning, procent utan decimaler, procent med en decimal.

Stödlinjer

Se "Hjälplinjer" på sid 83.

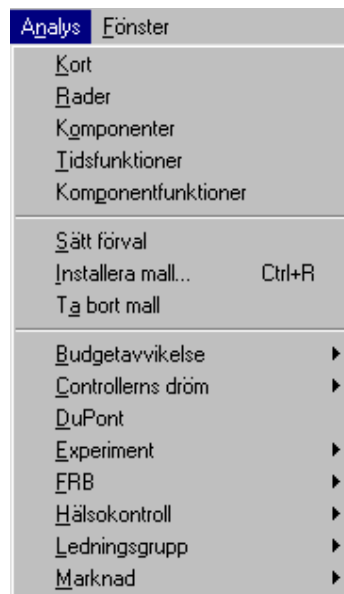
Utskrift, export och anteckningar

Se "Utskrift" på sid 87.

12

Analysmallar

Tidsfunktioner

Tidsfunktioner - användning

Tidsfunktioner används bl a till att jämföra utvecklingen av flera variabler, utvalda med olika selekteringar. För varje delmängd definieras en variabel som innehåller ett mått på de utvalda värdena. Vanligen är summan av variabelns värden det mest använda, men i vissa fall kan man hämta en annan värdetyp i en lista av tillgängliga typer (t ex antal transaktioner, medelvärde etc).

Med ett eller flera sådana urval kan man bygga beräkningsformler, t ex avvikelser av verkliga värden från budget, nyckeltal mm.

Resultatet kan presenteras i tabellform eller i diagramform.

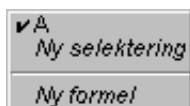
I varje mall kan man ändra tidskalan, vilket bestämmer upplösningen i tidsdimensionen. Det finns en lång lista av tidskalor som fördefinierats i HAT. Dessutom kan man definiera egna skalor och använda dem på samma sätt.

Definitionssidor

Variabler

Den viktigaste definitionssidan är Variabler sidan:

Den första sidan är en tom sida med beteckningen A. I pop-up menyn som visar detta namn, kan du skapa två saker:

- en *Ny selektering*, dvs en selekteringsvariabel som låter dig göra ett urval med hjälp av de vanliga selekteringsfälten.
- en *Ny formel*, där du kan definiera en beräkningsformel med hjälp av selekteringsvariablerna och/eller andra formler.

Definiera selekteringsvariabler

Selekterade rader

Du gör selekteringen på samma sätt som i alla andra mallar, t ex *Övriga kostnader*:

Namn

Variabelnamn. 'A' är HAT:s förvalda namn. Det kan ändras till ett annat namn i fältet till höger. Variabelnamnet får innehålla bokstäver och siffror eller tecknet för punkt (.). Alla andra tecken ändras till punkt. Det första tecknet måste vara en bokstav. I annat fall lägger HAT till ett 'V', dvs '123' ändras till 'V123'. Punkt betraktas i detta sammanhang som en bokstav, dvs en punkt får inleda namnet.

Exempel

Om du skriver

'Övriga kostnader' (med mellanslag)

så ändrar HAT detta till

'Övriga.kostnader' (med mellanslaget ersatt av punkt)

Titel. Titelfältet

syns bara om *Visa* är ifyllt. Skriv en godtycklig text i detta fält för att använda som rubrik för variabeln. Om fältet är tomt används variabelnamnet i stället.

Mått

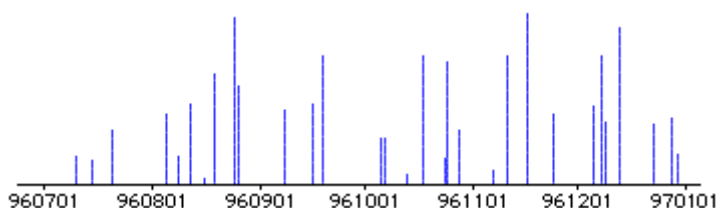
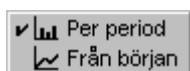
De två pop-up menyerna till höger bestämmer vilket mått som ska användas för variabeln.

Första pop-up meny. Välj en av följande

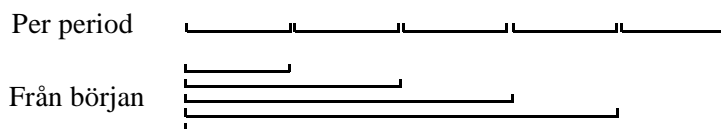
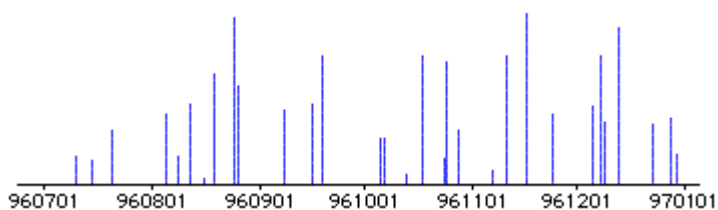
Antal	Antal rader
Summa	Summa av värden i selektering
Produkt	Produkten av värden i selektering
Genomsnitt	Aritmetiskt medelvärde
Geometr medelv	Geometriskt medelvärde
Största	Största värde
Minsta	Minsta värde
Första	Första värde
Sista	Sista värde

Summa är säkert den som används oftast, men ibland kan någon av de andra vara användbar.

Per period eller från start. Transaktionerna i selektering kan vara utspridda längs tidsaxeln på följande sätt:

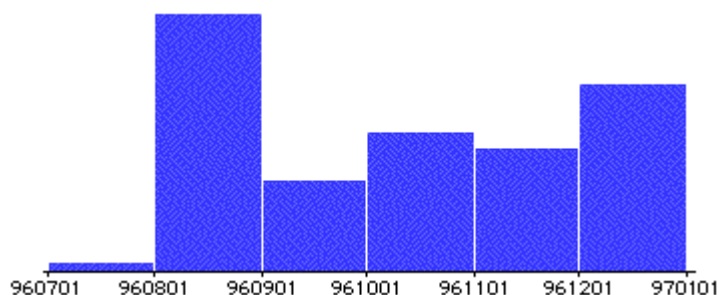
Om tidsskalan är satt till *Månad*, och typ är satt till *Summa*, kan du välja att visa summeringen *Per Period* (dvs. per månad) eller *Från början*. Båda alternativen visas i följande diagram:

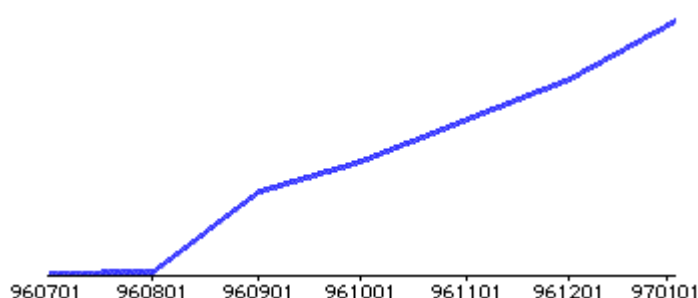
Om måttet är *Summa* och tidsskala är *Månad* är

- varje värde *Per period* lika med summan av värdena under månaden.
- varje värde *Från början* lika med summan av värdena från det första till det sista värdet under varje månad. Med andra ord det ackumulerade värdet.

I diagramform visas värdena alltid som ett stapeldiagram när *Per period* är valt.

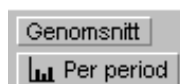

Men om inställningen är *Från början*, så är det alltid ett linjediagram:

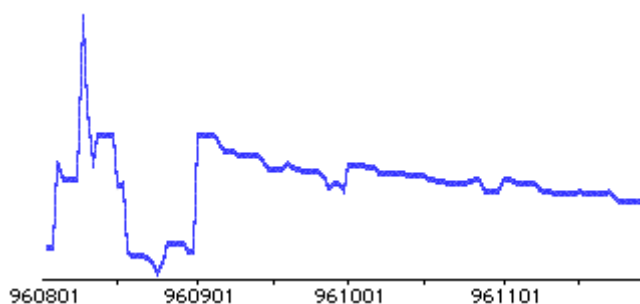
I stapeldiagrammet motsvarar en stapels yta det totala värdet av transaktionerna under en månad. De ackumulerade värdena i ett linjediagram möter detta värde vid slutet av varje månad. Den rätta linjen mellan två månads- eller periodslut kan antas visa den genomsnittliga förändringen under perioden.

Samma logik gäller även för de andra måtten. Om t ex inställningarna är:

så beräknas genomsnittet för alla transaktioner under perioden. Vad händer om den andra pop-up menyn ändras till *Från början*?

I det fallet beräknas genomsnittsvärdet för varje period från urvalets första dag fram till slutet av varje period. Dvs genomsnittet kommer att baseras på ett successivt större antal transaktioner. För ett visst urval får man därför ofta en kurva som successivt närmar sig genomsnittlig transaktionsstorlek, med allt mindre variationer:

Det är lätt att tänka sig att inställningen *Från början* motsvarar 'ackumulering' i betydelsen successivt adderade värden. Detta är emellertid sant bara om måttet är satt till *Summa*. I de övriga fallen gäller det att tänka igenom hur resultatet verkligen beräknas.

Definiera formler

Man vill ofta beräkna nya värden med utgångspunkt från de selekterade variablerna, t ex avvikelser mellan verkliga värden och budget, avkastning på investeringar (ROI), avkastning på försäljning (ROS), likviditetskvoter och andra nyckeltal.

Grunder

Låt oss illustrera formler med ett enkelt exempel - beräkna avvikelse mellan budget och utfall. Två selekteringsvariabler har definierats:

1. Verkliga kostnader per månad, till slutet av februari 1997:

2. Budgeterade kostnader per månad, för samma tid.

Välj härnäst *Ny formel* i pop-up menyn. Då visas:

Budgetavvikelse beräknas vanligen som differensen

$$\text{Avvikelse} = \text{Kostnader.utfall} - \text{Kostnader.budget}.$$

Skriv in formeln i formelfältet, antingen genom att skriva in hela uttrycket från tangentbordet, eller klicka på triangeln till höger i inmatningsfältet. Då visas en pop-up meny där du kan välja variabelnamnen från en lista.

Den senare metoden är användbar när du har långa, beskrivande variabelnamn. Om du föredrar en mera matematisk uttrycksform, ger du variabler och uttryck korta namn, och skriver in beskrivningen i Rubrikfältet i stället.

I vårt exempel väljer vi att visa alla värden (du kan välja bort kolumner genom att ta bort markeringen i rutan 'Visa' för en eller flera variabler).

Månader	Kostnader.utfall	nader.budget	Avvikelse
Före	0	0	0
960630	0	0	0
960731	2 978 479	9 023 061	-6 044 583
960831	16 519 769	8 445 103	8 074 666
960930	11 139 148	10 499 473	639 676
961031	9 699 356	8 267 591	1 431 766
961130	10 223 712	1 948 277	8 275 435
961231	9 040 799	14 338 500	-5 297 701
970131	11 628 259	9 949 459	1 678 800
970228	8 376 552	8 701 706	-325 154
970331	0	0	0

Om du vill ha budgetavvikelsen uttryckt i procent, kan du definiera följande formel:

$$\text{Avvikelse.proc} = \text{Avvikelse}/\text{Kostnader.budget}*100$$

Detta blir vår formel nr två, och tabellen får ytterligare en kolumn:

Månader	Kostnader.utfall	Kostnader.budget	Avvikelse	Avvikelse.proc
Före	0	0	0	
960630	0	0	0	
960731	2 978 479	9 023 061	-6 044 583	-67
960831	16 519 769	8 445 103	8 074 666	96
960930	11 139 148	10 499 473	639 676	6
961031	9 699 356	8 267 591	1 431 766	17
961130	10 223 712	1 948 277	8 275 435	425
961231	9 040 799	14 338 500	-5 297 701	-37
970131	11 628 259	9 949 459	1 678 800	17
970228	8 376 552	8 701 706	-325 154	-4
970331	0	0	0	

Tillgängliga operatörer

Operatörer i formler. De vanliga aritmetiska operatörerna (+, -, *, och /) är vanligen allt du behöver, men det finns en mängd andra som är användbara i olika sammanhang.

Alla operatörerna är tillgängliga som en pop-up meny när du håller ner *höger musknapp* (i Windows).

	Operator symbol	Beskrivning	MacOS symbol
Tid	T	Tid, i år (T=0 vid Från-datum, T=0,5 vid mitten av år 1, T=1 vid slutet av år 1, T=2 vid slutet av år 2, etc)	
Aritmetik	+ -	Addition och subtraktion	
	* /	Multiplikation och division	

	Operator symbol	Beskrivning	MacOS symbol
	^	Potens	
	sqr	Kvadrat	
	sqrt	Kvadratroten	√
Exponential	exp	Naturlig (bas e) exponential funktion	
	exp2	Bas 2 exponential funktion	
	exp10	Bas 10 exponential funktion	
Logaritmer	ln	Naturlig (bas e) log funktion	
	lg	Bas 2 log funktion	
	log	Bas 10 log funktion	
Trigo-nometri	sin	Sinus (argument i radianer)	
	cos	Cosinus (argument i radianer)	
	tan	Tangens (argument i radianer)	
Avrundning	round	Närmaste heltal	≈
	up	Uppåt (till närmaste heltal)	»
	down	Nedåt (till närmaste heltal)	«
	int	Heltalsdel (runda av mot noll)	
	frac	Deciamaldel (behåll endast decimal-delen)	
Special	abs	Absolutvärde	
	sign	-1 om argument är negativt, +1 om positivt, 0 vid noll	
	ran	Slumptal i intervallet [0 till 1]	
	pi	Pi (3.141592...)	π

Kolumnen 'MacOS symbol' innehåller alternativa operatorer som bara användas på Macintosh-datorer. De kan inte överflyttas till Windows.

Operationer på tiden. Pop-up menyn under formelfältet låter dig definiera beräkningar för konsekutiva, på varandra följande värden i en tabell. Om du vill se hur budgetavvikelsen ackumuleras över tiden, kan du göra på följande sätt:

Operation över tiden	Ingen	Σ Addera från start
	Avvikelse	Ackumulerat
	0	0
	0	0
	-6 044 583	-6 044 583
	8 074 666	2 030 083
	639 676	2 669 759
	1 431 766	4 101 525
	8 275 435	12 376 960
	-5 297 701	7 079 259
	1 678 800	8 758 059
	-325 154	8 432 905
	0	8 432 905

Alla tillgängliga operatörer följer i listan nedan:

Operator	Betydelse
Ingen	Ingen beräkning
Σ Addera från start	Summera periodvärden löpande
Δ Differens	Differensen mellan konsekutiva värden. När denna operator appliceras på en variabel som definierats som 'Summa: Från början' blir resultatet detsamma som om 'Summa: Per period' hade använts.
Π Multiplicera från start	Multiplikerar konsekutiva värden. Kan t ex användas för beräkning av indexserier.
\div Kvot	Kvoten mellan successiva värden, dvs inversen till multiplikation.

Byte mellan variabler

När du arbetar med en mall som omfattar många variabler så vill man ofta byta snabbt mellan variablerna. I stället för att byta med hjälp av menyn, kan du klicka på kolumnrubriken.

Delmängder

Se "Delmängder" på sid 86.

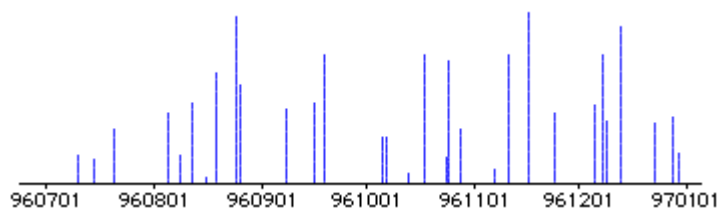
Axlar

Variablerna i en tidsfunktionsmall kan definieras för olika tidsintervall. Du kan skriva in olika tidsintervall för varje variabel i *Från* och *Till* fälten. På definitionssidan *Axlar* kan du ange det tidsintervall som ska gälla för mallen i sin helhet.

Tidsaxel. Inställningarna i *Från*- och *Till* fälten bestämmer inte bara hur tabeller och diagram ska visas. De används även indirekt för att bestämma värdet på *Före*, vilket kräver en förklaring.

Anta att med en tidsaxel angiven som

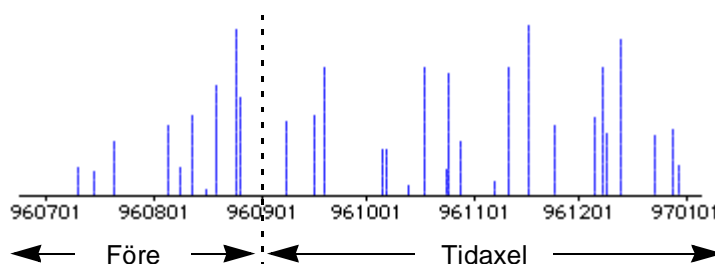
för ett visst urval så ser transaktionsserien ut som följer:

Om *Från* datum istället är 960601 så kommer presentationen i alla tabeller och diagram att börja vid detta datum, men det är då fortfarande möjligt att referera till transaktioner före 960901. Detta är viktigt i det (vanliga) fall då man vill att en selekteringsvariabel visar ackumulerade värden från början av en tidsserie. Om *Tidsaxel* i detta exempel sätts till:

Tidsaxel	
Från	960901-001
Till	970630-999

så definieras implicit följande tidsskala.

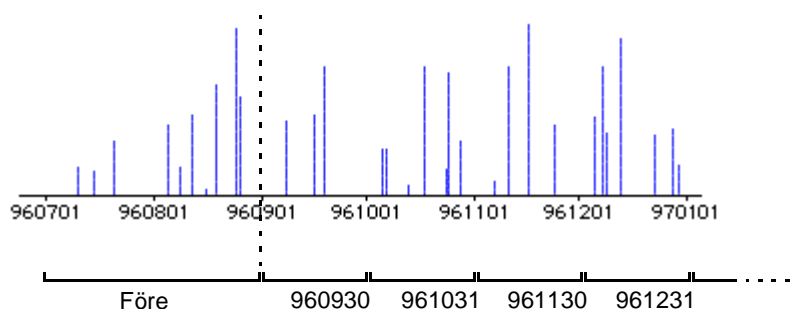

Trots att variabler i detta sammanhang är definierade inom tidsintervallet för *Tidsaxel* så kan de ändå 'nä ut' till tiden i intervallet *Före*.

Exempel: Om selekteringen görs med alternativet *Summa: Per period* för följande tidsintervall,

Från	960701-001
Till	970630-001 File

med tidsskalan satt till **Months**, blir värdeintervallen:

Värdeaxel. Anger den vertikala axeln i diagram.

Du kanske alltid vill visa nollaxeln i ett diagram. Använd i så fall följande inställning:

Om inget anges i dessa fält kommer HAT att automatiskt justera skalan i diagrammet så att alla värden får plats och så lite som möjligt av bildskärmsytan går förlorad.

Genväg till sidan Axlar. När en tidsfunktion visas som diagram, så kan du klicka i utkanten på tidsaxeln för att få fram Axel-sidan.

Tillval

På denna sida har flera olika inställningar samlats. De är grupperade i två avdelningar: *Grafisk Presentation och Stödlinjer*.

Grafisk presentation. Gäller bara diagrampresentationen.

Inställning	Betydelse
☒ 10 ⁿ	Visar värden i exponentiellt format.
☒ +/-	Ändrar tecken på de tal som visas i diagrammet. Värdena ändras inte, utan bara presentationen.
	Visar stödlinjer i diagrammet, vertikalt och horisontellt.
	Bestämmer vilken tidsskala som ska användas. Den inbyggda tidsskalan heter 'Datum' och är den enda tillgängliga om ingen annan har definierats i databasmenyn.
☒ Visa referenslinje ☒ Visa idaglinje	Visar vertikala linjer i diagrammet. En röd linje motsvarar referenspunkten Se "Databastillval" på sid 65. En grön linje visar dagens datum.

Inställning	Betydelse
☐ Visa nollinje	Den horisontella nollinjen visas som en prickad linje i diagrammet.
	Bestämmer utseendet på stapeldiagrammen, sida vid sida, överlappande etc.

Stömlinjer. Denna inställning gäller endast diagram. Det finns flera olika alternativ för vertikala stömlinjer, men bara ett (en prickad linje mellan kolumnerna) för den horisontella skalan.

Utskrift, Export och anteckningar

Se "Utskrift" på sid 87.

Andra inställningar

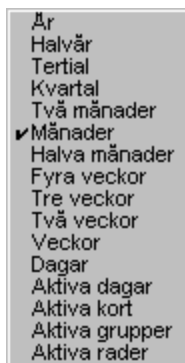
Diagram eller tabell

Använd denna knapp för att välja presentationsform.

Tidsskala

Längst till vänster i rapportytan kan man välja tidsskala för mallen. I mallen finns en prickad linje. I den övre delen återfinns alla tidsskalor som är inbyggda i HAT. Under linjen finns de som definierats som egna tidsskalor i databasmenyn. De flesta skalorna är självförklarande, men de rader som innehåller ordet Aktiv kräver en förklaring.

Alla variabler som definierats för en viss mall bestämmer tillsammans den mängd rader som inkluderas i någon av dessa variabler. En rad kallas 'aktiv' om den innehåller ett värde som inte är noll. Om en Grupp innehåller minst en aktiv rad, så är gruppen aktiv. Detta fortsätter upp till dag-nivån.

Sätt menyn till *Aktiva kort*, med måttet för selekteringsvariabeln A är satt till *Summa: Per period*. Resultatet blir då summan av alla radvärden i

varje kort. Tidsskalan blir tämligen detaljerad - den kommer att innehålla även kortens ordningsnummer för varje dag:

Aktiva kort	A
Före	0
960701-001	104 826,00
960701-002	36 884,00
960701-003	385 951,34
960701-004	167 319,00
960701-005	96 807,00
960701-006	17 872,00
960703-001	77 325,00
960707-001	51 475,00
960707-006	202,10
960707-008	305,00

Arbeta interaktivt med tidsanalys

Det normala sättet att arbeta med HAT är att visa underliggande detaljer genom att peka och klicka. Du kan klicka på tabellvärden eller i diagram. Resultatet visas alltid i tabellform. HAT ger olika typer av resultat beroende på om det klickade är en ren selektion eller om det är resultat av en formel i en tidigare beräkning.

Klicka på ett element i en selektion.

Månader	Utfall	Budget	Avvikelse, %
Före	0	0	
960630	0	0	
960731	2 978 479	9 023 061	67
960831	16 519 769	17 468 164	5
960930	11 139 148	27 967 637	60
961031	9 699 356	36 235 227	73
961130	10 223 712	38 183 504	73
961231	9 040 799	52 522 004	83
970131	11 628 259	62 471 463	81
970228	8 376 552	71 173 170	88
970331	6 991 419	80 971 771	91

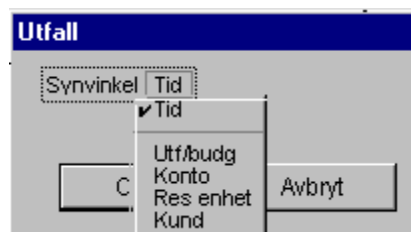
Utfall

Synvinkel Tid

OK Avbryt

I denna dialog anger du efter vilken dimension du vill studera detaljerna för variabeln. Den inbyggda tidsdimensionen är förvald, men du kan

också välja någon av andra dimensionerna genom att klicka på den i pop-up menyn :

Upplösningen av variabeln bestäms av ditt val:

Om valet är tid. Alla rader som ingår i det valda värdet visas i en Rad-mall:

Selektion		Utf/budg	U Utfall Exempel AB	Från	961001-001
		Konto	K KOSTNADER	Till	961031-999
		Res enhet		Korttext	
		Kund		Redtext	
				Värde	
Räkna					
Kort-ID	Korttext	Konto	Res enhet	Redtext	
Perioden:					
961002-002	NORSKE FISKEXPOST NR 44 9610	KB6802 BANKKOSTNADER - FK-BANK	06 M/S BARBR		
961002-003	LIKV 9610	KD4014 DIV. ARVODEN	V3 M/S CAJSA		
961002-004	SV SKUMSLÄCKNING 9610	KF4002 FORDON;REP,UNDERH,FÖRBR	V4 M/S GUNILL		
961002-005	BENGTSSONS TRÅ 9610	KF4002 FORDON;REP,UNDERH,FÖRBR	V1 M/S HEIDI		
961002-006	BENGTSSONS TRÅ 9610	KF4002 FORDON;REP,UNDERH,FÖRBR	V4 M/S GUNILL		
961002-007	GÖTEBORGSOMRÅDET 9610	KD4012 PARKERING MM	V1 M/S HEIDI		
961002-008	VÄRBERGS KOMMUN 9610	KD4012 PARKERING MM	05 M/S ANNISO		
961002-009	VÄSTERÅS TRANSP 9610	KD4012 PARKERING MM	V3 M/S CAJSA		
961002-010	SVENSKA GLASS 9610	KF4011 FÖRSLITNINGSDETALJER	V1 M/S HEIDI		
961002-011	SUNES AB 9610	KF4010 DRIVMEDEL	05 M/S ANNISO		
961002-012	SJ. AB 9610	KD4012 PARKERING MM	V1 M/S HEIDI		
961002-013	SJÖGREN'S JÄRN 9610	KD4012 PARKERING MM	V1 M/S HEIDI		
961002-014	YNGVE HÖGLUND A 9610	KD4012 PARKERING MM	V1 M/S HEIDI		
961002-015	STENS BÅDSERVIC 9610	KD4012 PARKERING MM	V1 M/S HEIDI		
961002-016	AB KLIPPANS BRÖ 9610	KD4012 PARKERING MM	05 M/S ANNISO		
961002-017	TRANSPORT KONSU 9610	KD4012 PARKERING MM	05 M/S ANNISO		
961002-018	KULLENBERGS KON 9610	KÖT FRAKTER OCH TRANSPORTER			
961003-001	LIKV HYRA 9610	KÖM KONTORESMTRL ETC. 3-ÅRSI			
		KB6802 BANKKOSTNADER - FK-BANK			
		KAT5522 RESKOSTNADER PERS I	V4 M/S GUNILL		
		KD4050 DIV MTRL	V4 M/S GUNILL		
		KF4001 VATTEN,RENTRY,TVÄTT	V4 M/S GUNILL		

Någon av de egna dimensionerna. Motsvarande komponentanalys visas, t ex om dimensionen konto är vald:

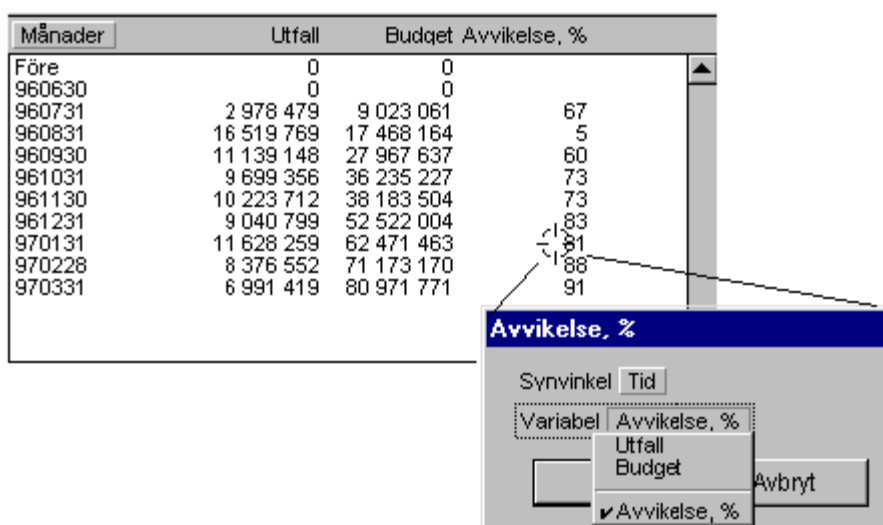
Synvinkel	Konto	Perioden
▼	K KOSTNADER	36 235 227
▶	KF KOSTNADER - FORI	6 138 358
▶	KD KOSTNADER DIV R	17 725 423
▶	KA ARBETSKRAFTSKC	9 919 379
▶	KÖ ÖVRIGA KOSTNAD	2 056 510
▶	KZ AVSKRIVNINGAR	46 580
▶	KE FIN O EXTRAORD. K	1 505 790
▶	KS SKATTER	-1 156 813

Nu visas det valda värdet uppdelat per konto, nedbrutet till den första nivån i hierarkin. Genom att peka och klicka kan du se mera detaljer, och det är naturligtvis även möjligt att byta dimension igen.

Klicka på ett element i en formel

Om du klickar på ett värde som beräknats med en formel i tidsanalysen, får du möjlighet att bestämma inte bara vilken dimension som ska visas, utan även om du vill visa resultatet av formeln mera i detalj, eller om du i stället vill se någon av de underliggande formlerna eller variablerna.

Ofta kan du lika gärna klicka direkt på selektionsvariabeln för att uppnå detta - om den visas. Följande dialogtyp visas:

Den nya mallen bestäms av inställningen i *Synvinkel*. När synvinkel är *Tid* skapas en Radanalys.

Om någon annan dimension är vald, t ex *Konto*, skapas en komponentanalys för den valda dimensionen.

Vilka värden som visas i den nya analysmallen bestäms av ditt val av *Variabel*.

Om det är en Selektion presenteras en nedbrytning till *Rader* (om *Synvinkel* är *Tid*) eller till en *Komponent* (om *Synvinkel* är en komponent).

Men om *Variabel* är en formel, t ex Avvikelse % skapas en formelutvidgning. De ingående formelvärdena presenteras som egna kolumner:

Synvinkel är satt till Tid. Nu skapas en mall för en Tidsfunktion med samma upplösning som tidigare. Byt från månader till veckor om en annan upplösning önskas.

Månader	Utfall	Budget	Avvikelse, %
Före	0	38 183 504	100
961231	9 040 799	52 522 004	83

Obs! Formelns element visas alltid, även om kolumnerna varit gömda i den ursprungliga mallen.

Synvinkel är satt till en egen dimension. Detta skapar en mall till en

Synvinkel	Konto	Utfall	Budget	Avvikelse, %
▼	K KOSTNADER	8 376 552	71 173 170	88
▶	KF KOSTNADER - FORDÖ	1 165 226	12 748 153	91
▶	KD KOSTNADER DIV RÖF	4 613 807	35 129 449	87
▶	KA ARBETSKRAFTSKOS	2 832 167	19 615 657	86
▶	KÖ ÖVRIGA KOSTNADE	182 845	3 759 928	95
▶	KZ AVSKRIVNINGAR	12 442	91 728	86
▶	KE FIN O EXTRAORD. KC	5 358	2 277 685	100
▶	KS SKATTER	-435 293	-2 449 430	82

komponentfunktion. Den valda dimensionskomponenten expanderas en nivå. Alla formelelement visas på samma sätt som för en tidfunktion.

13

Analysmallar

*Komponentfunk-
tioner*

Komponentfunktioner - användning

Denna typ av analysmall är mycket lik tidsfunktioner. I stället för att visa resultatet som en funktion av tiden, så visas det som funktioner av andra HAT-dimensioner. Det är lätt att byta synvinkel och se på data på olika sätt, t ex byta mellan Konto och Resultatenhet. På samma sätt som för tidsfunktioner definierar man ett antal selekteringsvariabler.

Det går att definiera en mängd olika formler baserade på urvalen, t ex budgetavvikelser, nyckeltal mm.

Resultaten lämnas i form av tabeller eller diagram, i förhållande till de dimensioner som använts i definitionen.

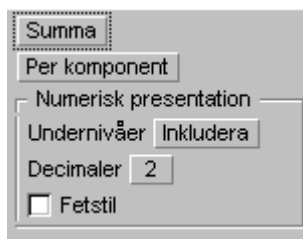
Definition-sidor

Variabler

Selekteringsvariabler

Se "Selekteringar" på sid 74. Definiera och namnge variabler på samma sätt som för tidsfunktioner. Endast skillnaderna förklaras här.

På den högra sidan av definitionssidan för variabler finner du ett antal inställningar som är speciella för komponentfunktioner.

Det förvalda alternativet för den andra pop-up menyn är "Per komponent", och motsvarar knappen "Per period" i tidsfunktioner. Det andra alternativet är "Från början". Det används när du vill beräkna en ackumulerad summa för komponenterna.

Alternativen för Numerisk presentation ser lite olika ut beroende om du arbetar med tabeller eller grafer:

Undernivåer. Alternativen är: Exkludera och Inkludera.

Exkludera	Endast värden som är direkt kodade till en komponent summeras i måttet för komponenten.
Inkludera	Alla värden för subnivåer är inkluderade.

Exempel

Normalt är måttet för en komponent summan av alla dess värden. Då innebär inställningen Undernivåer : Inkludera för variabeln, att summan av alla underliggande delar kommer att visas utöver de direkt kodade värdena.

Formler

Dessa byggs upp på samma sätt som formlerna i tidsfunktioner. Skillnaden ligger i de operatorer som är tillgängliga.

Operatorer. Se "Komponentoperatorer" på sid 77. Jämfört med listan över operatorer i tidsfunktioner saknas en och två har lagts till.

- Tidsoperatören (T) används inte för komponentfunktioner.
- Följande operatorer tillkommer:

Operator symbol	Beskrivning
!	Högsta hierarkiska nivå.
#	Radantal, dvs. #A anger antalet rader i variabeln A.

Endast operatörn ! är speciell för komponentfunktioner. Den anger specifikt den högsta komponenten i en dimension, exklusive alla undernivåer (t.ex. i en summering av alla värden).

Summa: Före eller efter. Om du har en variabel vars värden representerar kvantiteter och en annan som representerar priser, är det vanligt att du vill visa summan av produkternas pris gånger kvantitet i hierarkiska summor.

Exempel

Fallet där man vill beräkna produkten av pris och kvantitet kan se ut så här:

	Antal	Pris	Total
Grupp 1	9	45	115
Artikel A	5	10	50
Artikel B	3	15	45
Artikel C	1	20	20

Värdet 115 är summan av värdena under. Detta är vad man får när denna pop-up sätts till *Summa: Efter*. Det innebär att HAT får instruktionen att först beräkna formelvärdena $Total = Antal * Pris$, varefter värdena summeras hierarkiskt *Efter* dessa beräkningar.

Om inställningen istället är *Före* (standardinställningen) så visas följande resultat:

	Antal	Pris	Total
Grupp 1	9	45	405
Artikel A	5	10	50
Artikel B	3	15	45
Artikel C	1	20	20

dvs de hierarkiska summorna beräknas *Före* formeln appliceras på resultaten. Totalen i detta fall blir $9 * 45 = 405$, vilket inte är särskilt meningsfullt i detta fall.

Delmängder

Se "Delmängder" på sid 86.

Tillval

Denna sida har ett antal inställningar:

Komponenter

Den första menyn tillåter två olika presentationsmetoder:

Hierarkisk/Flat.

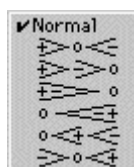
Hierarkisk	Komponenterna visas så som de har struktureras i dimensionstbellen.
Flat	Endast komponenternas lägsta nivå visas.

Alla/Använda.

Alla	Alla komponenter visas antingen de har ett värde i databasen eller ej.
Använda	Komponenter som inte innehåller något värde visas ej.

Ordning

Sorteringsordning. Alternativen är: (Se “Ordning” på sid 111.)

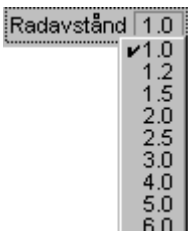
Detta är samma sorteringsalternativ som i komponenter.

Sorteringskriterium. Du kan välja att sortera efter vilken som helst av variablerna i mallen.

Stömlinjer

Låter dig välja hur vertikala och horisontella stömlinjer kan visas i diagrammen.

Andra kontroller i tillval

	Byt mellan olika sätt att beskriva komponenternas hierarkier.
	Välj ett av flera alternativ för stapeldiagram.
	Radavstånd i rapporter och grafer kan sättas mellan 1 och 6 rader.

Utskrift, Export och anteckningar

Se “Export” på sid 87.

Arbeta interaktivt med komponentfunktioner

För att borra ned i resultatytan arbetar man på samma sätt som med tidsfunktioner.

Mallarna för komponentfunktioner har vanligen en eller flera selektionsvariabler och formler. Både de numeriska listorna och diagrammen är klickbara.

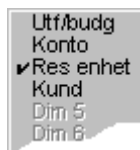
- När du klickar på ett värde som definierats med ett urval så kan du välja i vilken dimension du vill visa detaljerna - i dimensionen tid eller i någon av de övriga dimensionerna.
 - Tid lägger ut värdena i en mall för en radanalys.
 - en annan dimension skapar en komponentmall som visar data enligt den valda dimensionen, nedbrutet en nivå.

Klicka på en formel för att se formelns detaljer, dvs hela formeln visas. Man kan också ange att en eller flera av de underliggande selektions- eller formelvariablerna visas i en egen kolumn.

Andra kontroller i komponentfunktioner

Synvinkel

Du kan lätt ändra dimensionen som styr presentationen av värden:

I stället för att installera flera mallar av liknande typ är det ofta bättre att göra en mall, och sedan helt enkelt ändra synvinkeln med hjälp av denna pop-up för att få data presenterade på olika sätt.

Automatisk justering av diagramskala

Denna kontroll är endast tillgänglig när ett diagram visas, i nedre vänstra hörnet av diagrammet.

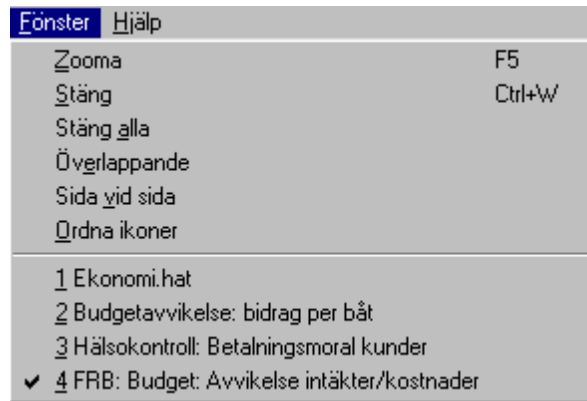
Om ett stapeldiagram inte är väl anpassat till fönstrets storlek, justeras skalan automatiskt genom ett klick på denna symbol.

14

Windows menyn

Inledning

Den första delen av Windows-menyn omfattar kommandon för inställning av olika egenskaper för fönster på skärmen. Den andra delen visar en lista över HAT-fönster som för tillfället är öppna:

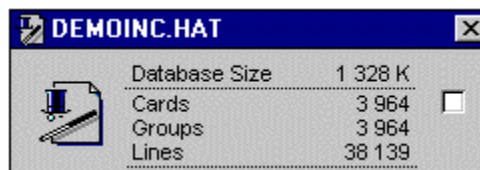
Fönsterkommandon

Kommandona i Fönstermenyn är alla standard Windows-kommandon. Vissa av dem behöver förklaras ytterligare.

Stäng alla

Stänger alla öppna fönster, inklusive databasfönstret. Om du har många öppna fönster är detta ett snabbt sätt att stänga dem i ett steg.

Observera dock att databasfönstret är ett av dessa fönster. Det motsvarar hela databasen, och om du väljer *Stäng alla* kommer HAT att fråga om du vill stänga själva databasen. Tryck på knappen Nej för att behåll databasen aktiv.

.....

🍏 MacOS

Fönsterkommandot fungerar något annorlunda. Zoom anpassar fönstret till HAT-fönstret.

Maximera fyller ut hela skärmen. Detta kan du även uppnå genom att hålla ner Alt-tangenten samtidigt som du klickar i zoom-rutan.

För att stänga alla HAT-fönster med ett kommando, klicka i stängningsrutan med Alt-tangenten nedtryckt.

.....

Välja ett fönster

Använd Fönstermenyn för att snabbt växla mellan HAT-fönster. Det aktuella fönstret är markerat med .

Övriga frågor

Minnesbehov

Varje öppet analysfönster betraktas som en analys i arbete, och kräver därför utrymme i RAM-minnet. Undvik därför att ha för många fönster öppna samtidigt.

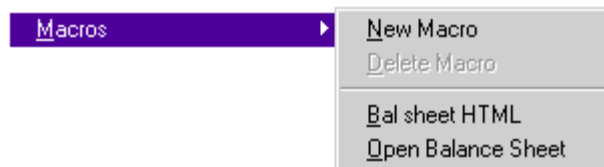
Alternativt stäng-kommando

Du kan använda fönstrets stängningsruta för att stänga ett öppet fönster, eller tryck Ctrl-W. Ett kortfönster stängs även när du trycker på Enter-tangenten.

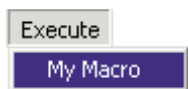
Appendix A

HAT Macros Reference

Introduction

You can “program” HAT to perform a series of tasks that you normally do by interacting with the HAT user interface. With HAT Macros you can automate long chains of tasks, which may not only be time consuming, but also prone to handling errors. You can also make life simpler for an occasional user of an HAT application – by installing macros that only requires the user to be able to find the Execute menu, and release the mouse button on the appropriate menu element.

A HAT Macro is a series of commands/steps, which are described in a HAT Macro script.

Example

The following macro updates a HAT database and saves it to the file ready.hat:

```
// global definitions
Signature AG

// remove outdated cards and lines
DeleteCards 950101 951231
DeleteData Filters:Subsets:Badcards

// import fresh data
Import "C:\data\new\fresh update.hat" -pw bingo

// save the updated database
Save "C:\data\ready.hat" FN P- M-
```

The script consists of a number of text lines. One line for each command, and at least one line for each comment.

Often, but not always, a command has one or more parameters. These parameters can be names of templates, names of other macros, and a lot of options controlling different aspects. E.g. the **Save** command,

```
Save "C:\data\ready.hat" FN P- M-
```

from the script above, has been specified to save the database to a file named **ready.hat** in the directory **C:\data**, in the regular Analyser format (FN), excluding the Protection (P-) and the Macro (M-) sections.

Spaces are important. The commands and the parameters are separated by whitespace (space or tab characters). The number of whitespace characters between the options does not matter, but one single whitespace in the wrong place can change the meaning of the script, and make it unintelligible for HAT. Many parameters have themselves whitespace characters in them. Use “double quotes” around such a string, and HAT will interpret it as one single entity. E.g. the **Import** command in the example (above) has the parameter

```
"C:\data\new\fresh update.hat"
```

Without the quotes it would be interpreted as two separate semantic entities, because of the space after **fresh**. An empty parameter can be defined by “”.

Comments. Use them extensively. They make it much easier to understand a script. There are two comment formats in a HAT Macro script:

Line comments	//Comment text	Can only be used for single line comments
Block comments	/*Comment text*/	A comment has to start with /* and end with */, if it extends over many lines

HAT Macros and Commands Section

The Commands Section is an optional section in a HAT file which has the HAT-Text file format. It is primarily used as a component in batchoriented types of tasks, e.g. for automatically producing HAT files from external host systems. The syntax and the commands in a Commands Section are identical to those in a HAT Macro.

Commands

Syntax of command descriptions

Element	Meaning	Examples
{dim}	dimension number in range 1 to 12.	7, for the seventh dimension
{template}	A full template pathname. Parts are separated by a colon (:)	“Costs:By category”
{filename}	A valid file pathname, either a full or a partial pathname. Partial pathnames start at the directory where the original document file is located.	Full pathname: C:\data\ready.hat Partial pathname: “..\ready.hat”

Note on pathnames. The rules for pathnames are those common to all Windows systems:

- Directories are separated by a backslash (\).
- Double point (..) refers to the parent directory.
- Full pathnames use the format `drive:\dir\file`, where the directory part (`dir\`) may occur zero or more times.
- Filenames are not case sensitive.

-
- **MacOS**
- Folders are separated by a colon (:).
 - Partial pathnames begin with a colon, which in most cases can be omitted.
 - Double colon (::) refers to the parent folder
 - Full pathname uses format **volume:folder:file**, where the folder part (:folder) may occur zero or more times
 - File names in are not case sensitive.
-

Details by command

Execute {macroname}

Executes the macro named {macroname}.

Circular calls are not supported.

ErrorFile {filename}

Defines a file which logs the error messages. Most of the error messages occurring after this command are placed in a new file called {filename}.

Only fatal error messages are displayed in alert dialogs.

Any previous error log file is closed.

The error message file name is stored in the database for later use. It is in effect as long as the database is open.

Signature {sign}

Defines a signature to be used in data operations.

By defining the signature this way you avoid the dialog when the signature is first needed.

Password {password}

Defines a password for the current database.

Transform {template} {option} {option} {option} ...

Opens or activates the given template, calculates it, transforms all data in the active window, and finally closes the template window.

The {template} element can be:

- **Base** which means the complete database
- a global subset name
- an analysis template pathname (Cards and Lines only)

The following options are available:

Option	Explanation
A	Add a transformed duplicate
D{dim}={expr}	Dimension expression, e.g. D3=\ clears dimension 3.
V={expr}	Value expression. Letter A refers to the current value, e.g. V=A*2
CB={expr}	Card-ID source “Start” expression

CE={expr}	Card-ID source “End” expression
CF={expr}	Card-ID destination “Start” expression
CT={expr}	Card-ID destination “End” expression
TF={expr}	Card title “From” expression
TT={expr}	Card title “To” expression
LF={expr}	Line text “From” expression
LT={expr}	Line text “To” expression
NF={expr}	Notes “From” expression
NT={expr}	Notes “To” expression

DeleteData {template}

Opens or activates the given template, calculates it, deletes all data in the active window, and finally closes it.

The {template} element can be:

- Base which means the complete database
- a global subset name
- an analysis template pathname (Cards and Lines only)

DeleteCards {fromCardID} {toCardID}

Deletes cards in the given Card ID interval, from the database. Partial or totally omitted Card IDs are allowed. If so, they are interpreted as when entered in the corresponding Card ID box, in an analysis template.

DeleteComponent {dim} {component} {options}

Deletes components in dimension {dim}. The dimension can be specified by its number or its name. The component is specified by its HAT-code. A group of components can be deleted by specifying the group component. Components that are in use, cannot be deleted.

Options (one only):

silent	Supresses error messages

DeleteSubset {subset} {subset} ...

Deletes global subsets. Subsets can be specified by name or by using the following options:

all	all subsets are deleted
filter {string}	only subsets with names matching the string, are deleted

Multiple subsets can be specified in a single command..

DeleteTemplate {template} {template} ...

Deletes analysis templates. Templates can be specified by name, group name or by using following options:

all	all templates are deleted

filter {string} only templates matching the string are deleted

Multiple templates and options can be specified in a single command.

OpenTemplate {template}

Opens and calculates the given template.

{template} can be:

- a global subset name
- an analysis template pathname
- pathname of an analysis template group

The command has the same effect as ticking the “Open Directly” checkbox when installing a template. When used in a Commands Section, the “Open Directly” feature is inhibited.

Note: It is not necessary to open a template (i.e. use this command) before using other template commands, e.g. the Transform, DeleteData, Print or Export commands.

Modify {template} {selector}

Modifies the given template. {selector} uses the same format as template data in template sections, but fields are separated by whitespace.

Print {template}

Opens or activates the template, calculates it, prints it to the current printer and finally closes the window. A group of templates can be specified as well. All the templates in the specified group are then printed.

Export {template} {filename}

Opens or activates the template, calculates it, and exports it to a file with the given filename. Finally, the window is closed.

Filename is optional. If no filename is specified, a default filename is used. This name is formed from the template pathname, according to the following convention, depending on operating system:

Win-32	the name separator (:) is converted to semicolon (;)
Win-16	only the last part is used

..... MacOS

the name separator (:) is converted to slash (/)

.....

Import {filename} -s {importsetup} -pw {password}

Imports the given file into the database.

An import setup can optionally be specified in {importsetup}.

Opening password can optionally be specified in {password}.

If the imported file is protected and no password is given here, the user will be asked for the password.

Note: The password is displayed here, in plain text. This may constitute a general security hazard. Use the option to require a password, to open a macro script.

Save {filename} {option} {option} {option} ...

Saves the current database using the given name and options. The options are:

FT	File format = Text
FN	File format = Analyser
FB	File format = Browser
FZ+	File compression on
FZ-	File compression off
Fs	Set database name and type
P+	Include Protection section
P-	Exclude Protection section
B+	Include Database Settings section
B-	Exclude Database Settings section
s+	Include Save Setup sections
s-	Exclude Save Setup sections
s={name}	Use Save Setup named {name}
I+	Include Import Setup sections
I-	Exclude Import Setup sections
S+	Include Time Scale sections
S-	Exclude Time Scale sections
M+	Include Macro sections
M-	Exclude Macro sections
D+	Include Dimension sections
D-	Exclude all Dimension sections
D{dim}+	Include Dimension section {dim}
D{dim}-	Exclude Dimension section {dim}
D{dim}A	Include only Active components in dimension {dim}
D{dim}U	Include only components In Use in dimension {dim}
C+	Include Cards section
C-	Exclude Cards section
C{dim}C	Use HAT-codes for dimension {dim} in cards
C{dim}H	Use host codes for dimension {dim} in cards
C{dim}T	Use dimension texts for dimension {dim} in cards
CT	Include cards/lines referred in templates only
U+	Include global subsets
U-	Exclude global subsets
T+	Include Template section

T-	Exclude Template section
TO	Include open templates only
T={filter}	Template filter string
F+	Include Analysis Defaults section
F-	Exclude Analysis Defaults section

Close {window}

Closes all windows with the name {window} in the current database. Changes made in those windows are lost.

Close

Close command without any parameters closes the current database. The database is closed after the execution of all other commands.

The dialog for saving changes made to the database is not presented.

Quit

Terminates the HAT application, after execution of all other commands.

The dialog for saving changes made to any open database is not presented.

Beep

Sounds the system speaker.